

ผลการศึกษา เรื่อง “รูปแบบและแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพหรือสวัสดิการสำหรับคนพิการ ”
เป็นการศึกษารูปแบบการประกอบอาชีพของกลุ่มคนพิการ 10 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. กลุ่มศูนย์รวมอาชีพคนพิการ จังหวัดนครปฐม
2. กลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ตำบลพังราด จังหวัดระยอง
3. กลุ่มเพาะเห็ดผู้พิการบ้านร่องปอ จังหวัดพะเยา
4. กลุ่มสตรีพิการเย็บปักประดิษฐ์ ตำบลหนองหล่ม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
5. กลุ่มอาชีพนวด/สมาคมคนตาบอด จังหวัดมุกดาหาร
6. ชมรมคนพิการ/สมาคมคนพิการ จังหวัดนครพนม
7. ศูนย์อาชีพออสติกไทย กรุงเทพมหานคร
8. กลุ่มผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว จังหวัดนครศรีธรรมราช
9. กลุ่มอาชีพนวด/สมาคมคนตาบอด จังหวัดพัทลุง
10. สหกรณ์บริการคนตาบอดแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร

ประเด็นในการศึกษาประกอบด้วย ประสิทธิภาพเป็นมาในการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ วัตถุประสงค์ จำนวนสมาชิก ระเบียบที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน อาชีพที่กลุ่มร่วมกันดำเนินการ ปัญหา อุปสรรคด้านทุนในการผลิตสินค้า กระบวนการผลิต และการตลาด การแบ่งปันรายได้ การจัดสวัสดิการของกลุ่ม ประสพการณ์จากการขอรับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกองทุนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ผลการศึกษาในประเด็นดังกล่าวของกลุ่มอาชีพคนพิการที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 10 กลุ่มมีดังต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษากลุ่มอาชีพคนพิการ

4.1.1 กลุ่มศูนย์รวมอาชีพคนพิการ จังหวัดนครปฐม

ความเป็นมา ทีมวิจัยได้ทำการ สัมภาษณ์เจาะลึก ผู้ที่อยู่ในกลุ่ม ศูนย์รวมอาชีพคนพิการ จังหวัดนครปฐม ณ ที่ทำการของกลุ่ม โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย

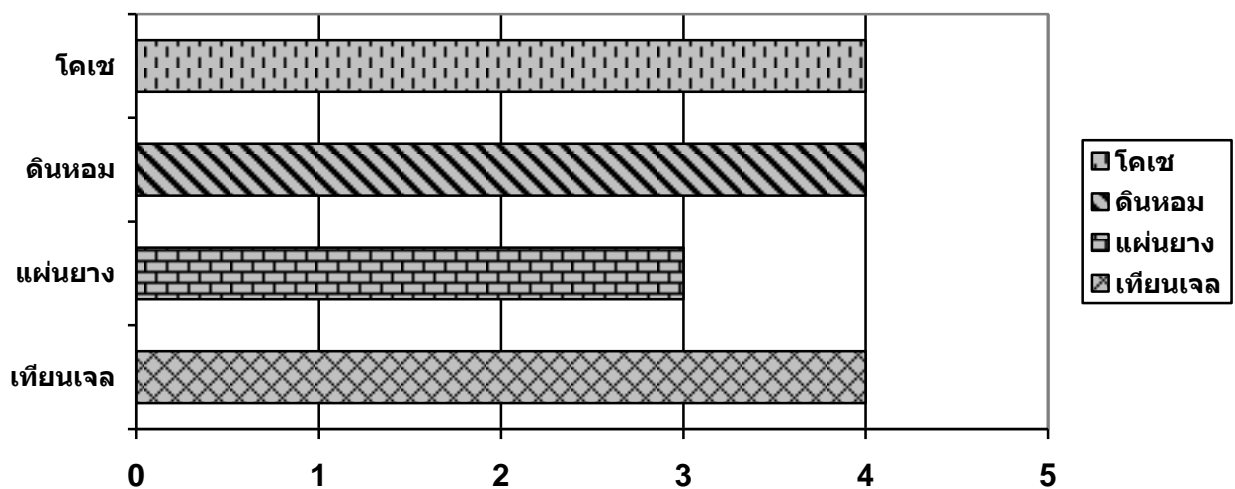
ชื่อ-นามสกุล	อายุ	ตำแหน่ง	ประเภทความพิการ
นางสาวสุกัญญา มลคล้า	52 ปี	ประธานศูนย์รวมอาชีพคนพิการ จ.นครปฐม	การเคลื่อนไหว
นางสาวไรพัตย์ ธวัชชชวกิตต์	51 ปี	ที่ปรึกษาศูนย์รวมอาชีพคนพิการ จ.นครปฐม	การเคลื่อนไหว
นางสาวศิริวิไล เอกณรงค์พันธ์	58 ปี	สมาชิก	การเคลื่อนไหว
นางสาวกิ่งกาญจน์ สำราญหันต์	52 ปี	สมาชิก	โพลิโอ

ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 คน ได้กล่าวถึง ประวัติความเป็นมาของกลุ่มว่า กลุ่มตั้งขึ้นเมื่อปี 2542 หลังจากได้รับการอบรมเรื่องสิทธิและโอกาสของคนพิการที่ทางจังหวัดได้จัดขึ้น ในระหว่างการอบรม ได้รู้จักกับนางสาวไรพัตย์ ธวัชชมชวกิตต์ ซึ่งเป็นผู้ที่เห็นถึงความสำคัญของการรวมกลุ่ม จึงได้ชักชวนคนพิการที่รู้จักในระหว่างการอบรมมาทำงานร่วมกัน การเข้าร่วมรวมกลุ่มเกิดจากความสามารถและใจรักที่จะทำ ทำแล้วรู้สึกสบายใจ ซึ่งขณะนั้นจังหวัดนครปฐมมีชมรมคนพิการอยู่ด้วย จึงตั้งชื่อกลุ่ม ไม่ให้ซ้ำซ้อนกับชมรมฯ ว่า “ศูนย์อาชีพสตรีคนพิการ” โดยครั้งแรกได้รับงบประมาณอุดหนุนจากจังหวัดนครปฐม ต่อมาในปี 2545 เปลี่ยนชื่อเป็น “ศูนย์รวมอาชีพคนพิการ” นำผลิตภัณฑ์ที่ทำได้มารวมกัน ขายที่ศูนย์ฯ ในช่วงปี 2547-2548 เป็นช่วงที่ศูนย์รวมอาชีพคนพิการเข้มแข็งมาก เพราะมีตลาดรองรับสินค้า รายได้ดี ในช่วงนั้นกลุ่มมีสมาชิกประมาณ 30 คน สินค้าที่ผลิตเป็นสินค้า OTOP ของจังหวัดนครปฐมด้วย กลุ่มมีการร่วมมือกับสมาคมคนพิการทุกประเภทในจังหวัดนครปฐม โดยสมาคมมารับสินค้าของกลุ่มไปขาย

วัตถุประสงค์ การรวมกลุ่มเป็น “ศูนย์รวมอาชีพคนพิการ” ก็เพื่อทำให้สินค้าของคนพิการขายออก คนพิการมีรายได้ มีอาชีพ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จำนวนสมาชิก ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิกลดลงเหลือเพียง 15 คน ซึ่งในช่วงนี้หยุดทำ ผลิตภัณฑ์ประเภทคริสตัล เพราะไม่มีตลาดรองรับ โดยสามารถจำแนกจำนวนสมาชิกที่ผลิตสินค้าแต่ละประเภทได้ ดังนี้ (แผนภาพที่ 4.1)

แผนภาพที่ 4.1 จำนวนสมาชิกที่ผลิตสินค้าแต่ละประเภทของกลุ่มศูนย์รวมอาชีพคนพิการ จ.นครปฐม

ระเบียบที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน กลุ่มไม่มีเป็นลายลักษณ์อักษร มีข้อตกลงแบบหลวมๆ เวลาออกร้านทุกครั้งก็จะมี การพูดคุยกันก่อนว่าจะแบ่งหน้าที่กันอย่างไร หักก็เปอร์เซ็นต์ไว้ทำอะไรบ้าง ไม่ได้วางกฎเกณฑ์ที่แน่นอน

ต้นทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพ กลุ่มมีเงินต้นทุนหมุนเวียนอยู่ เมื่อผลิตแล้วขายไป ก็พอเหลือบ้าง ส่วนเปอร์เซ็นต์ที่ได้ก็มาเป็นค่าใช้จ่าย บางอย่างขายตามเทศกาล เช่น เทียนเจล แต่ดินหอม โคะเซ จะขายได้ตลอด

การกระจายทุนประกอบอาชีพ กลุ่มไม่มีคนช่วยคิดหาแนวทาง หรือจัดระบบให้ กลุ่มมีแนวคิดที่จะทำ แต่ยังไม่มีคนนำ

วิธีการแบ่งปันรายได้ ในช่วงแรกมีการทำบัญชีเงินกองกลาง ซึ่งมาจากการหักเปอร์เซ็นต์จากผลิตภัณฑ์ที่ขายได้ 10% เงินกองกลางนี้ใครเดือดร้อนเรื่องวัสดุก็มาขอใช้ได้ แต่ส่วนใหญ่จะหมดไปกับค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่ารถ จึงมีเงินกองกลางเหลือเก็บน้อย

การสนับสนุนจากแหล่งทุนต่าง ๆ ในช่วงเริ่มต้นของการรวมกลุ่มได้รับการสนับสนุนจาก อบต . โดยสนับสนุนอุปกรณ์ และหากคนมาสอน กลุ่มไม่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพราะมีสมาชิกจำนวนน้อย จึงไม่ได้จดทะเบียนเป็น**องค์กร** ผู้นำกลุ่มเข้าใจว่ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจะให้เงินทุนกับสมาคมเท่านั้น จึงไม่ได้ขออนุญาตสนับสนุน จากกองทุนฯ

การจัดสวัสดิการของกลุ่ม กลุ่มยังไม่มีสวัสดิการใดๆ เนื่องจากเป็นกลุ่มเล็กๆ ที่มีรายได้ไม่แน่นอน

ปัญหา อุปสรรคในการประกอบอาชีพ ในปัจจุบัน “ศูนย์รวมอาชีพคนพิการ ” มีปัญหาหลัก 3 ประการ คือ

- 1) ขาดตลาดรองรับสินค้าที่ผลิตที่ถาวร
- 2) ทุนจม ถ้าขายยังไม่ได้ ทำให้สมาชิกบางคนต้องถอยออกไป
- 3) การเดินทาง ไปขายสินค้า และ ที่พักอาศัย มีความยากลำบาก (ครั้งแรกๆ ที่ออกร้าน จะมี พมจ. สนับสนุน คอยจัดรถ และที่พักให้ กลุ่มจึงเข้มแข็งขึ้นมาได้)

ปัญหา อุปสรรคในการรวมกลุ่ม มี 6 ประการ คือ

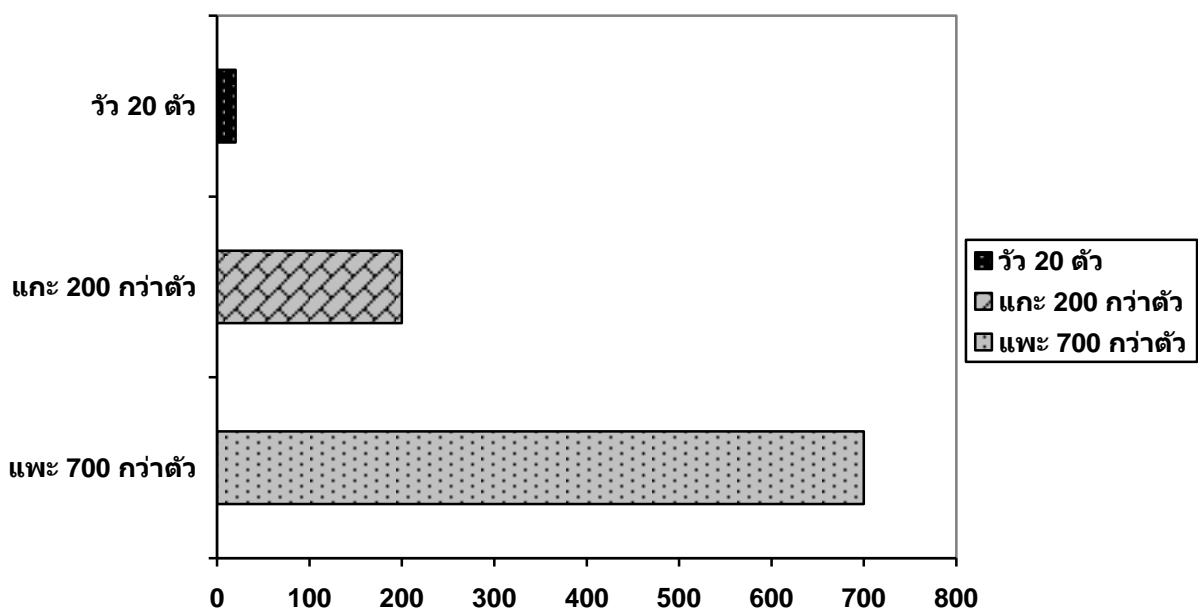
- 1) หากคนที่มาช่วยดูแล ทอดความรู้เกี่ยวกับอาชีพในกลุ่มอาชีพไม่ได้
- 2) ไม่มีการวางกฎระเบียบที่แน่นอน
- 3) นโยบายที่ทางจังหวัดจัดให้คนพิการ ไม่ชัดเจน
- 4) ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของผู้นำและสมาชิกกลุ่ม
- 5) ขาดผู้นำที่มีความเข้าใจ
- 6) ขาดคนที่มาช่วยดูแล ให้คำแนะนำ สนับสนุนกลุ่ม

ข้อเสนอแนะต่อกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กลุ่มมีข้อเสนอแนะว่าในการเข้ามาสนับสนุนกลุ่มคนพิการด้านการประกอบอาชีพให้ประสบผลสำเร็จ ควรจัดหาสถานที่ตั้งที่อยู่ และที่พัก ตลาด อำนวยความสะดวกการเดินทางให้บ้าง

4.1.2 กลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ตำบลพังราด จังหวัดระยอง

ความเป็นมา คุณสาคร เอมสมบุญณ์ อายุ 54 ปี ประธานกลุ่มเกษตรกรคนพิการและครอบครัวเลี้ยงแพะ ตำบลพังราด อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นผู้พิการทางการเคลื่อนไหว (ขาขวาขาดเนื่องจากอุบัติเหตุ) กล่าวถึงแรงจูงใจที่ทำให้จัดตั้งกลุ่มว่า เดิมตนเองมีอาชีพเลี้ยงแพะ เมื่อพิการและได้ไปดูงานในที่ต่างๆ ก็ได้เก็บเกี่ยวความรู้มาจัดตั้งเป็นกลุ่มโดยมองว่าแพะเป็นสัตว์เลี้ยงที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพของคนพิการ เด็กๆ ก็สามารถเลี้ยงได้ เพราะถ้าเป็นสัตว์ใหญ่จะเป็นเรื่องทีลำบากมาก กลุ่ม ฯ จึงได้เสนอโครงการ ไปยังปศุสัตว์จังหวัดระยอง เมื่อปี 2547 เพื่อของบประมาณมาจัดตั้งกลุ่มเลี้ยงแพะ/แกะ และได้รับอนุมัติเมื่อปี 2548 เริ่มแรกทำการเลี้ยงแพะที่ ต.พังราด และย้ายมาที่นิคมสร้างตนเองเมื่อปี 2549-2550 โดยปศุสัตว์จังหวัดจะเข้ามาดูแล และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ที่ถูกต้องวิธีในเรื่องต่างๆ ประมาณ เดือนละ 1-2 ครั้ง ปัจจุบันนี้มีหลากหลายอาชีพ โดยแบ่งออกเป็น 9 กลุ่มย่อย รวมทั้งสิ้น 100 กว่าคน กลุ่มร่วมกันเลี้ยงสัตว์ได้แก่ แพะ แกะ และวัว ซึ่งแพะจะเป็นสัตว์ที่ เลือกลี้ยงมากกว่าสัตว์ประเภทอื่น เพราะว่ามีราคาดีกว่าสัตว์อื่น (แผนภาพที่ 4.2)

แผนภาพที่ 4.2 จำนวนสัตว์แต่ละประเภทที่เลี้ยงไว้ของกลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ตำบลพังราด จังหวัดระยอง

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการรวม กลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ตำบลพังราด จังหวัดระยอง คือ การทำให้เกิดพลัง ในการ ต่อรองราคาในตลาดได้ เพราะการเลี้ยงแพะ แต่เพียง ลำพังเพียงคนเดียวจะไม่สามารถต่อรองราคาได้ นอกจากนี้ ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนพิการ ได้มาทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน ไม่ยอมจำนนต่อความพิการ

จำนวนสมาชิก ปัจจุบันกลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ตำบล พังราด จังหวัดระยอง มีสมาชิก 60 คน ซึ่งใช้ชีวิตและทำงานร่วมกันอย่างเข้มแข็งที่นิคมสร้างตนเอง

การดำเนินงานที่ผ่านมา

นอกจากการร่วมกันเลี้ยงแพะแล้ว ผู้นำของกลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ตำบลพังราด จังหวัดระยอง ยังได้มีกิจกรรมเพื่อสังคมและเพื่อสมาชิกของกลุ่มอีกมากมาย ได้แก่

- 1) เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ด้านอาชีพของคนพิการกับศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการ
- 2) ออกตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำคนพิการ และช่วยเหลือเบื้องต้นในจังหวัดระยอง
- 3) ร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน จัดกิจกรรมให้กับคนพิการ
- 4) จัดทำโครงการนำร่องเลี้ยงแพะของผู้ว่า CEO จังหวัดระยอง
- 5) แจกจ่ายอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ เช่น รถวีลแชร์และรถสามล้อโยกให้กับผู้พิการ จังหวัดระยอง
- 6) ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการเกษตร อุตสาหกรรมในครัวเรือนหรือการประกอบอาชีพ อย่างอื่นในหมู่สมาชิกและครอบครัวสมาชิก รวมทั้งการส่งเสริมความรู้ในการผลิตเพื่อ อุตสาหกรรมให้สินค้ามีคุณภาพดีขึ้น
- 7) รวบรวมและให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารการเกษตรและอื่นๆ ในท้องที่ดำเนินกิจการ
- 8) จัดหาวัสดุการเกษตรและเครื่องอุปโภค บริโภคที่สมาชิกต้องการจำหน่าย
- 9) รวบรวมผลิตผลการเกษตรและผลิตภัณฑ์ของสมาชิกมาจัดการขายหรือแปรรูปออกขาย หรือซื้อผลิตผลและผลิตภัณฑ์จากบุคคลอื่นมาจัดการหรือแปรรูปออกขายเพื่อเพิ่ม มูลค่าผลิตภัณฑ์
- 10) จัดให้มีนิคมหรือโรงเรือนการเกษตร เพื่อเก็บรักษาผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์
- 11) จัดให้มียานพาหนะขนส่งผลิตผลการเกษตรสำหรับบริการแก่สมาชิก
- 12) จัดหาเงินกู้หรือสินเชื่อแก่สมาชิก เพื่อการประกอบอาชีพหรือการใช้จ่ายที่จำเป็น
- 13) รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือประเภทประจำจากสมาชิกหรือกลุ่มเกษตรกรอื่น ตามระเบียบที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์
- 14) จัดให้มีเครื่องมือ เครื่องจักรกล หรือปศุสัตว์เกี่ยวกับการผลิตทางการเกษตรหรือ เกี่ยวกับอุตสาหกรรมในครัวเรือนสำหรับสมาชิกใช้ประโยชน์

- 15) จัดให้มีโรงงาน เพื่อแปรรูปผลิตภัณฑ์หรือผลิตสินค้าที่คุณภาพ
- 16) ส่งเสริมกิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เกษตรกร เกษตรกร กลุ่มกิจกรรมหรือกลุ่มอาชีพ การเกษตร กลุ่มผู้ใช้น้ำ ฯลฯ
- 17) ให้การสงเคราะห์ตามสมควรแก่ผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรที่ต้องภัยพิบัติเกี่ยวกับ อาชีพ ตลอดจนจัดสวัสดิการสังคมในหมู่ผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกร
- 18) ส่งเสริมการประหยัด การช่วยเหลือตัวเอง และการร่วมมือช่วยเหลือกันในหมู่ ผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกร
- 19) ส่งเสริมการพัฒนาครอบครัวเกษตรกร ทั้งการศึกษา การพละนาถ และจิตใจให้เป็น ครอบครัวที่สมบูรณ์ และเป็นสังคมที่สันติสุข
- 20) ให้กู้ ให้สินเชื่อ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ โอน รับจ้างหรือรับจํา นำ ซึ่งทรัพย์สินแก่ สมาชิกหรือของสมาชิก

ระเบียบที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน ที่มาของกฎระเบียบมาจากการพูดคุยกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยจะใช้ระเบียบของสหกรณ์เป็นต้นแบบ และคุยกันในที่ประชุมว่ากลุ่มมีความต้องการข้อระเบียบอย่างไร ซึ่งต้องเป็นกฎระเบียบที่ทุกฝ่ายยอมรับได้ เช่น เรื่องการเลี้ยงแพะ/แกะ สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะช่วยเหลือกัน โดยจะทำงานตามความถนัด/ความสามารถของแต่ละคน ซึ่งแต่ละคนจะทราบว่าตนเองต้องทำอะไรในแต่ละวัน โดยทุกคนจะเป็นเจ้าของร่วมกัน

ระเบียบที่สำคัญคือระเบียบในการให้เงินกู้ ซึ่งจะให้กู้เงินได้เฉพาะสมาชิกของกลุ่ม ๆ เท่านั้น กลุ่มฯ จึงได้กำหนดระเบียบเงินกู้ไว้ว่า สมาชิกอาจกู้เงินจากกลุ่มเกษตรกรได้เฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1) เงินกู้ระยะสั้น ได้แก่ เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานในการเกษตรสำหรับฤดูกาลผลิต หนึ่งๆ เช่น
  - ก) ค่าพันธุ์ พืช ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืชและโรคพืช อาหารสัตว์ วัสดุการเกษตรอย่างอื่น ค่าเครื่องมือ ค่าซ่อมแซม ค่าซื้อปุ๋ยสัตว์หรือสัตว์ปีก หรือสัตว์น้ำเพื่อเลี้ยงขายและ ค่าจ้างเกี่ยวกับการเกษตร
  - ข) ค่าใช้จ่ายในการเตรียมเพื่อขาย แปรรูปและขายผลิตผลการเกษตร ซึ่งผู้ผลิตขึ้น
  - ค) ค่าเช่าเกี่ยวกับการเกษตร เฉพาะที่ต้องชำระด้วยเงินสด
  - ง) ค่าภาษีอากรเกี่ยวกับการเกษตร
  - จ) ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนตามที่จำเป็น
- 2) เงินกู้ระยะปานกลาง ได้แก่ เงินกู้เพื่อการลงทุนในสินทรัพย์การเกษตร ซึ่งโดยปกติใช้ประโยชน์ได้เกินกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ เช่น
  - ก) บุกเบิกหรือปรับปรุงที่ดินหรือซื้อที่ดินการเกษตร
  - ข) สร้างหรือปรับปรุงแหล่งน้ำ คันคูน้ำ ประตูกักน้ำ และงานปรับปรุงที่ดินอย่างอื่น
  - ค) ทำสวน

- ง) วางรูปประกอบการเกษตรขึ้นใหม่เพื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น
- จ) ซื้อสัตว์ใช้งาน ซื้อหรือสร้าง หรือปรับปรุงเครื่องมือขนาดใหญ่ เครื่องสูบน้ำ เครื่องจักรกล อุปกรณ์การขนส่ง และอุปกรณ์อื่น ๆ เกี่ยวกับการเกษตร
- ฉ) ซื้อหรือสร้างหรือปรับปรุงบ้าน โรงเรียน และสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ เกี่ยวกับการเกษตร
- ช) ลงทุนในการเลี้ยงปศุสัตว์ สัตว์ปีก หรือสัตว์น้ำ และลงทุนในด้านอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเกษตร
- ซ) ชำระหนี้สินเดิมเกี่ยวกับการเกษตร

ในการกู้เงิน ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดระเบียบการให้เงินสมาชิก โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด ในระเบียบดังกล่าวต้องระบุวัตถุประสงค์ของเงินกู้ จำนวนขั้นสูงของเงินกู้ ระยะเวลาแห่งเงินกู้ หลักประกันเงินให้กู้ การชำระหนี้เงินกู้ ดอกเบี้ยเงินกู้ การเรียกคืนเงินกู้

ต้นทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพ กลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ตำบล พังรัต จังหวัดระยอง จัดตั้งขึ้นมา ได้จากการรวมเงินของสมาชิก เงินทุนอีกส่วนหนึ่งมาจาก ปศุสัตว์จังหวัด ซึ่งจัดสรรให้เป็นทุนเริ่มต้นของกลุ่มฯ

การกระจายทุนประกอบอาชีพ กลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ตำบล พังรัต จังหวัดระยอง มีการบริหารจัดการกันเองเป็นรูปของการกระจายพันธุ์สัตว์ให้สมาชิกเลี้ยง โดยมีการกำหนดระยะเวลาในการคืนแพะ และแกะ คือ ยืม 11 ตัว คืน 12 ตัว อายุ 7-8 เดือน หรือน้ำหนักประมาณ 15-20 กิโลกรัมก็สามารถขายได้แล้ว

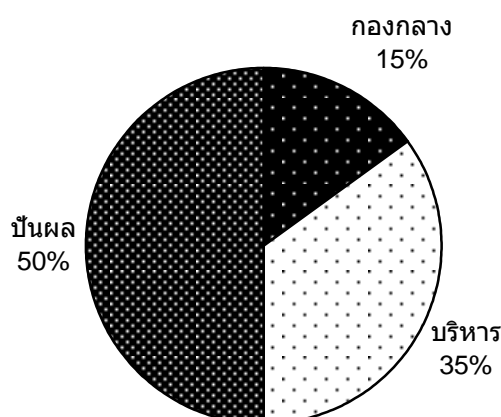
วิธีการแบ่งปันรายได้ หรือผลประโยชน์ กลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ตำบล พังรัต จังหวัดระยอง มีการแบ่งปันรายได้หลังจากที่มีการหักค่าใช้จ่ายแล้ว โดยจะแบ่งรายได้ทั้งหมดเท่ากัน ไม่สนใจว่าใครทำมาก ทำน้อย เพราะถือว่าช่วยเหลือกัน การจัดสรรรายได้จะใช้เกณฑ์ดังนี้

15% เพื่อเก็บไว้เป็นกองทุน

35% ใช้สำหรับการบริหาร

50% แบ่งให้เท่ากัน ซึ่งหารจากจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ในกลุ่มทั้งหมด โดยสามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้ (แผนภาพที่ 4.3)

แผนภาพที่ 4.3 วิธีการแบ่งปันรายได้ หรือผลประโยชน์ของ
กลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ตำบลพังราด จังหวัดระยอง

การสนับสนุนจากแหล่งทุนต่างๆ กลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ตำบลพังราด จังหวัดระยอง ไม่ได้รับการสนับสนุนเงินกู้จากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ไม่มีการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน เพราะไม่มีชื่ออยู่ในหมู่บ้านที่ใช้เลี้ยงแพะในปัจจุบันนี้ ไม่ได้กู้เงินจาก ธกส. เพราะว่างฐานะเบียด การกู้ยืมมากจนเกินไป

การจัดสวัสดิการของกลุ่ม กลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ตำบลพังราด จังหวัดระยอง กำลังจะมีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก แนวทางการจัดสวัสดิการคือจะจัด ตั้งเป็นกองทุนที่ได้มาจากค่าบำรุง จากบุคคลผู้ได้รับประโยชน์ หรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล หรือเงิน หรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ หรือทุนซึ่งจัดสรรจากกำไรสุทธิของกลุ่มฯ ในการจัดสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิก กรรมการต้องมาประชุมคุยกัน จัดสรรแบ่งกันตามระดับของการเจ็บป่วยว่ามากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังจะจัดให้มีการสงเคราะห์หรือส่งเสริมสวัสดิการครอบครัวของสมาชิกกลุ่มฯ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของกลุ่มฯ และครอบครัว หรือจัดให้มีทุนอื่นๆ เพื่อส่งเสริมสวัสดิการในหมู่บ้านดังกล่าว

ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ อาชีพเลี้ยงแพะ/แกะ มี ปัญหา อุปสรรค ที่สำคัญ 5 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ในการเลี้ยงแพะไม่เพียงพอ เพราะการเลี้ยงแพะ/แกะ ต้องใช้พื้นที่กว้าง หากว่าจำนวนแพะ/แกะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ หญ้าในพื้นที่จะมีไม่เพียงพอ เพราะในละแวกใกล้ศูนย์นี้ ชาวบ้านส่วนใหญ่จะเลี้ยงวัว
- 2) งบประมาณไม่มีตั้งแต่เริ่มต้น ปศุสัตว์ จังหวัด ให้แต่พันธุ์สัตว์ โรงเรือน และอาหารสัตว์ เท่านั้น ไม่มีค่าใช้จ่ายส่วนอื่นๆ เพิ่มเติม

- 3) ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเลี้ยงแพะ/แกะ การมีรถจักรยานยนต์ให้สำหรับคนพิการจะช่วยให้ได้มาก เพราะถ้าใช้รถจักรยานยนต์จะสามารถเลี้ยงได้เท่ากับ 1 คน : แพะ/แกะ 100 ตัว แต่ถ้าใช้วิธีการให้คนเดินจะได้เท่ากับ 1 คน : แพะ/แกะ 10 ตัวเท่านั้น
- 4) ความต้องการทางด้านการตลาดมีมาก แพะ/แกะ ไม่พอขาย
- 5) แพะเป็นสัตว์เลี้ยงยาก ซึ่งจะต้องดูแลตลอด เพราะตายง่าย ไม่ว่าจะป่วยเป็นโรคพยาธิ (ถ้าไม่ถ่ายพยาธิเกิน 6 เดือนก็จะตายแล้ว) หรือว่าโรคต่างๆ นอกจากนั้น คือ สุนัข เพราะจะกัดแพะ ดังนั้นการเลี้ยงแพะจึงมีปัจจัยเลี้ยงยากพอสมควร อย่างไรก็ตาม อาชีพเลี้ยงแพะนับว่าเป็นอาชีพหลักของสมาชิกในชุมชน เพราะตลาดมีความต้องการในสินค้ามาก โดยได้ทำการส่งออกต่างประเทศ และกรมปศุสัตว์ก็ให้การสนับสนุนดูแลเป็นอย่างดี

ปัญหา อุปสรรคในการรวมกลุ่ม ในช่วงแรกของการรวมกลุ่ม มีปัญหาในเรื่องของการสื่อสารบ้าง แต่นานๆ ไปก็ชิน สามารถสื่อสารเข้าใจตรงกันได้ เพราะฝึกกันจนเกิดความเคยชินกันไปเอง ต่างคนก็ต่างมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งต้องใช้วิธีการหลอมทางความคิด โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่สมาชิกในชุมชน ใช้เหตุผลเป็นตัวตั้ง ในปัจจุบันมีการจัดประชุมคณะกรรมการ 2 เดือน/ครั้ง ปัญหาหลักๆ ที่สำคัญ คือ เงินทุน

ข้อเสนอต่อกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะตำบลพังราด จังหวัดระยอง มีข้อเสนอต่อกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในการเข้ามาสนับสนุนกลุ่มคนพิการด้านการประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จ ควรดำเนินการ 2 ประการ คือ

- 1) ควรมีการยืดหยุ่นเรื่องระเบียบกฎเกณฑ์/หลักเกณฑ์ต่างๆ
- 2) ควรเปิดกว้างให้มือสมัครเปิดกู้ทุนเพื่อประกอบอาชีพ และกำหนดการคืนเงิน โดยสอดคล้องกับรายได้จากการประกอบอาชีพ เช่น ว่างต้องใช้เวลาถึง 3 ปีจึงจะได้ทุนคืน แพะ/แกะ ต้องใช้เวลาประมาณ 1 ปี

4.1.3 กลุ่มแพะเห็ดผู้พิการบ้านร่องปอ จังหวัดพะเยา

ความเป็นมา จากการสัมภาษณ์ ร.ต.เดิน อินตะ อายุ 52 ปี ประธานกลุ่มแพะเห็ดผู้พิการบ้านร่องปอ จังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นผู้พิการทางการเคลื่อนไหว (ขาขาดจากการถูกระเบิด) และสมาชิกกลุ่ม เรื่องแรงจูงใจในการจัดตั้งกลุ่ม ฯ พบว่า เกิดจากการที่ ร.ต.เดินได้ไปเป็น วิทยากรสอนกลุ่มแม่บ้านทั้งคนปกติ และคนพิการ เรื่องของการทำอาชีพแพะเห็ด ทำให้เห็นความสำคัญของคนพิการที่ไม่มีงานทำ ไม่มีอาชีพเสริม ต้องอาศัยครอบครัว และเป็นภาระของครอบครัว จึงเกิดความรู้สึกที่อยากจะช่วยเพื่อนคนพิการด้วยกัน เพื่อให้มีอาชีพเสริม และมีรายได้ ประกอบกับเมื่อปี 2548 สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา (พมจ.) ได้เข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนอาชีพของคนพิการ จึงทำให้สามารถเกาะกลุ่มกันได้ทันที เพราะกลุ่มเป้าหมายมีอยู่แล้วจากการได้รู้จักกันเมื่อครั้งที่ เป็น วิทยากรฝึกอาชีพให้กับแม่บ้านที่

พิการ ในระยะเริ่มแรกมีสมาชิกทั้งหมด 30 คนประกอบด้วย บุคคลทั่วไป คนพิการ และผู้ปกครองของ คนพิการ และมีการขยายกลุ่มมาเรื่อยๆ จนกระทั่งปี 2549-2550 เกิดปัญหาในกลุ่มขึ้น เนื่องจากสมาชิกแต่ละ คนอยู่ต่างพื้นที่กัน ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของการติดต่อสื่อสาร และความยากลำบากในการเดินทางเพื่อมา รวมกลุ่ม ทางกลุ่มจึงประชุมเพื่อหาทางออกโดยการให้สมาชิกรับงานไปทำที่บ้านเอง ซึ่งแต่ละคนจะต้องมี โรงเรือนเป็นของตนเอง เมื่อต้องการหิ้วเชื้อเห็ดก็จะมารวมกันที่กลุ่มฯ ในปัจจุบันสามารถขยายกลุ่มได้เป็น หลายกลุ่มย่อย ซึ่งสืบเนื่องจากการได้รับงบประมาณจาก พมจ. จำนวน 92,500 บาท แยกเป็นงบประมาณ สำหรับการอบรม 62,500 บาท และเงินทุนกลุ่ม 30,000 บาท ทำให้เกิดกลุ่มใหม่ที่ ตำบลห้วยแก้ว โดย ศูนย์ รวมของกลุ่มฯ จะอยู่ที่บ้านของ ร.ต. เคน อินตะ

วัตถุประสงค์ของกลุ่ม กลุ่มเพาะเห็ดผู้พิการบ้านร่องปอ จังหวัดพะเยา กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 4 ประการ ซึ่งกำหนดไว้ในธรรมนูญของกลุ่มอย่างเป็นทางการ ดังนี้

- 1) เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันและสามัคคีในหมู่คณะ โดยไม่เป็นภาระของครอบครัวและ สังคม
- 2) เพื่อมีอาชีพเสริมทำโดยสามารถช่วยเหลือตนเองได้
- 3) เพื่อพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของผู้พิการให้ดีขึ้น
- 4) เพื่อมีเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่มเพาะเห็ดและเพื่อสร้างเครือข่ายอาชีพเพาะเห็ดไปสู่ผู้ พิการทุกตำบลของอำเภอภูคา

จำนวนสมาชิก ปัจจุบันกลุ่มเพาะเห็ดผู้พิการบ้านร่อง ปอ จังหวัดพะเยามีสมาชิกทั้งหมด 60 คน (รวมสมาชิกที่ขยาย) โดย 15 คน ทำรวมกันอยู่ในกลุ่มบ้าน ร.ต. เคน อินตะ

ระเบียบที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน กลุ่มมีการกำหนดธรรมนูญของกลุ่มเพื่อเป็นระเบียบให้สมาชิก ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน โดยแบ่งเป็นหมวด ดังนี้

สมาชิกกลุ่มเพาะเห็ดผู้พิการบ้านร่องปอ มี 2 ประเภท คือ

- 1) สมาชิกสามัญ คือสมาชิกผู้พิการร่วมกันตั้งกลุ่มเพาะเห็ด
- 2) สมาชิกกิตติมศักดิ์ คือบุคคลภายนอกหรือเป็นผู้ปกครองผู้ดูแลคนพิการและผู้ด้อยโอกาสที่ ทางกลุ่มเพาะเห็ดเห็นสมควรให้เข้าสมาชิกกลุ่มเพาะเห็ด
- 3) คุณสมบัติของสมาชิกสามัญ คือต้องมีร่างกายพิการอย่างเห็นได้ชัดและมีสมุดประจำตัวผู้ พิการเป็นหลักฐาน
- 4) ผู้ที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเพาะเห็ดต้องมาสมัครโดยตัวเองและต้องเสียค่าสมัครเป็น เงินทุนสมานกลุ่มเพาะเห็ดคนละไม่เกิน 200 บาท ตลอดชีพ

หลักการบริหารจัดการกิจกรรมของกลุ่มเพาะเห็ดผู้พิการบ้านร่องปอ

- 1) มีการประชุมสมาชิกกลุ่มเพาะเห็ดเดือนละ 1 ครั้ง
- 2) มีการวางแผนตลาดอย่างต่อเนื่อง
- 3) มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของกลุ่มเพาะเห็ด
- 4) มีกำหนดการแบ่งบทบาทหน้าที่การทำงานของสมาชิก
- 5) มีการแบ่งเงินปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมโดยเงิน 100 บาท แบ่งให้สมาชิก 80 บาท หักไว้เป็นเงินสมทบกลุ่ม 20 บาท ตามจำนวนสมาชิกที่มีอยู่
- 6) สมาชิกทุกคนจะต้องมีเงินออมทรัพย์คนละ 20 บาทต่อเดือน
- 7) เมื่อสมาชิกเจ็บป่วยไปนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาลจะมีค่าพาหนะให้คนละ 300 บาท แต่ไม่เกินคนละ 1 ครั้งต่อปี
- 8) ในกรณีมีสมาชิกเสียชีวิตจะมีเงินค่าทำบุญศพฯ ละ 500 บาท

สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

- 1) สมาชิกมีสิทธิได้รับค่าสวัสดิการเหมือนกันทุกคนเมื่อมีการเจ็บป่วยและเสียชีวิต
- 2) สมาชิกสามัญมีสิทธิได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการกลุ่มเพาะเห็ดได้และมีสิทธิในการออกเสียงในที่ประชุมได้คนละ 1 เสียง
- 3) สมาชิกมีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการเพื่อขอตรวจสอบบัญชีรายรับ รายจ่ายและทรัพย์สินของกลุ่มเพาะเห็ดได้โดยที่สมาชิกเข้าชื่อร่วมกันอย่างน้อย 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกที่มีอยู่
- 4) สมาชิกมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม โดยเคร่งครัด และให้ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินงานและกิจกรรมของกลุ่ม
- 5) สมาชิกมีหน้าที่เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กลุ่มให้เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป
- 6) สมาชิกที่ลาออกจากกลุ่มเพาะเห็ดไปจะออกไปแต่ตัวเปล่า ทรัพย์สินเป็นของกลุ่มต่อไป

สมาชิกหมดสภาพจากการเป็นสมาชิกกลุ่มเพาะเห็ดผู้พิการบ้านร่องปอ

- 1) ตาย
- 2) ลาออก
- 3) มีมติที่ประชุมให้ออกเนื่องจากไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของกลุ่มเพาะเห็ด

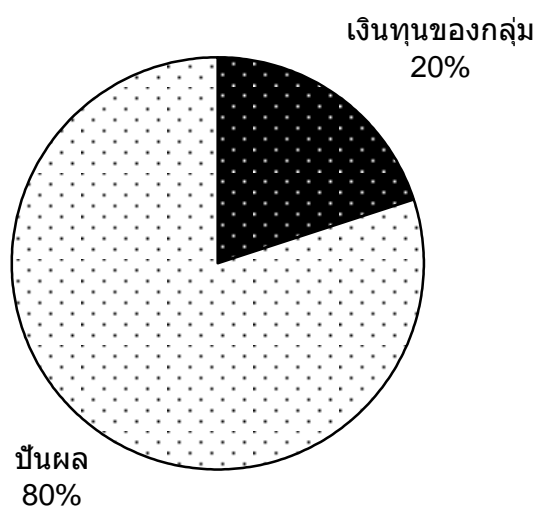
ต้นทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพ กลุ่มเพาะเห็ดผู้พิการบ้านร่อง ปอ จังหวัดพะเยา ได้รับการสนับสนุนทุนจาก พมจ. ในระยะเริ่มต้น 1 2,000 บาท เพื่อสร้างโรงเรือนสำหรับเพาะเห็ด ส่วนไม้ที่เป็นอุปกรณ์เสริมสำหรับอาชีพเพาะเห็ดจะหาจากตามแถวบ้าน ส่วนต้นทุนเชื้อเห็ดจะเป็นเงินของกลุ่มที่ได้รับมาจาก พมจ. ตั้งแต่ต้น รวมกับเงินของสมาชิกในกลุ่ม เมื่อขายเห็ดได้ก็จะหัก 20 % ของกำไรทั้งหมด เพื่อเพิ่มจำนวนเงินทุน

การสนับสนุนจากแหล่งทุนต่างๆ เมื่อปี 2548 พมจ. ได้เข้ามาช่วยเหลือตั้งแต่เริ่มต้น โดยให้เงินมา 12,000 บาท นอกจากนั้น สมาชิกในกลุ่มก็กู้เงินจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการบ้าง แต่เป็นการกู้ส่วนบุคคล เพื่อนำมาประกอบอาชีพต่างๆ เช่น เพาะเห็ด เย็บผ้า ฯลฯ และก็มีบางคนที่ไม่ได้กู้ สำหรับกองทุนหมู่บ้าน ไม่ได้กู้ เพราะไม่อยากจะเสียดอกเบี้ย และระเบียบการกู้จะให้กู้เป็นครอบครัวเท่านั้น ถ้าอยู่ครอบครัวเดียวกันไม่สามารถกู้ได้ ดังนั้นผู้ที่กู้ก็จะเป็นคนอื่นที่อยู่ในครอบครัวมากกว่า ส่วนกองทุนอื่น ๆ ได้แก่ หน่วยพัฒนาสังคมที่ 31 (เครือข่ายของ พมจ.) เข้ามาสนับสนุนทุนหลังจากได้งบจาก พมจ. แล้ว และ อบต. ก็เป็นอีกตัวช่วยหนึ่งที่เข้ามาสนับสนุนงบประมาณในบางส่วน เพื่อประกอบอาชีพเพาะเห็ดของกลุ่ม

การกระจายทุนประกอบอาชีพ กลุ่มจะมีการเพาะเชื้อเห็ดร่วมกัน และแจกจ่ายเชื้อไปให้แก่สมาชิก เพื่อนำไปเพาะเห็ดเองที่บ้านของแต่ละคน

วิธีการแบ่งปันรายได้ การขายเห็ดที่เป็นดอกจะมีรายได้ดีกว่าขายหัวเชื้อเห็ด เนื่องจากการขายเป็นดอกจะมีลูกค้าประจำอยู่แล้ว และเป็นที่ต้องการของตลาดมาก การแบ่งปันรายได้มีการหักจากกำไร 20 % เข้ากลุ่ม เพื่อใช้เป็นเงินทุนของกลุ่มในการซื้อหัวเชื้อ และบริหารจัดการอื่นๆ ภายในกลุ่ม 80 % ของกำไรปันผลให้สมาชิกภายในกลุ่ม แต่หากสมาชิกบางคนขาดทำงานหลายวัน จะถูกปรับวันละ 100 บาท และใช้วิธีการเกลี่ยเงินอีกครั้งให้สำหรับคนที่ทำจริงเท่านั้น ถ้าเป็นการป่วย หรือมีเหตุผลที่น่าเชื่อได้ก็ไม่เป็นไร โดยสามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้ (แผนภาพที่ 4.4)

แผนภาพที่ 4.4 วิธีการแบ่งปันรายได้ของกลุ่มเพาะเห็ดผู้พิการบ้านร่องป่อ จังหวัดพะเยา

สวัสดิการที่จัดให้แก่สมาชิก

กลุ่มมีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก 2 อย่างคือ ค่า พานะแก่สมาชิกที่เจ็บป่วย ที่ต้องเดินทางไปรักษาพยาบาล 200 บาท และค่าช่วยเหลือในการทำบุญศพ 500 บาท ดังแผนภาพที่ 4.5

แผนภาพที่ 4.5 สวัสดิการที่จัดให้แก่สมาชิกของกลุ่มเพาะเห็ดผู้พิการบ้านร่องปอ จังหวัดพะเยา

ปัญหา อุปสรรคในการประกอบอาชีพเพาะเห็ด คือ

- 1) การเพาะเห็ด ต้องดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี เป็นงาน ที่ต้อง ใช้แรงและใช้ฝีมือ ประกอบกับ ความพิการทางร่างกายด้วยแล้ว ยิ่งทำให้ทำไม่ทัน
- 2) วัตถุดิบชนิดดีที่เหมาะสมกับการเพาะเห็ดมีราคาค่อนข้างแพง ซึ่งก็มีวัตถุดิบชนิดอื่นที่สามารถทดแทนได้ แต่หาซื้อยาก เพราะไม่มีขายตามท้องตลาดทั่วไป และคุณภาพ ไม่ดีเท่าที่ควร
- 3) วัตถุดิบ ได้แก่ ขี้เลื่อยจะขาดแคลน เพราะจะมีเป็นบางช่วงเท่านั้น บางครั้งต้องเสียเวลา และค่าเดินทาง เพื่อไปซื้อจากจังหวัดอื่นที่มีโรงเลื่อยไม้ ซึ่ง จ.พะเยา เองจะไม่มีโรงเลื่อยไม้ขนาดใหญ่

ปัญหา อุปสรรคในการรวมกลุ่ม ส่วนมากมีปัญหาที่ผู้นำกลุ่ม และคณะกรรมการไม่โปร่งใส มักเห็นผลประโยชน์ของตัวเองมาก่อนกลุ่ม ปัญหาหลายอย่างไม่ได้อยู่ที่ตัวสมาชิก แต่อยู่ที่ตัวผู้นำขาดประสิทธิภาพ กลุ่มจะมีการประชุมกันเดือนละ 1 ครั้ง เมื่อมีปัญหาหนักก็จะมารวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ แต่หากปัญหาเล็กน้อยก็จะให้จัดการแก้ไขกันเอง

ข้อเสนอแนะต่อกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กลุ่มมีข้อเสนอแนะในการเข้ามาสนับสนุนกลุ่มคนพิการด้านการประกอบอาชีพให้ประสบผลสำเร็จ ดังนี้

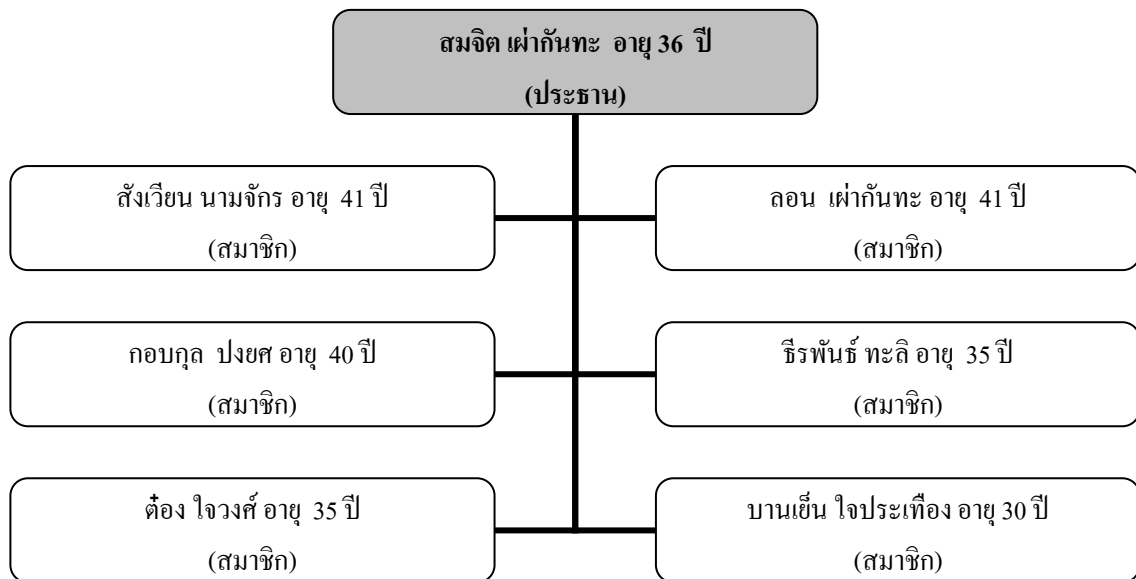
- 1) สนับสนุนงบประมาณมาให้ แต่ไม่ต้องให้กู้เป็นเงินก้อน
- 2) ลดเงื่อนไขในการกู้ยืมเงินลง เพื่อให้ผู้พิการหลายคนสามารถเข้าถึงงบประมาณตรงนี้ได้ เช่น เงื่อนไขคนที่ต้องเป็นข้าราชการเท่านั้น และเมื่อภรรยาเซ็นรับรองแล้ว สามีก็ต้องเซ็นอีก
- 3) ขั้นตอนการขอกู้เงินยุ่งยาก ต้องเดินทางหลายครั้ง ซึ่งลำบาก เพราะร่างกายพิการไม่เอื้อต่อการเดินทางเท่าไร จึงควรลดขั้นตอนลงให้กระชับกว่านี้
- 4) ธนาคาร สถานที่ติดต่อค่อนข้างลำบาก เพราะมีช่องทางเดียว และเมื่อถึงเวลาส่งต้องไปส่งเอง จึงควรมีสถานที่เอื้อประโยชน์ให้แก่คนพิการ โดยเปิดช่องทางการคืนเงินให้มากยิ่งขึ้น

4.1.4 กลุ่มสตรีพิการเย็บปักประดิษฐ์ ตำบลหนองหล่ม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ความเป็นมา จากการสัมภาษณ์นางสาวสมจิต เผ่ากันทะ อายุ 36 ปี ซึ่งเป็นประธานกลุ่มสตรีพิการเย็บปักประดิษฐ์ ตำบล หนองหล่ม อำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ซึ่งพิการทางการเคลื่อนไหว พบว่าจุดเริ่มต้นของการก่อตั้งกลุ่มเริ่มจากการที่สมาชิกในกลุ่มได้ไปปรับรถเข็นที่เดียวกัน ในสมัยที่กองสลากกินแบ่งนำรถเข็นมาแจกให้แก่ผู้พิการ เมื่อได้พบกับเพื่อนผู้พิการที่มาจากตำบลเดียวกัน ทำให้ได้รู้จักกัน ถ้าไม่พบกันในงานครั้งนี้ก็ไม่รู้จักกันเลย เพราะต่างคนก็ต่างหมกมุ่นอยู่แต่ในบ้านของตัวเอง จากนั้นก็ได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันว่าใครมีความสามารถทางด้านใดบ้าง ซึ่งพบว่า บางคนก็ถนัดปัก บางคนถนัดเย็บ ฯลฯ จึงเกิดการรวมกลุ่มกันขึ้น เริ่มจาก 3 คน ก่อน และได้ของงบประมาณจากทาง พมจ. ซึ่ง พมจ. ก็ให้เงินมางวดแรก ครั้งแรกกลุ่มบริหารจัดการไม่เป็นเลย จึงนำเงินที่ได้แบ่งกันไป ต่างคนต่างทำ และสุดท้ายก็เจอปัญหาเพราะบางคนก็ขายได้ แต่ขายได้น้อย บางคนก็ขายไม่ได้เลย จึงทำให้กลับมาคิดกันใหม่ว่าจะทำอะไร จึงตกลงกันได้ว่าจะร่วมมือกันทำเป็นกลุ่มดีกว่า ช่วยเหลือกันตามความถนัดของแต่ละคน พัฒนาฝีมือกันมาเรื่อยๆ ลองผิดลองถูกมาตลอด เพราะงานทุกชิ้นทำด้วยมือ ทางกลุ่มจะไม่เน้นทำของชิ้นใหญ่ๆ เพราะขายยาก แต่จะปักงานเป็นชิ้นเล็กๆ แทน และให้เข้ากับสถานการณ์ในช่วงนั้นๆ ด้วย เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ เช่น กระเป๋าใส่มือถือ กระเป๋าสะพาย เป็นต้น งานปักไม่จำเป็นต้องเจอกันทุกวัน สามารถแบ่งงานกลับไปทำที่บ้านได้ แต่ถ้ามี Order มากๆ และจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ในกลุ่มก็ต้องมาที่กลุ่ม และช่วยกันทำ

โครงสร้างกลุ่ม

แผนภาพที่ 4.6 โครงการกลุ่มของกลุ่มสตรีพิการเย็บปักประดิษฐ์ ต.หนองหล่ม อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา

วัตถุประสงค์ของกลุ่ม เพื่อสร้างรายได้ให้กับเพื่อนผู้พิการ และทำให้ผู้พิการได้พบปะสังสรรค์กันมากขึ้น ซึ่งทำให้สุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตดีขึ้น มีกำลังใจที่จะใช้ชีวิตต่อไป ไม่เครียด ไม่ท้อถอย เพราะเมื่อก่อนผู้พิการที่นี่จะไม่รู้จักกันเลย ต่างคนต่างก็อยู่บ้านของตนเอง แต่พอมีการรวมกลุ่มก็ทำให้ได้รู้จักกัน และได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น

จำนวนสมาชิก ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิก 7 คน ในอนาคตข้างหน้ามีแนวโน้มจะขยายเพิ่มขึ้น แต่จะเน้นคนวัยใกล้เคียงกัน เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย สามารถเข้ากันได้ง่าย และงานปักเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน ต้องใช้ความพยายาม และสมาธิสูง ซึ่งที่ผ่านมาเคยมีผู้พิการทางด้านสติปัญญาเข้ามาทำแต่ไม่สามารถทำได้

ระเบียบที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน กลุ่มได้มีการกำหนดระเบียบอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรให้สมาชิกกลุ่มยึดถือปฏิบัติร่วมกัน 5 ประการคือ

- 1) สมาชิกคนใดออกจากกลุ่มโดยไม่มีเหตุผล จะไม่มีสิทธิรับเงินกองกลางประจำกลุ่ม และเงินปันผล
- 2) สมาชิกคนใดไม่สามารถทำให้กลุ่ม หรือทำงานไม่ได้ หรือทำได้ไม่ถึงครึ่งของคนที่ทำได้ จะได้รับเงินปันผลครึ่งหนึ่งของคนที่ทำ
- 3) อุปกรณ์ทุกชิ้นเป็นของกลุ่ม สมาชิกไม่มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียว
- 4) ญาติพี่น้องไม่มีสิทธิกับเงินกองกลาง และเงินปันผล (เมื่อสมาชิกเสียชีวิตแล้ว)
- 5) เมื่อทางกลุ่มต้องการ หรือขาดความร่วมมือ สมาชิกทุกคนต้องให้ความร่วมมือ

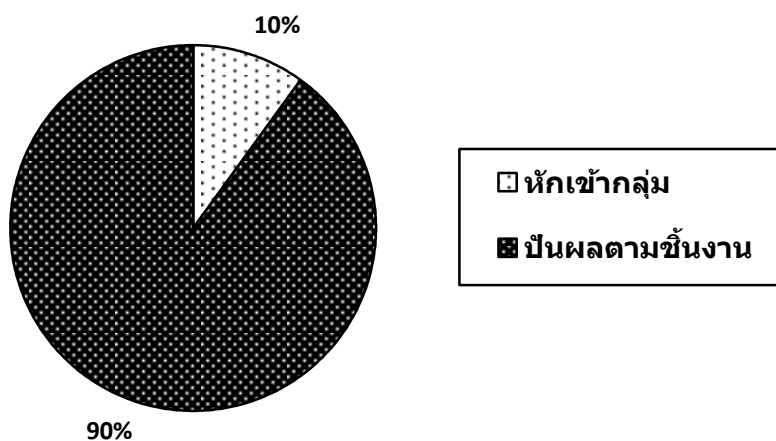
อาชีพที่กลุ่มร่วมกันดำเนินการ ประกอบด้วยงานหัตถกรรมต่างๆ เช่น กระเป่า ของชำร่วยตามงาน เทศกาล ดอกไม้ประดิษฐ์ กระถาง ซ่อมเสื้อผ้า กางเกง เปลี่ยนซิปป ฯลฯ ซึ่งขึ้นอยู่กับ Order แต่ละช่วงที่สั่งให้ทำ

ต้นทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพ เริ่มแรกได้รับเงินสนับสนุนหลักจากทาง พมจ. 3,000 บาท ต่อมา กศน. ก็ให้มาเป็นอุปกรณ์ ส่วน อบต. ช่วงแรกไม่สนับสนุนอะไรเลย แต่พอ พมจ. ลงมาช่วยเหลืออีกครั้งในปี 2548 อบต. จึงเข้ามาช่วยภายหลัง ซึ่งปี 2552 จนถึงปัจจุบัน พมจ. มีงบประมาณสนับสนุน 90,000 บาท เพื่อใช้เป็นทุนสำหรับประกอบอาชีพ และงบประมาณสำหรับการฝึกอบรมอีก 75,000 บาท รวมทั้งสิ้น 165,000 บาท และ อบต. ก็เข้ามาดูแลกลุ่มอย่างเต็มที่ จักรกรับส่งให้ด้วยเมื่อต้องการ กลุ่มจะไม่มี การลงทุน เพราะสมาชิกไม่ได้นำเงินมารวมกัน แต่กลุ่มก็มีเงินทุนของกลุ่มที่อยู่ในบัญชีเงินฝาก ปัจจุบันมี ยอดเงินในบัญชีรวมทั้งสิ้น 98,245.56 บาท

การสนับสนุนจากแหล่งทุนต่างๆ สมาชิกกลุ่มกู้เงินจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นรายบุคคล ส่วนกองทุนหมู่บ้าน ไม่สามารถกู้ได้ เพราะกองทุนฯ อ้างว่า “ห้ามผู้พิการกู้ แต่ออมเงินได้” ซึ่งส่วนมาก พ่อ แม่จะเป็นคนกู้มากกว่า แม่จะกู้ในนามกลุ่มก็ทำได้ยาก เนื่องจากสมาชิกในกลุ่ม กระจัดกระจายอยู่กันคนละหมู่บ้าน

การกระจายทุนประกอบอาชีพของกลุ่ม กลุ่มไม่มีการกระจายทุนเพื่อให้สมาชิกไปประกอบอาชีพ แต่จะเก็บเป็นเงินออม ไว้ใช้ซื้ออุปกรณ์สำหรับทำงาน กระจายงานให้แต่ละคนไปทำตามความถนัด ความสามารถของแต่ละคน ค่าตอบแทนก็จะวิธีการนับเป็นชิ้นงาน

วิธีการแบ่งปันรายได้ กลุ่มจะขายของในนามของกลุ่ม เมื่อได้กำไรแล้วหัก 10% ของกำไรเข้าเป็น ทุนเงินออม เพื่อไว้ใช้ซื้อวัสดุ-อุปกรณ์ต่างๆ และที่เหลือก็หารปันผลไปตามชิ้นงานของแต่ละคนที่ทำ ซึ่งจะมี การปันผลทุกปี มีการจดบัญชีเป็น 2 บัญชี ได้แก่ บัญชีย่อย และบัญชีใหญ่

การจัดสวัสดิการ กลุ่มยังไม่ได้จัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกอย่างเป็นระบบ เพียงแต่ช่วยเหลือเล็กๆ น้อยๆ เช่น เมื่อมีงานศพ ก็ซื้อพวงหรีดไปให้ ชื่อของไปเยี่ยมเมื่อป่วย ใครขาดเหลืออะไรก็มาหยิบยืมเงินของกลุ่มได้ แต่เมื่อมีแล้วก็ต้องคืน เป็นต้น

ปัญหา อุปสรรคในการประกอบอาชีพ เมื่อก่อนมีปัญหาในการเดินทาง แต่ปัจจุบัน อบรมเข้ามาช่วยเหลือ ปัญหาจึงหมดไป แต่ยังคงมีปัญหาอื่นๆ ที่ยังแก้ไขไม่ได้ คือ

- 1) ทำงานช้ากว่าคนปกติ
- 2) สถานที่ตั้งอยู่ในมุมอับ คนไม่ค่อยเห็น
- 3) งานขายสินค้ามีน้อยลง เช่น OTOP ฯลฯ ทำให้ไม่มีโอกาสไปขายตามงานต่างๆ

ปัญหา อุปสรรคในการรวมกลุ่ม ในอดีตมีปัญหาที่สำคัญคือ ญาติคนพิการไม่เข้าใจ ขี้เกียจรับ -ส่ง อยากให้คนพิการอยู่แต่ในบ้าน ไม่ให้ไปไหน แต่ปัจจุบันปัญหานี้เบาบางลงแล้ว เพราะคุณสมจิตได้ต่อรถมอเตอร์ไซค์พ่วง (นั่งได้ 3-4 คน) เพื่อใช้สำหรับไปรับสมาชิกเข้ามาทำงานร่วมกันในกลุ่ม

ข้อเสนอแนะต่อกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ในการเข้ามาสนับสนุนกลุ่มคนพิการด้านการประกอบอาชีพให้ประสบผลสำเร็จ กลุ่มเสนอว่า เนื่องจากกลุ่มเป็นกลุ่มอาชีพเล็กๆ จึงมีข้อเสนอดังนี้

- 1) อยากได้ทุนประกอบอาชีพเป็นสิ่งของมากกว่า เพราะขาดอุปกรณ์ เช่น เครื่องจักรไม่เพียงพอ บางทีต้องรอคิวกัน ทำให้ผลิตงานออกมาช้า จึงอยากได้เครื่องจักรใหม่ และใหญ่กว่าเดิม เพราะเครื่องจักรที่มีเล็ก ผลิตงานได้น้อย ไม่ทัน แต่ถ้าหากมีอุปกรณ์ครบครันก็จะทำให้สามารถรับงานเย็บผ้าโหลได้อย่างสบาย เพิ่มรายได้ไปอีกทาง เพราะการทำธุรกิจนี้ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เข้ากับยุคสมัย
- 2) การคืนเงินให้แก่กองทุนฯ ในแต่ละเดือน อยากให้ขยายเวลาไปประมาณ 3 เดือนแล้วค่อยส่ง เพราะปัจจุบันต้องจ่ายทุกเดือน เงินหมุนไม่ทัน และน่าจะยกเว้นค่าธรรมเนียมในการจ่ายแต่ละครั้ง ควรมีหลายๆ ธนาคารด้วยเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับคนที่อยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกล และเดินทางลำบาก เช่น ธกส. จะสะดวกแก่คนที่นี่มากกว่า ไม่ใช่ผูกติดอยู่กับธนาคารกรุงไทยเพียงแห่งเดียว
- 3) การกู้เงินในนามกลุ่ม ต้องหาเหตุผลว่ากู้มาทำอะไร เพื่ออะไร มีกำลังจ่ายคืนหรือไม่ และเงื่อนไขการกู้เป็นอย่างไร ปัจจุบันนี้ทางกลุ่มไม่ได้มีความต้องการเงินจำนวนมาก แต่ถ้ากู้ได้ อย่างแรกก็นำมาสร้างสถานที่เพื่อให้เอื้ออำนวยความสะดวกสบายให้แก่คนพิการในการประกอบอาชีพ

4.1.5 กลุ่มอาชีพหมวด/สมาคมคนตาบอด จังหวัดมุกดาหาร

ความเป็นมา จากการสัมภาษณ์ นาย บุญเที่ยง คำมุงคุณ อายุ 50 ปี นายกสมาคมคนตาบอด จ.มุกดาหาร ซึ่งเป็นผู้พิการทางการมองเห็น (ไม่สนิท) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการก่อตั้งสมาคมฯว่า เริ่มจากตนเองที่ตาเริ่มจะมองไม่เห็น จึงเข้ามารักษาตัวในกรุงเทพฯ เป็นคนไข้ของในหลวงเมื่อปี 2517 – 2518 แต่รักษาไม่หาย มองเห็นเลือน ราง จึงเข้าไปฝึกอาชีพที่ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนตาบอดปากเกร็ด เมื่อปี 2520 โดยฝึกหลายอาชีพ เช่น ช่างไม้ คนตรี นวด ฯลฯ และจบปี 2522 ก็ไปร้องเพลง จากนั้นได้แต่งงานเมื่อปี 2524 มีลูก 2 คน ภรรยาเป็นคนไม่พิการ และเมื่อปี 2525 ได้เริ่มจัดตั้งชมรมคนตาบอดชาวอีสาน ตั้งอยู่ที่จังหวัดนนทบุรี เริ่มแรกมีสมาชิก 7 คน มีน้องชายคนหนึ่ง แล้วก็ไปชวนเพื่อนๆ มา ในช่วงนั้นคุณเกษม หลีกทอง เป็นประธานกลุ่ม เมื่อปี 2528 ได้ประกอบอาชีพเป็นผู้ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาล แต่ก็ประสบกับความล้มเหลว จึงรู้สึกว่าการใช้ชีวิตในกรุงเทพฯ ไม่เหมาะสำหรับคนพิการ และภาวะเศรษฐกิจก็ทำให้ปวดหัวจนกลายเป็นเชื่อบุสมองอีกเสบ จึงตัดสินใจกลับมาอยู่บ้านที่จังหวัดมุกดาหาร พอมีที่ดินทำกินอยู่บ้างจึงปลูกต้นมะขามหวานและขายเป็นเจ้าแรกของอำเภอ พร้อมกับการเข้ามาอยู่ในตัวเมืองและรับลือตเตอร์มาเดินขายตามบ้านเป็นเจ้าแรกในจังหวัดมุกดาหาร สำหรับการเข้าร่วมกลุ่มกับกลุ่มในการขายมะขามหวานเขาไม่ให้เข้าร่วม เพราะว่าเป็นคนพิการ เวลาเข้าประชุมก็ให้นั่งข้างหน้าห้องประชุม ไม่ให้เข้าข้างใน แต่ก็ตั้งใจทำไปเรื่อยๆ ปรากฏว่าปีที่ 4 สามารถขายมะขามได้ กำไรปีหนึ่ง 60,000-100,000 บาท

ต่อมาปี 2537 มีการรณรงค์เรื่องจดทะเบียนคนพิการทางสมาคมร้องขอว่าต้องมีคนพิการตาบอดตามสัดส่วน ส.ว. และในปี 2542 มีโครงการ World Bank ช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ จึงจ้างเพื่อนมาเป็นครูสอนแต่สื่อสารกับเด็กไม่รู้เรื่อง หลังจากที่ไต่ถามประมาณของ World Bank ก็มาขายทำอาชีพเปิดร้านนวดฝ่าเท้า นวดตัว

ในปี 2542 จึงจัดตั้งกลุ่มอาชีพหมวดในรูปของสมาคมขึ้นมา แล้วไปจดทะเบียน ซึ่งอยู่ภายใต้สมาคมที่กรุงเทพฯ เป็นสมาชิกประเภทนิติบุคคลของสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย (กทม.) และก็มีสมาชิกเพิ่มเรื่อย ๆ จากที่สำรวจซึ่งยังไม่มาเป็นสมาชิกมีประมาณ 700-800 คน บางคนก็ไม่ยอมจดทะเบียนคนพิการ และบางคนจดทะเบียนคนพิการแล้วไม่ยอมออกมาจากบ้าน

สำหรับอาชีพหมวดที่ทำอยู่นี้อยู่ในรูปของสมาคม จดทะเบียนแล้ว และอยู่ภายใต้สมาคมที่กรุงเทพฯ เป็นสมาชิกประเภทนิติบุคคลของสมาคมแม่ จะส่งใบรายงานงบดุลไปให้ตลอด ทางสมาคมไม่ได้เน้นเป็นอาชีพจริงๆ ส่วนมากจะเป็นการฝึกอบรมมากกว่า

วัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพหมวด มี 6 ประการ คือ

- 1) เพื่อสร้างโอกาสในการมีงานทำให้แก่คนตาบอดและการพัฒนาศักยภาพให้แก่คนตาบอด
- 2) เพื่อให้คนตาบอดในชนบทได้เพิ่มทักษะที่จำเป็นเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตของตน
- 3) เพื่อให้คนตาบอดมีความรู้และทักษะวิชาขนาดแผนไทย ตามหลักวิชาที่ว่าด้วยศาสตร์แห่งการนวดแผนไทยได้

- 4) เพื่อมุ่งให้คนตาบอดมีคุณธรรมและจริยธรรม มารยาทที่ดี เพื่อเป็นหลักในการนำไปประกอบอาชีพ
- 5) เพื่อให้คนตาบอดสามารถนำความรู้เรื่องการจัดการอาชีพและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพขนาดแผนไทยได้
- 6) เพื่อให้คนตาบอดที่ยังขาดโอกาสทางสังคมและอยู่ในพื้นที่ที่หน่วยงานของรัฐบาลไม่สามารถเข้าถึง ได้มีโอกาสเข้ามาฝึกอาชีพและพัฒนาตนเองได้อยู่ร่วมกับบุคคลทั่วไปในสังคม

จำนวนสมาชิก ปัจจุบันสมาคมคนตาบอด จ.มุกดาหาร มีสมาชิก 60 คน โดยสมาชิกที่เป็นคนพิการจะทำบัตรให้ แต่ถ้าเป็นคนแก่ หรือคนทั่วไปจะไม่ทำบัตรให้ มีสมาชิก 6-8 คน ที่อยู่ประจำในสำนักงานของสมาคม

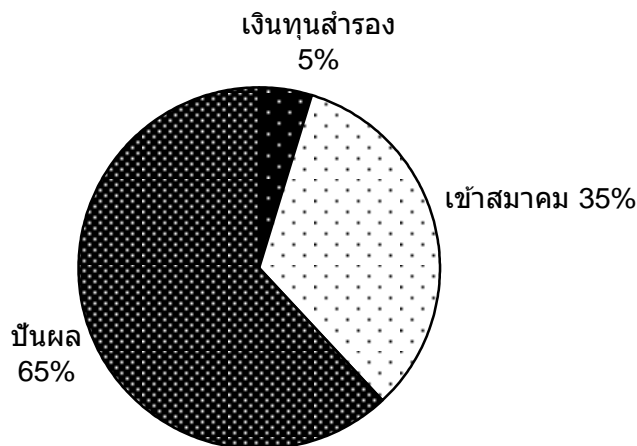
ระเบียบที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน เมื่อก่อนมีข้อตกลงว่า ห้ามดื่มเหล้า และสูบบุหรี่ ในสมาคม แต่ปัจจุบันลดลงแล้ว สำหรับคนที่อาศัยอยู่ในสมาคมต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดูแลสมาคม เช่น ล้างจาน ซักผ้า ฯลฯ

อาชีพที่ร่วมกันดำเนินการร่วมกัน นอกจากมีอาชีพขนาดฝ่าเท้า นวดตัวแล้ว ยังมีอาชีพขายล็อตเตอรี่อีกด้วย

ต้นทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพ ประมาณปี 2550 ได้ใช้วิธีการเขียนโครงการ เพื่อของบประมาณจากทางจังหวัด นอกจากนี้ยังมาจากการบริจาคของสมาชิกที่มีรายได้ด้วย จุดเด่นของการเขียนโครงการที่สามารถทำให้ของงบประมาณได้ คือ สร้างอาชีพเป็นรูปธรรมที่สามารถสัมผัสได้ และเมื่อทางจังหวัดมีการประชุมอะไรก็จะเข้าร่วมทุกกิจกรรม ในบางครั้งก็เข้าร่วมกิจกรรมกับคนพิการประเภทอื่น

การจัดสรรรายได้ สมาคมได้จัดสรรรายได้จากการนวดโดยใช้หลักเกณฑ์หักเงิน 65% จากกำไรจะปันผลให้กับผู้ที่นวด และ 35% จากกำไรจะนำเข้าสู่สมาคมฯ เพื่อจัดสวัสดิการและเป็นค่าใช้จ่ายส่วนกลาง และอีก 5% เก็บไว้เป็นเงินทุนสำรอง (แผนภาพที่ 4.7) โดยจะไม่นำเข้าบัญชี เพื่อเตรียมไว้ใช้ในกรณีที่มีความจำเป็น เช่น ช่วยเหลือคนพลัดถิ่น ชื่อของต้อนรับแขก เป็นต้น สำหรับคนที่มาทำงานในสมาคมฯ แต่ไม่มีคิวงานจะได้รับเงิน 30 บาท/วัน โดยทั่วไปผู้ที่มาทำงานเป็นหมอนวดที่สมาคมฯจะมีรายได้เฉลี่ย 100-150 บาท/วัน/คน นอกจากนี้ยังมีข้าวเลี้ยง (มือเที่ยง และเย็น) มือละ 15 บาท แต่จะหัก 5 บาทไว้ชื่อของใช้ในสมาคมฯ เมื่อยามฉุกเฉิน

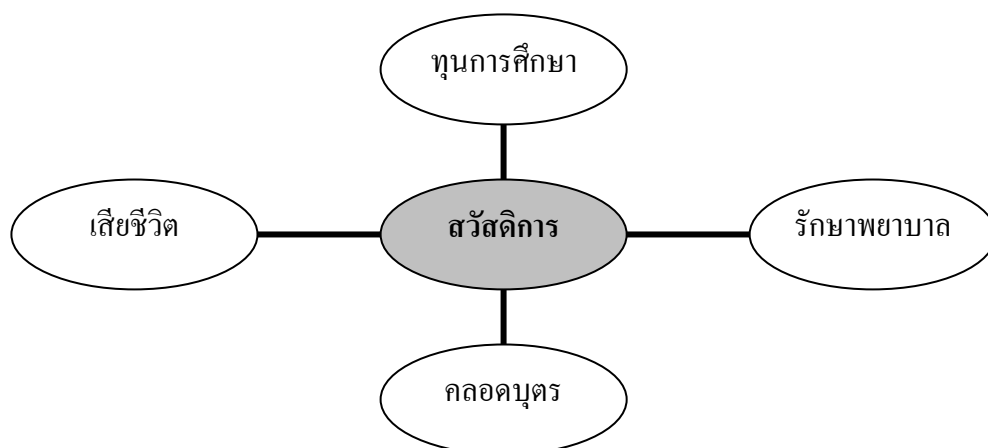
แผนภาพที่ 4.7 การจัดสรรรายได้ของ
กลุ่มอาชีพหมวด/สมาคมคนตาบอด จ.มุกดาหาร

การสนับสนุนจากแหล่งทุนต่างๆ สมาคมฯ ยังไม่ได้รับเงินจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประมาณ 3-4 ปีแล้ว เคยเขียนโครงการเข้าไปก็ไม่ได้ อาจเป็นเพราะไม่เก่งเรื่องเขียนโครงการ และถูกคัดค้านจากสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย เพราะถ้าใครที่ไม่ทำตามความต้องการของสมาคมฯ ก็จะถูกตัดออกจากสมาคมฯ

การจัดสวัสดิการ สมาคมมีการจัดสวัสดิการ โดยในช่วงแรกจะเป็นเงินส่วนตัว ตอนหลังนำเงินจากล็อตเตอรี่ในนามของสมาคมโดยไปขอทางกองสลากจังหวัดมุกดาหาร ได้โควตาสลาก 100 เล่ม ได้ 8% สมาคมหัก ครั้ง % ได้เงินเป็นงวดๆ 2,000 บาท เดือนละ 4,000 บาท ปีละ 48,000 บาท จึงนำเงินจำนวนนี้มาจัดสรรซึ่งเป็นมติที่มาจากสมาชิกของสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย (กทม.) โดยจะมีการประชุมกันปีละ 1 ครั้ง มีรายงานการประชุมมาตลอดอย่างต่อเนื่อง สวัสดิการที่จัดให้แก่สมาชิก ได้แก่ ทุนการศึกษาไม่เกิน 2,500 บาท/คน ค่ารักษาพยาบาล/เจ็บป่วย ปีละ 2,000 บาท/คน เสียชีวิต 2,500 บาท/คน คลอดบุตรคนละ 1,000 บาท/ตั้งครรภ์ 1 ครั้ง (แผนภาพที่ 4.8)

แผนภาพที่ 4.8 การจัดสวัสดิการของกลุ่มอาชีพหมวด/สมาคมคนตาบอด จ.มุกดาหาร

ปัญหา อุปสรรคในการประกอบอาชีพ คือ ความขัดแย้ง เพราะเราเป็นสมาคมจะทำอะไรทางสมาคมแม่ก็จะเป็นคนสั่ง ซึ่งบางครั้งมันขัดกับพื้นที่ เช่น สมมุติเรียนนวด ถ้าในกรุงเทพฯ ๑ ไปหาคนมันง่าย แต่คนชนบทเขาต้องทำมาหากินมันยากจริงๆ สำหรับอาชีพที่ทางสมาคมฯ ทำอยู่ก็คือนวดอย่างเดียวที่ได้ผลมากที่สุด แต่สิ่งที่ได้มากกว่านวดก็คือ คนในหมู่บ้านรู้จักเรา ส่วนกองทุนเงินล้าน หรือเงินกู้ คุณบุญเที่ยง คิดว่า เมื่อเรากู้เงินมาแล้วจะเป็นหนี้ทันที ขาดทุนทันที นโยบายส่วนตัวของผมก็คือ “อย่าทำให้ตัวเองเป็นหนี้”

การเข้าถึงแหล่งทุนเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่ง เพราะตัวเจ้าหน้าที่มักจะตัดสินใจแทนคนพิการ ไม่สนับสนุนทุนให้คนพิการจัดทำโครงการ ดังนั้น จึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการของคนพิการได้เท่าที่ควร

นอกจากนี้คุณบุญเที่ยง คำมุงคุณ ยังกล่าวถึงปัญหาการแข่งขันทางการตลาดในเรื่องอาชีพหมอนวด เพราะมีร้านนวดเกิดขึ้นมากและเป็นร้านนวดที่มีสาว ๆ เป็นคนนวด ไม่ใช่คนพิการ จึงถูกดึงลูกค้าไปส่วนหนึ่ง

ปัญหา อุปสรรคในการรวมกลุ่ม มี 2 ประการ คือ

- 1) การยอมรับของคนในท้องถิ่น รวมถึงญาติคนพิการที่ไม่เข้าใจ เขาจะคิดว่าไปแล้วจะได้เงินเท่าไร โดยไม่ได้คิดว่าจะไปเพื่อฝึก และมักคิดว่าคนพิการต้องรับอย่างเดียวไม่ใช่ต้องมาทำอะไรทดแทนหรือแลกเปลี่ยน
- 2) ตัวคนพิการไม่อยากพัฒนาตนเอง เพราะมีความรู้สึกท้อแท้ ไม่อยากทำอะไร

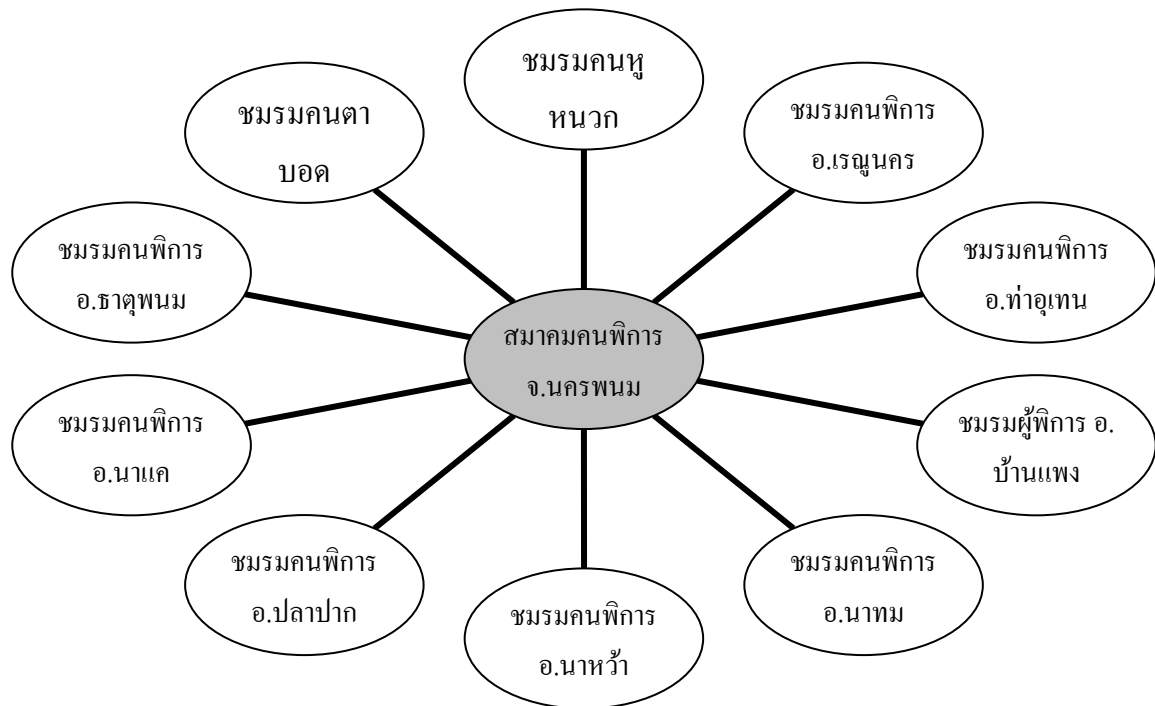
ข้อเสนอต่อกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ในการเข้ามาสนับสนุนกลุ่มคนพิการด้านการประกอบอาชีพให้ประสบผลสำเร็จ คุณบุญเที่ยง คำมุงคุณ มีความเห็นว่า บุคลากรของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เข้าไม่ถึงคนพิการ เวลาจัดสัมมนาที่ก็จะพาคนพิการมานั่งฟัง เสร็จแล้วก็กลับบ้านกันไป เห็นแล้วก็เศร้าใจ เพราะว่าเงินกองทุนนั้นไม่ได้ถึงคนพิการเลย สำหรับเงิน 500 บาทก็ทำให้คนพิการไม่ตื่นในทุกวันนี้ เป็นการลอยหลังอีกก้าวหนึ่ง เพราะเอาเงิน 500 บาทไปคุมคนพิการไว้ให้อยู่ในบ้าน ไม่ต้องไปไหนก็ได้ 500 บาท จึงมีข้อเสนอว่า ควรสนับสนุนองค์กรของคนพิการ แล้วองค์กรก็จะสอนให้คนพิการรู้จักการบริหารจัดการชีวิตของตัวเอง โดยส่งเสริมเรื่องคุณภาพชีวิต เช่น ตั้งบเพื่อส่งเสริมการเรียนอะไรสักอย่าง น่าจะได้ผล ในเรื่องของสวัสดิการ คิดว่าไม่เห็นด้วย เพราะว่าทำให้ขี้เกียจ แต่อยากปลูกให้คนพิการตื่นมากกว่า

ข้อเสนอแนะอีกประการหนึ่งคือ ควรสนับสนุนให้มีบุคลากรที่มีความรู้เข้ามาช่วยเหลือสมาคมฯ เพื่อช่วยให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ทุกวันนี้ทางสมาคมฯ ขาดคนที่จะมาทำงานให้อย่างจริงจัง ขาดคนที่จะมาช่วยวางแผน และเชื่อมกับหน่วยงานอื่นๆ ทำให้การขับเคลื่อนการทำงานสมาคมฯ ไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.6 ชมรมคนพิการ/สมาคมคนพิการ จังหวัดนครพนม

ความเป็นมา จากการสัมภาษณ์ นางสาว นิลวรรณ ปิติพัฒน์ อายุ 48 ปี นายกสมาคมคนพิการ จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นผู้พิการทางการได้ยิน (หูหนวก) ถึงประวัติความเป็นมาของสมาคมฯ ว่า สมาคมฯ จัดตั้งขึ้นหลังจากการอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง ทีมทำงานส่วนใหญ่ซึ่งเป็นทีมวิทยากรได้ปรึกษาหารือกัน จนกระทั่งได้ข้อสรุปว่าควรจัดตั้งสมาคมฯ จึงรวมตัวกันไปจดทะเบียน และได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งเป็น สมาคมฯ เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2549 หลังจากการจัดตั้ง มีการขยายสมาชิกไปยังอำเภอต่างๆ ในจังหวัด นครพนม

สมาคมฯ ได้ร่วมมือกับแผนงานสร้างเสริมสุขภาพคนพิการ (สสพ.) ในการส่งเสริมอาชีพให้กับ คนพิการ ตั้งแต่ปี 2550 โดย สสพ. ได้ส่งวิทยากรมาให้การอบรมก่อน หลังจากอบรมเสร็จ ก็กลับไปตั้ง ชมรมในพื้นที่ และมีการทำงานร่วมกันในรูปของเครือข่าย 10 ชมรม ได้แก่

หลังจากตั้งชมรมได้แล้ว ก็คิดร่วมกันว่า ทำอย่างไรชมรมจึงจะเข้มแข็ง จึงมองเรื่อง อาชีพคน พิการน่าจะทำให้คนพิการเข้มแข็งขึ้นมาได้ สสพ. จึงเข้ามาหนุนเสริมเรื่องเงินทุนโดยให้สมาคมฯ เป็นผู้ จัดสรรทุนให้กับกลุ่มต่างๆ ซึ่งในกลุ่มอาชีพคนพิการจะไม่เน้นเรื่องกำไร แต่เน้นเรื่องมาพบกัน มีปัญหา ะไรมาคุยกัน เพราะหากไม่มีกิจกรรมใดเลย กลุ่มก็อยู่ไม่ได้ ในช่วงปี 2551 – 2552 กลุ่มอาชีพ 10 กลุ่ม ปัจจุบันนี้มีรายได้เกิดขึ้น ในช่วงปี 2552 มีการประชุมระดับอำเภอ ทำให้เกิดกลุ่มอาชีพเพิ่มขึ้นอีก 3 อำเภอ ทำให้มีกลุ่มอาชีพครบทุกอำเภอแล้ว

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ สมาคมฯ จัดตั้งกลุ่มอาชีพโดยมีวัตถุประสงค์ 5 ประการ คือ

- 1) เป็นศูนย์กลางช่วยคนพิการ จังหวัดนครพนม
- 2) ส่งเสริมการรวมกลุ่ม
- 3) ส่งเสริมอาชีพเข้มแข็งในชุมชน
- 4) ส่งเสริมการศึกษาคนพิการ
- 5) ส่งเสริมกีฬา
- 6) ส่งเสริมความร่วมมือกับภาคีในพื้นที่

นอกจากการส่งเสริมอาชีพแล้ว สมาคมฯ ยังได้จัดตั้งศูนย์บริการภาษามือ ปัจจุบันมีล่ามภาษามือ 20 - 30 คน ล่ามที่มีความสามารถแปลในการประชุม 3 - 4 คน และในช่วงปีที่ผ่านมามีการอบรมล่ามภาษามืออีก 200 – 300 คน โดย 20 คน เป็นล่ามอาสาสมัคร สามารถสื่อสารได้ พาคนหูหนวกไปโรงพยาบาลได้

จำนวนสมาชิก สมาคมมีสมาชิกจริงประมาณ 500 คน และสมาชิกเครือข่าย ไม่ต่ำกว่า 2,000 คน โดยมีผู้พิการทุกประเภทเป็นสมาชิกของสมาคมฯ

ระเบียบที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน ในการส่งเสริมอาชีพ สมาคมฯ ได้ออกระเบียบว่า ต้องใช้เสียงข้างมากในการตัดสินใจ โดยชมรมที่ต้องการประกอบอาชีพต้องทำโครงการนำเสนอคณะกรรมการสมาคม ถ้ากรรมการซักถามจนมั่นใจว่า เงินที่อนุมัติจะไม่สูญหาย ก็จะอนุมัติให้ดำเนินการได้ และในแต่ละเดือนตัวแทนแต่ละชมรมๆ ละ 2 คนต้องเข้ามาร่วมประชุมที่สมาคมทุกเดือน เพื่อให้ทราบการเคลื่อนไหวของการทำงานในแต่ละชมรม เสมือนเป็นการติดตามประเมินผลการทำงานในทุกระยะ

อาชีพที่กลุ่มร่วมกันดำเนินการมีอะไรบ้าง 13 ชมรมมีอาชีพที่แตกต่างกันออกไป และแต่ละชมรมก็มีหลากหลายประเภทความพิการ จะช่วยกันทำ ประสานความร่วมมือกันเป็นอย่างดี อาทิ เย็บผ้า เย็บกางเกง ทำน้ำยาล้างจาน เลี้ยงหมูขุน เพาะซาก้าไม้ เลี้ยงปลาในบ่อดิน เลี้ยงไก่พื้นบ้าน ฯลฯ

ทุนในการประกอบอาชีพ สมาคมฯ ได้เงินทุนสนับสนุนอาชีพของ สสพ. ให้เป็นเงินกู้ยืมไม่เกิน 20,000 บาท /1 กลุ่ม โดยไม่เสียดอกเบี้ย ผ่อนชำระภายใน 1 ปี

การสนับสนุนจากแหล่งทุนต่างๆ นอกจากได้รับการสนับสนุนจาก สสพ. แล้ว สมาคมฯ ยังเป็นผู้เชื่อมโยงให้ชมรมกู้เงินจาก ธกส. ด้วย และการสนับสนุนจาก อบต. และ อบจ.

การกระจายทุนประกอบอาชีพของกลุ่ม สมาคมฯ พยายามกระจาย เงินทุนสนับสนุนอาชีพไปยังชมรมที่เป็นเครือข่ายในทุกอำเภอ โดยให้แต่ละกลุ่มประกอบอาชีพทำโครงการเข้ามาผ่านคณะกรรมการว่า มันจะเป็นไปได้ไหม ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ว่าจะได้กำไรหรือไม่ ถ้าเห็นว่าทำได้ก็จะมีมติอนุมัติให้ยืมเงินทุน โดย มองคำว่า “ยืม” จะทำให้ทุกคนจะมีจิตใจที่จะต้องทำให้เกิดรายได้ แล้วส่งเงินยืมคืนได้ และ จะได้รับการสอนให้ทำบัญชีว่าจะต้องทำอะไรในแต่ละเดือน ได้กำไรมา จะจัดสรรอย่างไร ก็จะอธิบายเรื่องการทำบัญชีด้วย ถ้าชมรมอาชีพมีกำไรจริงๆ ก็จะมีสวัสดิการในกลุ่ม มีเงินทุน ปีต่อไปก็จะยืมใหม่

ในอดีตเคยให้ทุนสนับสนุนกลุ่มอาชีพเล็กๆ 5,000 บาท แต่ไม่ได้เงินคืนกลับมา และไม่มีประโยชน์อะไรเกิดขึ้น ปีที่ 2 ก็มาจนถึงกองทุนที่จะมีเงินทุนให้ยืมเป็นเงินยืม ไม่มีดอกเบี้ย เพดานอยู่ที่ 20,000 บาท ระยะเวลา 1 ปี ต้องยืมเป็นกลุ่ม โครงการจะต้องเป็นโครงการที่กรรมการดูแล้วว่าจะมีกำไร ต้องมานำเสนอโครงการตัวเอง นำเสนอในรูปแบบเอกสาร โดยอาจจะมานำเสนอ 3-4 คน และกรรมการก็จะถามจนกรรมการพอใจว่าจะได้กำไรจริง

ปัญหา อุปสรรคในการประกอบอาชีพ เริ่มต้นมีเรื่องของตลาด แต่พอช่วงหลังก็เริ่มตีตลาดได้แล้ว เพราะของมีคุณภาพ และตรงกับความต้องการ กำไรอาจไม่ถึงกับดีมาก แบ่งกันแล้วไม่น่าจะถึงคนละ 100 บาท แต่ได้ร่วมกันทำ อย่างน้อยได้มาเจอกัน 20 - 30 คน คนหนึ่งช่วยกันคนน้ำยา คนหนึ่งล้างขวด คนหนึ่งกรอก คนหนึ่งรับไปขาย ก็จะมีวิธีแล้วแต่ละเทคนิคของแต่ละชมรม ซึ่ง ถ้ามีปัญหาอื่นๆ ก็จะให้แต่ละกลุ่มคิดหาวิธีแก้ไขกันเอง เพื่อที่เจอปัญหาในอนาคตก็จะได้สามารถแก้ไขได้ต่อไปในอนาคต

การจัดสรรรายได้ แต่ละกลุ่มจะมีกรรมการบริหารกันเอง และทางสมาคมฯ จะเป็นผู้ช่วยสรุปให้ในตอนท้าย

การจัดสวัสดิการ สมาคมฯ มีสวัสดิการ ฌาปนกิจศพ ๆ ละ 5,000 บาท แต่สมาคมฯ จะเน้นเรื่องอาชีพเป็นหลัก ส่วนสวัสดิการด้านอื่นๆ จะให้แต่ละชมรมจัดการกันเอง ซึ่งแต่ละชมรมจะเอาเงินจากกำไรไปจัดการ ในอนาคตจะพยายามเพิ่มสวัสดิการคลอดบุตร เจ็บป่วย (คนไข้, คนเฝ้าไข้) เป็นต้น

ปัญหา อุปสรรคในการรวมกลุ่ม ไม่มีปัญหา อุปสรรคใดๆ เพราะทุกคนสามัคคีกันดี ซึ่งก่อนให้รวมกลุ่มกันจะมีการให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ และด้วยความที่อยู่ในชุมชนใกล้เคียงกัน มีอุดมการณ์ต้องการจัดตั้งชมรม เพื่อสร้างรายได้เหมือนกัน เป็นสมาชิกในพื้นที่ ต้องการสิทธิตาม พรบ. จึงมีความต้องการรวมกลุ่ม ดังนั้น เรื่องของปัญหาในการรวมกลุ่มจึงไม่มี

ข้อเสนอแนะต่อกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ นางสาว นิลวรรณ ปิติพัฒน์ มีความเห็นว่า การจัดสรรเงิน 4 ล้านบาทให้แก่องค์กรคนพิการประเภทต่างๆ ก่อให้เกิดประโยชน์น้อยมาก มันต่อยอดไม่ได้ ได้แค่อบรมอาชีพอย่างเดียวทำให้เสียงบประมาณไปเป็นจำนวนมาก ไม่ยั่งยืน ไม่เข้มแข็ง ดังนั้น จึงควรให้เฉพาะคนที่ทำจริงๆ ซึ่งทางสมาคมฯ คิดว่าเรื่องของอาชีพสำคัญกว่า เพราะกลุ่มสมาชิกจะมาด้วยกัน และอาชีพที่สนับสนุนไปเกิดประโยชน์มาก

การให้กู้เป็นกลุ่ม คิดว่าเป็นแนวทางที่ดี จะช่วยสนับสนุนต่อยอดกลุ่มอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบันเพิ่มทุนเพื่อสร้างรายได้ให้กลุ่ม และพัฒนากลุ่มอาชีพให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เพราะตอนนี้มีหลายกลุ่มที่สามารถรวมตัวกันได้ แต่ขาดงบประมาณ

การให้เงินทุนควรเป็นเงินทุนที่ให้กู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพ และกลุ่มคนพิการสามารถบริหารจัดการกันเองได้

4.1.7 ศูนย์อาชีพพหุทิศตักไทย กรุงเทพมหานคร

ความเป็นมา จากการสัมภาษณ์ นายชูศักดิ์ จันทยานนท์ ประธานศูนย์อาชีพพหุทิศตักไทย และ นายโสพิณ ธิพงษ์ ครูพิเศษประจำศูนย์อาชีพพหุทิศตักไทย ถึงแรงจูงใจในการก่อตั้งศูนย์ฯ ว่า แต่เดิมอยู่ที่ โรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์ ซอยวัดคง อิศรภาพ 39 ตรงข้ามกับทางเข้าโรงพยาบาลธนบุรีบางกอกน้อย นายชูศักดิ์ เป็นผู้อำนวยการ ศูนย์ฯ ซึ่งมีบุตรชาย เป็นออทิสติก จึงได้เปิดเป็นชั้นเรียนพิเศษของเด็กกลุ่มนี้ โดยรับตั้งแต่เด็กๆ มา จนกระทั่งเด็กโตขึ้นเรื่อยๆ โรงเรียนปกติยังไม่เปิดรับ นายชูศักดิ์จึงได้จัดหาสถานที่รองรับเด็กกลุ่มนี้ โดยจัดตั้งเป็นศูนย์อาชีพพหุทิศตักไทยเมื่อปี 2545 และจดทะเบียนเป็นมูลนิธิเมื่อปี 2547

ในปี 2548 นางมาชี มิโนมิยะ ซึ่งเป็นอาสาสมัครชาว Canada ผู้อบรมโครงการวิชาชีพการทำคุกกี้ ให้กับบุคคลออทิสติกของศูนย์ฯ เล่าว่าเคยอบรมโครงการอาชีพให้กับคนพิการที่ประเทศญี่ปุ่น เห็นว่าบุคคลออทิสติกสามารถที่ ประกอบอาชีพของตัวเองได้ จึงได้ทดลองกับเด็ก ออทิสติก แต่เด็กมีขีดจำกัดอยู่อย่างหนึ่งคือ เขาไม่สามารถที่จะไปทำด้วยตัวเองได้ และผู้ปกครองก็ไม่ค่อยจะมีเวลาอยู่กับลูกเท่าไรพอ จึงคิดว่า น่าจะเป็นการรวมกลุ่มกันมากกว่า ในระยะแรกที่รวมกลุ่มกัน เงินที่ลงทุนก็จะเป็นเงินของมูลนิธิ ทำคุกกี้ แล้วก็จำหน่าย ตอนแรกก็ยังมีอุปสรรคในเรื่องของการตลาด เพราะว่าคุกกี้ไม่ใช่ของนิยม หรือว่าเป็นอาหารของคนไทย แล้วสูตรที่เราใช้ไม่เหมือนกับของยี่ห้อที่เขาทำแล้วเก็บได้นาน แต่เป็นงาน Hand Made หรือทำด้วยมือ บั่นด้วยมือ ผสมด้วยมือ บางคนไม่เชื่อว่าเด็กพิการทำได้ เกรงว่าจะไม่สะอาด ไม่อร่อย ความเชื่อถือในระยะแรกยังไม่มี

เมื่อก่อนยังไม่มีอุปกรณ์ ไม่มีสถานที่ พอดีการศึกษาออกโรงเรียนดั่งชั้น มีเตาอบ พอตตอนเที่ยงก็ต้องพาเด็กเดินขึ้น Taxi ไปเรียนที่นั่น ลองเรียนประมาณ 3-4 เดือน ก็เห็นว่าโอกาสน่าจะเป็นไปได้ จึงเริ่มหาเงินทุนมาสร้างอุปกรณ์ในการทำคุกกี้ที่ศูนย์ฯ แห่งนี้

เรื่องการตลาดหลักๆ คือเริ่มมีการกระจายข่าวทางผู้ปกครองก็ช่วยสนับสนุนมี Order สั่งเข้ามาเรื่อยๆ ปัจจุบัน มีการไปจำหน่ายเองที่ห้างแมคโคร สัปดาห์ละประมาณ 2 วัน ทำให้มีลูกค้าประจำ

ปัจจุบันนี้ การทำคุกกี้มีทั้ง 1) ทดลองฝึก เรียกว่าเป็นกลุ่มงานอาชีพอิสระ เงินลงทุนก็จะเป็นเงินที่รับจากมูลนิธิฯ มาลงทุนจัดซื้ออุปกรณ์ให้เด็กไปพัฒนา แล้วมีทดลองเอาไปวางจำหน่ายบ้าง เด็กที่ทำอาชีพนี้ก็จะได้เงินปันผล แต่เงินปันผลไม่ใช่ลักษณะที่ว่างานของใครคนนั้นก็ได้อะไร เพราะทำเป็นกลุ่ม เด็กบางคนทำผ้าบาติก บางคนก็ทำได้แค่ลอกลาย สมาชิกก็ไม่มีแล้ว บางคนขอระบายสีก็จะได้ระบายสี งานชิ้นหนึ่งบางทีทำกัน 3-4 คน ช่วยกันทำ เมื่อมีการปันผลจึงต้องปันเท่ากัน และ 2) ทำกันเป็นแบบจริงจัง โดยปีที่แล้วได้โครงการ SME เด็กที่เบิกเงินกู้ได้เขาก็จะเอามารวมกลุ่มกันทำ SME แล้วยึดเป็นอาชีพหลัก เดิมทีอาชีพหลักและอาชีพอิสระจะใช้เงินลงทุนของมูลนิธิในการหมุนเวียน ได้กำไรบ้าง ขาดทุนบ้าง เด็กก็จะท้อ ปีที่แล้วที่ทำโครงการของ SME จึงดึงอาชีพทุกอย่างมาอยู่ในโครงการของ SME แล้วจัดระบบเรื่องเงินให้เป็นระเบียบมากขึ้นและให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ

อาชีพที่กลุ่มร่วมกันดำเนินการ แยกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เป็นอาชีพอิสระ คือ ผ้าบาติก น้ำยาปรับผ้านุ่ม น้ำยาล้างจาน ดอกไม้ประดิษฐ์ ฯลฯ และกลุ่มอาชีพหลัก คือ คุกกี้น้ำดื่ม การทำคุกกี้ (อาชีพที่มุ่งเน้นและเห็นผล) น้ำยาล้างจาน น้ำยาปรับผ้านุ่ม ไข่เค็ม ดอกไม้จิว ภาพระบายสี

ต้นทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นเงินของมูลนิธิ และเงิน SME ซึ่งผู้ประกอบการเด็กไปทำเรื่องกู้เงินได้คนละ 40,000 บาท แล้วนำเงินมาเข้าโครงการรวมกัน เพื่อไปลงทุนทำอาชีพ เวลาเป็นผลคืนกำไรเงินจะได้เท่ากัน และเวลาที่ต้องเอาเงินไปคืนใช้หนี้ แต่ทุกคนจะไม่เดือดร้อนว่าจะไม่มีเงินไปคืน

ปัญหา อุปสรรคในการประกอบอาชีพ ช่วงแรกๆ ครูไม่มีความรู้ทางด้านอาชีพที่ได้รับการสนับสนุนจากการศึกษานอกโรงเรียนมาช่วยสอนเด็กก่อน และครูก็อาศัยที่จะเรียนไปพร้อมกับเด็ก เป็นการเรียนระยะสั้น 30 ชั่วโมง นอกจากนั้นเป็นเรื่องปัญหาการออกแบบเป็นปัญหาสำคัญมาก คือขาด Idea ดีๆ ในเรื่องการออกแบบว่าจะทำอย่างไรให้ดูดี

วิธีการแบ่งปันรายได้ นำเงินของทุกกลุ่มอาชีพมารวมกันแล้วหักต้นทุน หลังจากนั้นก็ปันผลให้เด็กเท่ากัน ผู้ที่ทำเป็นอาชีพหลักจะมีรายได้แน่นอน แต่ผู้ที่ทำเป็นอาชีพอิสระสิ้นปีก็จะมีกำไรปันผล

การจัดสวัสดิการ มูลนิธิมีการจัดสวัสดิการ และกำลังคิดเรื่องการประกันอุบัติเหตุอยู่

ปัญหา อุปสรรคในการรวมกลุ่ม เป็นปัญหาของความคิดที่แตกต่างกันซึ่งเป็นเรื่องปกติของการที่คนหลายคนต้องมาทำงานร่วมกัน คนจะคิดแบบเดียวกัน มีน้อย จึงต้องมีกระบวนการในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานเป็นทีม

ข้อเสนอแนะต่อกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ นาย ชูศักดิ์ จันทยานนท์ มีข้อเสนอว่ากองทุนฯ ควรเลือกนำร่องทดลองให้ทุนก้อนใหญ่กับองค์กรที่เชื่อถือได้ก่อน โดยต้องมีการนั่งคุยกันแล้วปรับระบบทำ KM (จัดการความรู้) รับผิดชอบร่วมกัน แล้วพอ Model ในระดับองค์กรมันชัด มีตัวอย่างดี ก็ไปสร้างมาตรฐานกับองค์กรในจังหวัดแล้วค่อยไปคอยกำกับติดตาม ตรวจสอบเรื่องบริหารจัดการ ปล่อยให้กลุ่มเป็นคนไปสร้างศูนย์ในจังหวัด ต่อยอด และสนับสนุน เพื่อให้คนพิการมีอาชีพ และมีรายได้

4.1.8 กลุ่มผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว จังหวัดนครศรีธรรมราช

ความเป็นมา นายวิระ เชนย อายุ 53 ปี ประธานกลุ่มผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวบ้านคีรีวงซึ่งเป็นผู้พิการทางการเคลื่อนไหวฯ กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของกลุ่มว่า แต่เดิมตนเองมีอาชีพเป็นชาวสวนผลไม้ซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนในหมู่บ้านคีรีวง เมื่อประสบอุบัติเหตุจากรถมอเตอร์ไซค์ จนทำให้ต้องกลายเป็นคนพิการ ทำให้เกิดความท้อแท้ เพราะประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ไม่ได้ ดูแลครอบครัวไม่ได้ รายได้ก็ไม่มี เมื่อได้มีโอกาสไปที่ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เมื่อปี พ.ศ. 2538 ได้เรียนรู้เรื่องโครงสร้าง

พื้นฐานอาชีพของคนพิการ ก็ได้เห็นตัวอย่างจากเพื่อนคนพิการด้วยกันจึงคิดที่จะทำงานหัตถกรรม เพื่อสร้างอาชีพให้กับตัวเองและครอบครัว นายวีระ ได้ขอเข้ารับการอบรมเรื่องศิลปหัตถกรรมกะลามะพร้าวที่อำเภอพรหมคีรี ที่แรกเขาไม่ยอมรับ เขาบอกว่า “คนพิการไม่สามารถที่จะทำอะไรได้หรอก คุณกลับไปเถอะ ” ทำให้นายวีระคิดที่จะฆ่าตัวตาย ต่อมาได้พยายามคุยกับอาจารย์ผู้สอน จนกระทั่งอาจารย์เห็นใจ จึงได้ฝึกเรียนรู้เรื่องศิลปหัตถกรรมจากวัสดุท้องถิ่น คือ กะลามะพร้าว เมื่อก่อน นายวีระยอมรับว่าไม่ถนัดเรื่องหัตถกรรม แต่ด้วยร่างกาย และจิตใจจึงถูกบังคับ จึงเกิดความมานะบากบั่นว่าต้องฝึกทำให้ได้ เพื่อสร้างจุดเด่นให้กับตนเอง เมื่อฝึกฝนได้ประมาณปีกว่า ก็ได้รับความรู้จึงกลับมาประกอบอาชีพอยู่ในหมู่บ้าน ประกอบกับหมู่บ้านคีรีวง เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว จึงคิดว่าในอนาคตน่าจะมีการรองรับเรื่องของกลุ่มอาชีพผู้พิการจึงจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาโดยเริ่มจากการทำแบบอุตสาหกรรมครัวเรือน ต่อมาก็ขยายเป็นกลุ่ม ครั้งแรกมีสมาชิก 18 คน เป็นกลุ่มของผู้สูงอายุ หรือเรียกว่า “แม่ครู” เพราะเขาจะมีองค์ความรู้ เอาภูมิปัญญาท้องถิ่นไปผนวกกับงานที่ได้ฝึก ทำเครื่องจักรสานก่อน เพราะหาวัสดุง่าย ไม่ต้องซื้อ เช่น ต้นคลุ้ม กาบหมาก หวาย ฯลฯ เอาไปขายข้างนอกบ้าง มีกลุ่มเครือข่ายมาช่วยซื้อบ้าง มีรายได้ สามารถอยู่ได้ ในที่สุดก็ได้รับการยอมรับจากชุมชน โดยในปัจจุบันนี้มีการตอบรับจากผู้พิการที่เข้าร่วมกับกลุ่มอีก 5 คน

วัตถุประสงค์ของกลุ่ม กลุ่มกำหนดวัตถุประสงค์ 5 ประการ คือ

- 1) เพื่อการอนุรักษ์งานหัตถกรรมจักรสานพื้นบ้านคีรีวง
- 2) เพื่อเผยแพร่ความรู้ ภูมิปัญญาพื้นบ้านคีรีวง
- 3) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักรสาน
- 4) เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้กับผู้สูงอายุ คนพิการ และบุคคลทั่วไป
- 5) เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จำนวนสมาชิก ปัจจุบัน กลุ่มมีสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุ 17 คน คนพิการอยู่ 5 คน รวม 22 คน ระเบียบที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกันในกลุ่มมีดังนี้

- 1) ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบของกลุ่มฯอย่างเคร่งครัด
- 2) ต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มฯ
- 3) ต้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มฯ
- 4) ต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีคุณธรรม
- 5) ต้องเลือกกรรมการบริหารของกลุ่มฯ

อาชีพที่กลุ่มร่วมกัน ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว ผลไม้แปรรูป เช่น ทุเรียนกวน มะม่วงกวน และการจักสานต่างๆ เช่น ตะกร้า ฯลฯ

ต้นทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพ เริ่มแรก นายวีระ เชนย เป็นผู้ลงทุนด้วยตนเอง แต่วัสดุหลักที่นำมาใช้ทำผลิตภัณฑ์สามารถหาในท้องถิ่นได้ง่าย ไม่ต้องซื้อได้แก่ ต้นคลุ้ม กาบหมาก หวาย กะลามะพร้าว

หาได้จากในหมู่บ้านที่เขากินแล้วชูดทิ้งใส่กระสอบมา ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผนวกกับความรู้ที่เรียนมา สร้างเป็นผลิตภัณฑ์

การสนับสนุนจากแหล่งทุนต่างๆ นายวีระเคยกู้กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เมื่อปลายปี 2544 ประมาณ 10,000 บาท สำหรับการสร้างโรงเรือน และเคยกู้เงินจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งช่วงนั้นได้สิทธิกู้คนละ 20,000 บาท/คน แต่ทดลองกู้เพียง 10,000 บาท ผ่อนเป็นรายเดือนๆ ละ 500 บาท จนหมด กู้แล้วมีปัญหาที่เลยไม่อยากกู้อีก สำหรับกองทุนหมู่บ้าน ไม่ได้กู้เพราะวิเคราะห์ดูแล้วหากกู้ในรูปแบบของกลุ่มต้องเจอปัญหา ผู้สูงอายุบางคนก็ตกลง บางคนก็ไม่ มองว่าจะเป็นภาระให้กับลูกหลานก็เลยไม่อยากสร้างปัญหา จึงไม่กู้เลย ส่วนกองทุนอื่นๆ ก็มีส่วนหนึ่งจาก อบต. บางส่วนก็จาก อบจ. บางส่วนก็จากทุนเครือข่ายอนุรักษ์ฟื้นฟูอาชีพ ทุนส่วนตัวก็มีบ้างเพื่อแก้ปัญหาค่าแรงงานของกลุ่มผู้พิการ เช่น ผลิตในช่วงหน้าฝนไม่ได้ ก็ต้องใช้เงินนี้ เพื่อเป็นการหมุนเวียนตอบแทนให้ นอกจากนี้ มีทุนให้เปล่าที่ได้มาจากกองทุนศูนย์พัฒนาสังคมในการจัดซื้ออุปกรณ์ประมาณ 70,000 กว่าบาท

วิธีการแบ่งปันรายได้ ต้นทุนในการทำผลิตภัณฑ์ กลุ่มเป็นผู้ลงทุนให้ สมาชิกได้รับค่าตอบแทนตามผลงาน โดยหัก 60 % ของกำไร เป็นเงินทุนหมุนเวียน 20 % คืนให้กับสมาชิก และ 20 % เป็นค่าใช้จ่ายในการประสานงาน และทำเอกสาร

สวัสดิการที่จัดให้แก่กลุ่มสมาชิก ประกอบด้วยสวัสดิการที่ให้กับลูกหลานสมาชิก และสวัสดิการผู้สูงอายุที่ถูกต้องทั้ง โดยมีการจัดสรรดังนี้

- 1) ทุนการศึกษาลูกหลานของสมาชิกทุกๆ คนแต่ไม่ได้ทุกคน จะเป็นเด็กที่ตั้งใจเรียน มีพฤติกรรมดี อยู่ในประเพณี มีคุณธรรม มีคณะกรรมการคัดเลือก เป็น กรรมการในหมู่บ้าน มีแกนนำ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และ อบต. ในพื้นที่ ปีละไม่เกิน 5 – 10 ทุน ทุนละ 500 บาท/คน/ปี
- 2) ผู้สูงอายุถูกทิ้ง ใช้งบประมาณจากกองกลางไปเยี่ยมผู้สูงอายุที่โรงพยาบาลซึ่งเจ็บป่วย นับพันแต่ไม่มีลูกหลานเข้ามารับผิดชอบ ชื่อของให้เล็กน้อยไม่เกิน 300 – 500 บาท

ปัญหา อุปสรรคในการประกอบอาชีพ คุณวีระกล่าวถึงปัญหาการประกอบอาชีพว่ามี 6 ประการ คือ

- 1) ไม้จี่เหล็กที่เอามาใช้ในการทำผลิตภัณฑ์มีราคาสูง
- 2) ผลิตไม่ทัน ความต้องการของตลาดมีมาก
- 3) การรับส่งสมาชิกเพื่อมาทำงานที่กลุ่ม เป็นไปค่อนข้างยากลำบาก ไม่ปลอดภัย
- 4) คู่แข่งขันทางการตลาด ทำให้ราคาสินค้าลดต่ำลง ได้แก่ กระจุมกะลามะพร้าว เพราะคู่แข่งขันใช้เครื่องทำ จึงผลิตได้ในปริมาณมากกว่า และต้นทุนถูกกว่า
- 5) ถูกจำกัดในเรื่องขอบเขตผู้สูงอายุ ทำงานล่าช้า
- 6) สมาชิกไม่ค่อยมีเวลา เพราะบางช่วงต้องไปดูแลสวนผลไม้

ปัญหา อุปสรรคในการรวมกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเรื่องความคิด มาจากผู้ไม่ได้รับผลประโยชน์ เช่น 18 คน ทำกิจกรรมประมาณ 10 คน แล้วอีก 8 คน ไม่ทำ พอปันผลแต่ละปี คนที่ไม่ได้รับค่าแรงเท่ากับคนอื่นก็จะเป็นปัญหา พุดจาต่อต้านทำให้สมาชิกบางคนไขว้เขว แต่ก็พยายามบอกกับคนพิการว่า “คุณธรรมนำหน้าไม่เอาเปรียบ” สิ่งที่ทำ คือ ต้องโปร่งใส ทั้งรายได้งบประมาณ สมาชิกสามารถตรวจสอบได้ทุกเวลาว่าทำอะไรบ้าง

ข้อเสนอแนะต่อกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ คุณวีระ เชนย เสนอว่า หากให้เกิดประโยชน์จริง ๆ คณะกรรมการกองทุนฯ ต้องเข้าถึงชุมชนจริง ๆ รู้ถึงปัญหาความต้องการของผู้พิการ ให้เขาได้ใช้ประโยชน์ในชีวิตของเขาจริง ๆ การดำรงชีวิต วงจรชีวิตในชุมชน คนพิการบางคนมีข้อจำกัด อาจจะไม่เหมือนกันทุกคน เมื่อเข้าถึงชุมชนแล้วก็ไปหาแกนนำที่เป็นหลัก ในการทำความเข้าใจ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ พมจ. ต้องคัดเลือก และกลั่นกรองพิจารณาโครงการที่เข้ามาทำงานว่าเรามีความพร้อม มีศักยภาพแค่ไหน ต้องเห็นคุณประโยชน์คนพิการว่า เรามีความรู้ขนาดไหน ไม่ใช่ตกอยู่ในอำนาจของนักการเมืองท้องถิ่น

4.1.9 กลุ่มอาชีพหมวด/สมาคมคนตาบอด จังหวัดพัทลุง

ความเป็นมา จากการสัมภาษณ์นายช่วง เรืองจันทร์ อายุ 63 ปี นายกสมาคมคนตาบอดจังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นผู้พิการตาบอดทั้งสองข้าง กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งสมาคมคนตาบอดจังหวัดพัทลุง ว่า เพื่อให้สมาคมฯ เป็นศูนย์กลางประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือ ฟื้นฟู และพัฒนาคนตาบอดในจังหวัดพัทลุง ยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งด้านการศึกษา อาชีพ สถานภาพทางสังคม จัดสวัสดิการที่จำเป็นในการดำรงชีวิตให้แก่สมาชิก แก้ไขปัญหาอุปสรรค ส่งเสริมความสามัคคีและความเข้าใจอันดี ร่วมกันรักษาสีทิวและหน้าที่อันพึงมี ส่งเสริมให้คนตาบอดมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกด้านของสังคม โดยได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนจังหวัดพัทลุงให้จัดตั้งสมาคมคนตาบอดจังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2545 เป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรพิทักษ์สิทธิ ดูแลคุณภาพชีวิตคนตาบอดให้เข้าถึงสิทธิอันพึงมีพึงได้ตามกฎหมาย สมาคมฯ มีการดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการบริหาร ซึ่งมีคนตาบอดในจังหวัดพัทลุงสมัครเป็นสมาชิกของสมาคม 130 คน กิจกรรมหลักที่สมาคมดำเนินการมี 4 เรื่อง คือ 1) เรื่องการศึกษา โดยการผลักดันให้ผู้ปกครองส่งลูกตาบอดให้ได้รับการศึกษาในโรงเรียนสอนคนตาบอด 2) เรื่องสวัสดิการ มีการจัดสวัสดิการตั้งแต่ก่อนเกิดจนตาย 3) เรื่องอาชีพ สมาคมได้ออกไปค้นหาคนตาบอดเพื่อนำมาฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย และจิตใจโดยฝึกทักษะการดำรงชีวิตประจำวัน ใ้ไม่ทำขาว และทักษะการวางแผนไทยแล้วจำนวน 80 กว่าคน ซึ่งสามารถทำให้เขามีอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว ลดภาระของครอบครัว และชุมชน สังคม ทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีอิสระและมีศักดิ์ศรี และ 4) เรื่องการมีส่วนร่วมของสังคม คือ การไปร่วมงานต่างๆ เช่นการถวายเทียนพรรษา การบริจาคโลหิตเพื่อถวายเป็นราชกุศล เป็นต้น

สำหรับการรวมกลุ่มสมาชิกของสมาคมเพื่อการประกอบอาชีพหมอนวดแผนไทย ในช่วงแรกได้รับการสนับสนุนจากนายกเทศบาลเมืองพัทลุงคนปัจจุบัน ช่วยหาสถานที่ ออกค่าใช้จ่ายให้ ทำให้ ในปัจจุบัน สมาคมมีรายได้จากการแบ่งเปอร์เซ็นต์นวด เดือนละประมาณ 50,000 บาท นำมาดำเนินงานขององค์กร สมาคม และเป็นสวัสดิการมาจนถึงทุกวันนี้

วัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่ม เพื่อให้คนตาบอดมีความรู้และทักษะวิชานวดแผนไทย ตามหลักวิชาที่ว่าด้วยศาสตร์แห่งการนวดแผนไทย สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพนวดแผนไทยได้ เป็นการสร้างโอกาสในการทำงาน ทำให้แก่คนตาบอดในชนบทได้เพิ่มทักษะที่จำเป็นเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตของตนเองและพัฒนาตนเองให้อยู่ร่วมกับบุคคลทั่วไปในสังคมได้

กิจกรรมที่สมาคมฯ ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน คือการพิทักษ์สิทธิ พัฒนาคุณภาพการฝึกสอนและแนะนำอาชีพให้กับคนตาบอด จัดหาที่เรียนและที่ทำงานที่เหมาะสมให้กับคนตาบอดในจังหวัด เช่น การนวดแผนไทย ส่งเสริมการศึกษาร่วมกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) และการดำรงชีวิตอื่นๆ

ผลงานในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา คือ

- ส่งเสริมให้คนตาบอดมีงานทำไม่น้อยกว่า 60 ท่าน
- ส่งเสริมการศึกษาร่วมกับโรงเรียนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) 8 คน
- ฝึกอบรมการเพิ่มทักษะการนวดแผนไทยในชุมชน สมาชิกที่เข้าร่วม 20 คน ระยะเวลา 1 สัปดาห์ จำนวน 42,300 บาท
- จัดโครงการฟื้นฟูเพิ่มศักยภาพการใช้ไม้เท้าขาว สมาชิกที่เข้าร่วม 20 คน ระยะเวลา 15 สัปดาห์ จำนวน 71,800 บาท
- จัดการประชุมสัมมนาสมาชิกในสมาคมฯ ในวันที่ 6 เมษายน เป็นประจำทุกปี
- ลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูล สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวและการดำรงชีวิตของสมาชิก

ผลงานของสมาคมฯ นับตั้งแต่ก่อตั้งได้ทำการฝึกอาชีพหมอนวดให้สมาชิกประมาณ 140 คน ซึ่งไปเปิดร้านเองบ้าง หรือไปเป็นหมอนวดอยู่ ในสถานประกอบการอื่นๆ บ้าง และเป็นหมอนวดประจำอยู่ที่สมาคมประมาณ 10-11 คน

อาชีพที่กลุ่มร่วมกันดำเนินการ ปัจจุบันนี้มีอาชีพหลักคือหมอนวดอย่างเดียว เมื่อก่อนเคยทำพวงหรีด ดอกไม้จัน ร้อยลูกปัด แต่ฝีมือและราคาลินค้าไม่แน่นอน แม้แต่การขายล็อตเตอรี่ ตอนนั้นก็ไม่ได้ขายแล้ว อาชีพนวดนั้นได้รับเงินทันที ตื่นขึ้นมา อาบน้ำ แต่งตัวสุขภาพไว้ให้ดี ไม่ต้องลงทุนเพิ่มเติม ซึ่งเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับคนพิการที่สุดแล้ว นายช่วง จึงมีข้อสรุปว่า “อาชีพอะไรก็สู้ไม่ได้”

ต้นทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพ ครั้งแรกได้เพียงมาจาก ศ.ศ. 5 เดียงก่อน อุปกรณ์อย่างอื่นก็มีเหล่า
กาชาดจังหวัดให้มา ภาคเอกชนให้โต๊ะ ตู้เย็น ตี๊กของสมาคมเป็นตี๊กเช่า ในราคาตลาดทั่วไป ปัจจุบันทาง
สมาคมฯ ได้ซื้อที่ไว้ 2 ปีแล้ว เตรียมที่ไว้จะสร้างตี๊ก กำลังหาต้นทุนอยู่ เวลาประกอบอาชีพ ไม่ต้องลงทุน ก็
เลยไม่ต้องกู้จากไหน แหล่งความช่วยเหลือที่สมาคมฯ ได้รับในปัจจุบัน ก็ได้จากการบริจาคของสมาชิกที่มี
รายได้แบ่งให้สมาคมฯ รวมปัจจุบันเป็นเงินประมาณ 48,000 บาท/ปี แต่ช่วงที่ผลิตหมอนวด ต้องใช้กองทุน
จากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน กระทรวงการศึกษาดิจการ (กศน .) องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล
สมาคมฯ ได้ สอน อบรม ผลิตหมอนวดมาหลายรุ่นแล้ว ซึ่งทุนทั้งหมดเป็นทุนให้เปล่า การผลิตหมอนวด
ตาบอดใช้ต้นทุนสูง เพราะคนตาบอดเอามาแล้ว ต้องอยู่กับ หลับนอนตลอดโครงการ อาหาร 3 มื้อ อุปกรณ์
ค่าใช้จ่ายจึงเยอะ

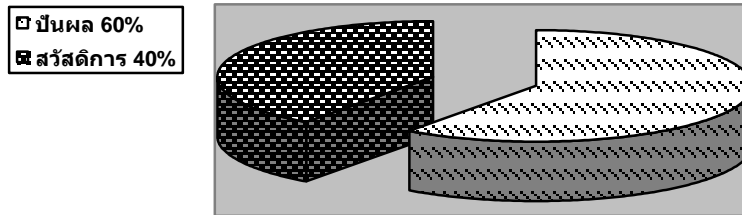
การสนับสนุนจากแหล่งทุนต่างๆ สมาชิกของสมาคมฯ หลายคนได้รับการสนับสนุนจากกองทุน
ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อไปปรับปรุงบ้านเป็นร้านนวด

การกระจายทุนประกอบอาชีพ เนื่องจากสมาคมฯ ได้สังเกตเห็นว่าคนตาบอดหลายคนมีรายได้ และ
อยากให้เรารู้จักถอดอมเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับตัวเอง และครอบครัว ทางสมาคมฯ จึงเปิดสวัสดิการขึ้น
อีกอย่างหนึ่ง คือ ธนาคารชุมชนคนตาบอด และเปิดรับฝากเงินของสมาชิกผู้ดูแล และผู้ให้การสนับสนุน
สมาคมฯ สมาชิกสามารถกู้ยืมไปประกอบอาชีพได้ ไม่มีดอกเบี้ย เพดานเงินกู้อยู่ที่ 3,000 บาท เพราะว่ามี
คนพิการทำอะไรได้ไม่เยอะ เลี้ยงเปิด เลี้ยงไก่ เลี้ยงอะไรเล็กๆ น้อยๆ ได้ ปลอดการชำระหนี้ 6 เดือน

วิธีการแบ่งปันรายได้ ลูกค้ายวันหนึ่งอย่างต่ำมีประมาณ 30 - 50 คน หมอนวด 10 คน ไม่ได้อยู่
ประจำตลอดวัน ตลอดเดือน อาจมีวันหยุดจากการไม่สบาย ก็ทำให้ขาดรายได้ ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ขึ้น
ปีใหม่ มีคนเดินทางมาท่องเที่ยวมาก ใครๆ ก็อยากจะนวด ต้องสับหลักกันให้ได้ การจัดแบ่งรายได้จากการ
นวด 60 % เป็นของหมอ 40 % เป็นของสมาคม เอามาบริหารจัดการเป็นสวัสดิการก่อนเกิดจนกระทั่งตาย
(แผนภาพที่ 4.8) เริ่มตั้งแต่ สินไหม การสมรม 1,000 บาท/คน คลอดบุตรคนละ 1,000 บาท/ครั้ง (ไม่เกิน 2
คน) การศึกษา 2,000 บาทปีละครั้ง รักษาพยาบาล 10,00 บาท/ครั้ง (คลินิก+โรงพยาบาลเอกชน) และ ไม่เกิน
1,000 บาท/ครั้ง ตามใบเสร็จ (โรงพยาบาลรัฐบาล) ฌาปนกิจศพ รายละ 3,000 บาท/คนและยังได้จัด
สวัสดิการที่จำเป็นให้กับสมาชิก เช่น สวัสดิการสินไหมการสมรม , สวัสดิการค่าคลอดบุตร , สวัสดิการค่า
เล่าเรียนบุตร , สวัสดิการค่ารักษาพยาบาล , สวัสดิการงานฌาปนกิจศพ นอกจากนี้ยังจัดทำประกันสังคม
ให้กับคนตาบอด และเปิดธนาคารชุมชนคนตาบอด ให้สมาชิกได้กู้เงินและฝากเพื่อนำไปประกอบอาชีพอีก
ด้วย

แผนภาพที่ 4.9 วิธีการแบ่งปันรายได้ของ

สมาคมคนตาบอด จังหวัดพัทลุง

ปัญหา อุปสรรคในการประกอบอาชีพ ในช่วงแรก มีปัญหาเรื่องความเชื่อถือ ลูกค้าไม่ค่อยเชื่อ อย่างอื่นก็ไม่มี เมื่อผ่านไป 1 ปี กลุ่มพัฒนาฝีมือแรงงานมาตรวจสอบมาตรฐาน หมอของสมาคมมีมาตรฐาน ฝีมือแรงงานตั้งแต่ระดับหนึ่งขึ้นไปทุกคน และทำการประชาสัมพันธ์อยู่ตลอด เพราะฉะนั้นปัญหาอุปสรรค เรื่องความเชื่อถือจึงหมดไป จุดเด่นของอยู่ที่ลูกค้าที่มาใช้บริการมีอาการติดตัวมา ทางสมาคมไม่ได้เน้นเพื่อ รักษา แต่เน้นเพื่อส่งเสริมสุขภาพ แต่เราต้องแก้ให้หาย

ปัญหา อุปสรรคในการรวมกลุ่ม ระยะแรกมีปัญหาตอนที่เอาคนตาบอดออกจากบ้าน ผู้ปกครอง พ่อ แม่ไม่ค่อยยอม เขามีความคิดว่า ตาบอดทำอะไรไม่ได้ แล้วยิ่งไปบอกว่าอยู่ฟรี กินฟรี เขาก็เลยไม่แน่ใจว่าเอา ไปใช้แรงงานอย่างไร เพราะไม่มีทุน เขาไม่เห็นค่า

ข้อเสนอแนะต่อกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ นายช่วง มีข้อเสนอแนะว่า ถ้ายังไม่สามารถโอนเงินมาให้เป็นธนาคารคนพิการจังหวัดได้ ก็ให้คืนอำนาจกลับมาให้จังหวัดเหมือนเดิม เพราะ หลังจากพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแล้ว เขาเอาอำนาจนี้คืนไป ให้อนุกรรมการ ระดับจังหวัดแค่ลั่นกรองโครงการ ทำให้ย้อนไป ย้อนมา ค่าซ้ำ ใช้เวลาประมาณ 8 เดือน คนพิการที่ขอกู้ เงินจึงจะได้เงิน ซึ่งไม่ทันต่อความต้องการของผู้พิการ ถ้าให้อำนาจคืนมา เชื่อว่าคณะกรรมการ หรือท่านผู้ว่า ราชการจังหวัด ก็สามารถอนุมัติเงินแค่ 40,000 นี้ได้ ประมาณเป็นหัวตามประชากรของคนพิการ และให้ สภาคนพิการทุกประเทศ จัดการเรื่องธนาคารคนพิการจังหวัด ดังนั้นจึงควรกระจายอำนาจลงมาเลย

4.1.10 สหกรณ์บริการคนตาบอดแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร

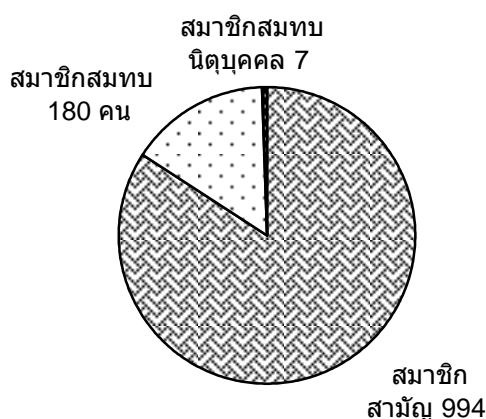
ความเป็นมา จากการสัมภาษณ์ นางสาวชุตินา กุลคิดกลชัย ผู้จัดการสหกรณ์บริการคนตาบอดแห่งประเทศไทย กล่าวว่า สหกรณ์ถือกำเนิดจากการรวมตัว โดยคนตาบอดกลุ่มหนึ่งที่มีแนวคิดเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านการจัดจำหน่ายสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของคนตาบอด การช่วยเหลือด้านการเงินและการแลกเปลี่ยนปัญหาทางสังคม เพื่อการพัฒนาการประกอบอาชีพของคนตาบอด ซึ่งได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ ปี 2542 ต่อมาทะเบียนสหกรณ์ สังกัดสหกรณ์กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2544 มีคณะผู้จัดตั้งประมาณ 122 คน และมีคณะกรรมการชุดแรกจำนวน 11 คน ซึ่ง

นายสมชาย ปัญญาเอกวงศ์ เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินการคนแรก และในปัจจุบัน มี ศศ.กมลวรรณ
อินอร่าม เป็นประธาน

วัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่ม เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกมีการประกอบอาชีพที่มั่นคงและมีรายได้ที่
แน่นอน

แผนภาพที่ 4.10 จำนวนสมาชิก 1,181 คน แบ่งเป็น

การดำเนินการ

- 1) จัดหาวัตถุดิบ อุปกรณ์ในการผลิต การประกอบอาชีพ การดำรงชีพของคนตาบอดและ
สินค้าที่สมาชิกมีความต้องการจากภายในและภายนอกประเทศมาจัดจำหน่ายให้แก่สมาชิก
บุคคลทั่วไป หน่วยงานภาครัฐบาล ภาคเอกชนที่ดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน
พิการ
- 2) รวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์จากสมาชิก เพื่อจัดการขายหรือเพื่อขาย
- 3) จัดให้มีบริการส่งเสริมด้านวิชาการเกี่ยวกับการออกแบบและผลิตด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่
- 4) จัดให้มีการศึกษาอบรมและเผยแพร่ความรู้ทางสหกรณ์และทางธุรกิจ
- 5) ส่งเสริมการพัฒนาบุคคลทั้งการศึกษา การประกอบอาชีพและการอยู่ร่วมกันในสังคม
- 6) ให้การสงเคราะห์แก่สมาชิกและครอบครัวที่ต้องภัยพิบัติเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ
- 7) จัดให้มีสวัสดิการหรือการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว

ระเบียบที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกันในกลุ่มมีอะไรบ้าง ในการบรรจุ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของ
สหกรณ์ฯ ต้องให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้างทำหน้าที่และลูกจ้างทำหน้าที่และลูกจ้างทำหน้าที่และลูกจ้างของ
สหกรณ์ฯ ต้องให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้างทำหน้าที่และลูกจ้างทำหน้าที่และลูกจ้างของสหกรณ์ฯ กำหนด
และให้คณะกรรมการดำเนินการกำหนดให้มีหลักประกันอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังปรากฏ
ข้างล่างนี้ เพื่อประกันความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นแก่สหกรณ์ฯ เนื่องจากการกระทำหรืองดเว้นการกระทำ
ซึ่งเจ้าหน้าที่และลูกจ้างสหกรณ์ฯ ต้องรับผิดชอบ

- (1) มีเงินสดจำนวนไม่น้อยกว่าที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนดฝากไว้กับสหกรณ์
- (2) มีบุคคลซึ่งคณะกรรมการดำเนินการเห็นสมควรอย่างน้อยหนึ่งคนคนเป็นผู้ค้ำประกันอย่างไม่มีจำกัด
- (3) มีหลักทรัพย์ของรัฐบาลไทยหรือหลักทรัพย์อย่างอื่นจําเป็นประกัน
- (4) มีอสังหาริมทรัพย์อันปลอดจากภาระจํานองรายอื่นจํานองเป็นประกันต่อสหกรณ์ฯ

ให้คณะกรรมการดำเนินการกำหนดจำนวนรวมแห่งมูลค่าของทรัพย์สินที่ใช้เป็นหลักประกันตามที่เห็นสมควรแก่ลักษณะและประมาณของงานในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างสหกรณ์ฯ แต่ละคน เพื่อให้คุ้มแก่ความเสียหายอันอาจจะเกิดขึ้น

การเลื่อนเงินเดือน

1. เจ้าหน้าที่และลูกจ้างสหกรณ์ฯ ซึ่งมีเวลาทำงานในสหกรณ์ฯ ครบ 1 ปี ทางบัญชีของสหกรณ์ฯ จึงมีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน
2. ในการเลื่อนเงินเดือนของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างให้พิจารณาถึงความสามารถ การริเริ่ม ความอดุสาหะ ความรับผิดชอบ คุณภาพและปริมาณงานในหน้าที่ ตลอดจนความประพฤติและสมรรถภาพในการปฏิบัติงานในรอบปีทางบัญชีที่แล้วของสหกรณ์ฯ ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้วงเงินประมาณการรายจ่ายสำหรับเลื่อนเงินเดือนประจำ
3. ผู้จัดการมีอำนาจเลื่อนเงินเดือนของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างตำแหน่งไม่สูงกว่ารองผู้จัดการ ในปีหนึ่งๆ ได้ไม่เกินหนึ่งขั้น ถ้าเกินกว่านั้นต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการดำเนินการ
4. การเลื่อนเงินเดือนผู้จัดการเป็นอำนาจของคณะกรรมการดำเนินการ

เงินสะสมของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างสหกรณ์

1. เจ้าหน้าที่และลูกจ้างสหกรณ์ฯ ต้องยินยอมให้สหกรณ์ฯ หักเงินเดือน ณ ที่จ่ายเพื่อนำเข้าบัญชีเงินสะสมของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างสหกรณ์ฯ รายคนทุกเดือน จนถึงเดือนออกจากงาน
เงินสะสมของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างสหกรณ์ฯ ให้มีอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละของเงินเดือน โดยไม่มีเศษของบาท สหกรณ์ฯ จะคิดดอกเบี้ยเงินสะสมไว้ในอัตราเดียวกับเงินฝากประจำเวลาสิบสองเดือนตามที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำของสหกรณ์ฯ ทั้งสิ้น โดยคิดให้ตามจำนวนเดือนเต็มและนำเข้าบัญชีเงินสะสมของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างสหกรณ์ฯ นั้นๆ ทุกวันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ฯ
2. เจ้าหน้าที่และลูกจ้างสหกรณ์ฯ จะงดส่งหรือถอนเงินสะสมรวมทั้งดอกเบี้ย ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนในระหว่างที่เป็นเจ้าหน้าที่และลูกจ้างสหกรณ์ฯ หาได้ไม่

การจ่ายเงินโบนัส เงินบำเหน็จและค่าชดเชย

1. เมื่อสิ้นปีทางบัญชีหนึ่งๆ สหกรณ์ฯ อาจจัดสรรกำไรเป็นเงินโบนัสแก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสหกรณ์ฯ ได้ตามข้อบังคับของสหกรณ์ฯ

ให้คณะกรรมการดำเนินการกำหนดจำนวนเงิน โบนัสที่จะจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของ สหกรณ์ตามส่วนแบ่งอัตราเงินเดือนของแต่ละคน แต่อย่างสูงไม่เกิน 4 เท่าของเงินเดือน ซึ่งได้รับในเดือน สิ้นสุดท้ายของปีทางบัญชีนั้นๆ

เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสหกรณ์ฯ ผู้ใดมีเวลาไม่เต็มปีทางบัญชีใดๆ ให้ได้รับเงินโบนัสลดลงตาม ส่วนแห่งเวลาทำงานในปีนั้นๆ

2. คณะกรรมการดำเนินการอาจไม่จ่ายเงินโบนัสไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้แก่เจ้าหน้าที่และ ลูกจ้างของสหกรณ์ฯ คนใดก็ได้ หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสหกรณ์ฯ นั้นปฏิบัติหน้าที่ผิดพลาด หรือบกพร่องอยู่เป็นประจำไม่อุทิศเวลาให้แก่สหกรณ์ฯ หลายๆ ในระหว่างปีทางบัญชีเกินสมควร ทั้งไม่ พยายามขวนขวายแก้ไขข้อผิดพลาดหรือบกพร่องของตน

3. เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสหกรณ์ฯ ออกจากสหกรณ์ฯ เพราะสหกรณ์เลิกจ้างมีสิทธิได้รับ ค่าชดเชยจากสหกรณ์ฯ ดังนี้

- (1) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสหกรณ์ฯ ซึ่งทำงานติดต่อกันครบหนึ่งร้อยสี่สิบวัน แต่ไม่ครบ หนึ่งปีโดยรวมวันหยุด วันลา และวันที่สหกรณ์ฯ สั่งให้หยุดงานเพื่อประโยชน์ของสหกรณ์ฯ ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้ายสามสิบวัน
- (2) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสหกรณ์ฯ ซึ่งทำงานติดต่อกันครบหนึ่งปี แต่ไม่ครบสามปี โดยรวมวันหยุด วันลา และวันที่สหกรณ์ฯ สั่งให้หยุด เพื่อประโยชน์ของสหกรณ์ฯ ให้จ่ายไม่ น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้ายเก้าสิบวัน
- (3) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสหกรณ์ฯ ซึ่งทำงานติดต่อกันครบสามปี แต่ไม่ครบหกปี โดยรวมวันหยุด วันลา และวันที่สหกรณ์ฯ สั่งให้หยุด เพื่อประโยชน์ของสหกรณ์ฯ ให้จ่ายไม่ น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้ายร้อยแปดสิบวัน
- (4) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสหกรณ์ฯ ซึ่งทำงานติดต่อกันครบหกปี แต่ไม่ครบหกปี โดยรวม วันหยุด วันลา และวันที่สหกรณ์ฯ สั่งให้หยุด เพื่อประโยชน์ของสหกรณ์ฯ ให้จ่ายไม่น้อยกว่า ค่าจ้างอัตราสุดท้ายสี่สิบวัน
- (5) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสหกรณ์ฯ ซึ่งทำงานติดต่อกันครบสิบปีขึ้นไป โดยรวมวันหยุด วันลา และวันที่สหกรณ์ฯ สั่งให้หยุด เพื่อประโยชน์ของสหกรณ์ฯ ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้าง อัตราสุดท้ายสามร้อยวัน

การเลิกจ้าง หมายความว่า การที่สหกรณ์ฯ ให้เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างออกจากงาน โดยที่ กระทำความคิด อนึ่ง สหกรณ์ฯ ไม่ต้องจ่ายเงินค่าชดเชยให้เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสหกรณ์ฯ ที่มีกำหนด ระยะเวลาจ้างไว้แน่นอนและเลิกจ้างตามกำหนดระยะเวลานั้น เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสหกรณ์ฯ ที่ สหกรณ์ฯ จ้างไว้ให้ทราบเป็นหนังสือแต่แรกกว่าให้ทดลองปฏิบัติในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน และยังคงอยู่ในระยะเวลานั้น

4. เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสหกรณ์ฯ คนใดทำงานในสหกรณ์ฯ นี้ด้วยความเรียบร้อยเป็นเวลาติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปีขึ้นไป มีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จเมื่อออกจากตำแหน่ง เว้นแต่การออกเพราะถูกลงโทษไล่ออกหรือเลิกจ้างและมีสิทธิได้รับเงินชดเชยแล้วตาม ข้อ 31

การคำนวณเงินบำเหน็จให้อำนาจเงินเดือนเดือนสุดท้ายตั้งคูณด้วยจำนวนปีที่ทำงานในสหกรณ์ฯ เศษของปีถ้าถึง 180 วันให้นับเป็น 1 ปี ถ้าต่ำกว่านี้ให้ปัดทิ้ง

จำนวนปีที่ทำงาน หมายถึง ระยะเวลาวันบรรจุเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างเข้าทำงานในสหกรณ์ฯ จนถึงวันที่ออกจากสหกรณ์ฯ หักด้วยวันลาของผู้นั้น

ในกรณีที่คำนวณเงินบำเหน็จตามระเบียบนี้มีจำนวนมากกว่าเงินชดเชยที่เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างพึงได้รับ ให้สหกรณ์ฯ จ่ายเงินบำเหน็จเพิ่มได้เฉพาะส่วนที่เกินกว่าเงินชดเชยนั้น

เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสหกรณ์ฯ ซึ่งออกจากตำแหน่งเพราะตาย สหกรณ์ฯ จะจ่ายเงินบำเหน็จให้แก่ทายาท

5. สหกรณ์ฯ ไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสหกรณ์ฯ ซึ่งเลิกจ้างในกรณีหนึ่งกรณีใด ดังต่อไปนี้

- (1) ทูจติดต่อน้ำที่หรือกระทำความผิดทางอาญาโดยเจตนาแก่สหกรณ์ฯ
- (2) จงใจทำให้สหกรณ์ฯ ได้รับความเสียหาย
- (3) ฝ่าฝืนข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการทำงาน หรือคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายของสหกรณ์ฯ และสหกรณ์ฯ ได้ตักเตือนเป็นหนังสือแล้ว เว้นแต่กรณีร้ายแรงสหกรณ์ฯ ไม่จำเป็นต้องตักเตือน
- (4) ละทิ้งหน้าที่เป็นเวลาสามวันทำการติดต่อกันไม่ว่าจะมีวันหยุดคั่นหรือไม่ก็ตาม โดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (5) ประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้สหกรณ์ฯ ได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง
- (6) ได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

6. เพื่อประโยชน์แก่การจ่ายเงินบำเหน็จและค่าชดเชยแก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสหกรณ์ฯ ให้สหกรณ์ฯ ตั้งเงินสำรองจ่ายบำเหน็จและค่าชดเชยไว้ตัดจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายประจำปีตามจำนวนที่คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาเห็นสมควร

7. ภาษีเงินได้อันพึงชำระตามกฎหมาย ให้ผู้รับเงินชดเชยและเงินบำเหน็จเป็นผู้จ่ายทั้งสิ้น

ระเบียบว่าด้วยการลาสำหรับเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง พ.ศ.2548

การลาป่วย

เจ้าหน้าที่และลูกจ้าง จะลาป่วยธรรมดาเพื่อรักษาตัวได้ไม่เกิน 30 วัน ในปีหนึ่งๆ โดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างเต็ม

เจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ซึ่งป่วยเพราะประสบอันตรายขณะปฏิบัติงานในหน้าที่ จะลาป่วยโดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างเต็มได้ตลอดเวลาที่ต้องรักษาตัวไม่เกิน 120 วัน

การลาป่วยต่อเนื่องกันเกิน 3 วัน ต้องยื่นใบตรวจรับรองของแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งพร้อมกับใบลา

การลาคลอดบุตร

เจ้าหน้าที่และลูกจ้างจะลาคลอดบุตรได้ตามความจำเป็น โดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างเต็มไม่เกิน 90 วัน ทั้งนี้ให้ยื่นใบตรวจรับรองของแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งพร้อมใบลา

การลากิจส่วนตัวและพักผ่อน

เจ้าหน้าที่และลูกจ้าง จะลากิจส่วนตัวได้ 15 วัน และพักผ่อนได้ 10 วัน โดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างเต็มในปีหนึ่งๆ เมื่อรวมทั้งปีแล้วจะต้องไม่เกิน 25 วัน

การลาอุปสมบท

เจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ซึ่งยังไม่เคยอุปสมบทและได้ทำงานประจำในสหกรณ์มาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี จะลาเพื่ออุปสมบทได้โดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างเต็มไม่เกิน 120 วัน

ในกรณีที่ลาสิกขาบทก่อนครบกำหนดวันลา ผู้นั้นจะต้องกลับเข้าทำงานภายใน 7 วัน นับแต่วันลาสิกขาบทและถือว่าวันลาอุปสมบทเป็นอันสิ้นสุด

การลาเข้าระดมราชการทหาร

เจ้าหน้าที่และลูกจ้างที่ถูกเรียกเข้าระดมราชการทหาร ต้องรายงานต่อผู้บังคับบัญชาภายใน 48 ชั่วโมง นับแต่เวลารับหมายระดมเป็นต้นไป และไปเข้าระดมตามวันเวลาในหมายระดมนั้น เวลาที่เข้าระดมราชการทหารนี้ให้ได้รับเงินเดือนเต็ม

การลาไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

เจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ซึ่งนับถือศาสนาอิสลามผู้ใดยังไม่เคยเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ต้องยื่นใบลาต่อผู้บังคับบัญชาก่อนวันเดินทางไม่น้อยกว่า 30 วัน เพื่อเสนอตามลำดับจนถึงคณะกรรมการดำเนินการ เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะหยุดงานเพื่อไปประกอบพิธีดังกล่าวได้ โดยได้รับเงินเดือนเต็ม มีกำหนดไม่เกิน 120 วัน

การขออนุญาตลา

ผู้ขออนุญาตต้องเสนอใบลาตามแบบของสหกรณ์ฯต่อผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจอนุญาตการลาโดยเร็ว

ผู้ขออนุญาตลาป่วยหรือลาคลอดบุตรต้องเสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาก่อนวันที่เริ่มลาตามสมควร และต้องได้รับอนุญาตก่อนแล้วจึงหยุดงานเพื่อกิจส่วนตัวหรือพักผ่อนได้ แต่ในกรณีลากิจส่วนตัวที่มีกิจ

จำเป็นอันไม่อาจรอรับอนุญาตก่อนได้ จะเสนอใบลาพร้อมชี้แจงเหตุจำเป็นต่อผู้บังคับบัญชา แล้วหยุดงาน เพื่อกิจส่วนตัวนั้นก็ได้

ผู้ขออนุญาตลาอุปสมบทต้องเสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาล่วงหน้าก่อนวันอุปสมบทไม่น้อยกว่า 30 วัน เมื่อได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการดำเนินการแล้ว จึงหยุดงานเพื่ออุปสมบทได้

เจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ซึ่งถูกเรียกเข้าระดมราชการทหาร เมื่อได้รับรายงานและเสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาแล้ว ให้ไปเข้าระดมตามที่กำหนดในหมายเรียกเข้าระดมนั้นได้โดยไม่ต้องรอรับคำสั่งอนุญาต

ผู้มีอำนาจอนุญาตการลา

ผู้มีอำนาจการลาของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างในปีหนึ่งได้ไม่เกิน ดังต่อไปนี้

คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจอนุญาตการลาของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ได้ทุกกรณีตามระเบียบนี้ เจ้าหน้าที่และลูกจ้างซึ่งลาป่วย ลากลอบบุตร หรือลากิจส่วนตัว โดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างครบ กำหนดตามระเบียบแล้ว ถ้าขอลาต่อโดยประธานกรรมการ หรือกรรมการดำเนินการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการดำเนินการเห็นว่ามีเหตุผลพิเศษ ก็อาจอนุญาตให้ลาต่อได้ตามที่เห็นสมควร แต่การลาต่อดังกล่าวนี้ไม่ให้ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างและผู้อนุญาตการลาเสนอคณะกรรมการดำเนินการในการประชุม คณะกรรมการดำเนินการครั้งต่อไป

การนับวันลา

ถ้ามีการมอบหมายหน้าที่การงาน ให้นับวันลาเริ่มต้นตั้งแต่ในมอบเป็นต้นไป ถ้ามอบภายหลังเพียงให้นับเริ่มตั้งแต่วันรุ่งขึ้น

การลาเป็นอันสิ้นสุดในวันก่อนวันรับมอบภายหลังเพียงให้ถือว่าสิ้นสุดในวันรับมอบ

ถ้าวันหยุดการทำงานของสหกรณ์อยู่ในระหว่างวันลาประเภทเดียวกัน ให้นับวันหยุดทำงานดังกล่าวเป็นวันลาด้วย ซึ่งผู้ขออนุญาตลาต้องระบุรวมไว้ใน

ถ้าผู้ได้รับอนุญาตให้ลาถูกเรียกกลับเข้าทำงานก่อนครบกำหนดการลาตามความในข้อ 20 ให้ถือว่าวันลาสิ้นสุดในวันก่อนวันกลับเข้าทำงาน หรือในวันก่อนวันเดินทางกลับแล้วแต่กรณี

ข้อเบ็ดเตล็ด

ถ้าสหกรณ์ฯ เห็นว่ามีความจำเป็นแก่กิจการของสหกรณ์ฯ จะเรียกให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ลากลับเข้าทำงานก่อนครบกำหนดการลาก็ได้

การหยุดงานโดยไม่เสนอใบลาตามระเบียบนี้ หรือการหยุดงานโดยไม่ได้รับอนุญาตให้ลาตามระเบียบนี้ เว้นแต่เกิดจากเหตุสุดวิสัยให้ถือเป็นการขาดงานและให้หักเงินเดือนหรือค่าจ้างตามส่วนเฉลี่ยรายวันตลอดเวลาขาดงาน นอกจากนั้นให้พิจารณาการลงโทษผิดวินัยสำหรับผู้ขาดงานตามควรแก่กรณี

อาชีพที่กลุ่มร่วมกันดำเนินการ นาฬิกาเสียงภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในรูปแบบต่างๆ เช่น นาฬิกาข้อมือ และพวงกุญแจ ไม้เท้า เสวอากาศ ไม้เท้าแบบพับได้ เครื่องคิดเลข ลูกคิดราง อุปกรณ์เขียนอักษรเบลล์ (สเลท) อุปกรณ์การเรียน รวมประมาณ 100 รายการ และสลากประมาณ 500 เล่ม

ทุนในการประกอบอาชีพ

- 1) การซื้อหุ้นของสมาชิก
- 2) ระดมทุนจากสมาชิก ระดมให้สมาชิกซื้อหุ้นเพิ่ม

การสนับสนุนจากแหล่งทุนต่างๆ เช่น

ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนใดๆ เนื่องจากไม่ได้ขอทุนอุดหนุน เพราะมีเงินทุนหมุนเวียนอยู่แล้วมีเพียงกรมส่งเสริมสหกรณ์ ให้คำปรึกษาแนะนำ อบรม เช่น การเขียน โครงการ ระบบบัญชี

ปัญหา อุปสรรคในการประกอบอาชีพ

- 1) การตลาด มีบริษัทเอกชนมาร่วมประมูล
- 2) พื้นที่(คลังสินค้า)อยู่ไกล เพราะไม่มีที่เก็บสินค้า
- 3) การขายสินค้า Staff ต้องทำงานมาก เวลาขายของต้องอธิบายการใช้สินค้าด้วย
- 4) การเดินทางของสมาชิก ส่วนใหญ่ต้อบอดทำให้เดินทางลำบาก

การจัดสรรรายได้และสวัสดิการ

การแบ่งปันรายได้ หรือผลประโยชน์ แบ่งจากผลประกอบการและการซื้อหุ้น มีการปันหุ้น 6% และการถือหุ้นสหกรณ์ ใ้ไปนานๆจะได้ปันผลในอัตราที่สูง ดอกเบี้ยแพง

การจัดบริการหรือสวัสดิการให้แก่กลุ่มสมาชิกหรือไม่ อย่างไร

มีการให้ทุนการศึกษา ซึ่งเพิ่งเริ่มปี 2552 เป็นการบริจาคเงินให้กับคนตาบอด 20,000 บาท แก่สถานศึกษา เพื่อบริหารจัดการให้เด็กตาบอด และยังมีการรับ -ฝาก-ถอน-กู้เงิน อัตราดอกเบี้ย 2 % ส่วนบางอย่างตามระเบียบที่เป็นสวัสดิการ มีแต่ยังไม่ได้ปฏิบัติ

ปัญหา อุปสรรคในการรวมกลุ่ม

- 1) รายได้ของสมาชิกมีน้อย
- 2) สมาชิกอยู่ไกล การเดินทางต้องเสียค่าใช้จ่าย ทำให้สมาชิกบางคนถอนหุ้นลาออกไป

ข้อเสนอแนะต่อทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ไม่มีข้อเสนอแนะที่ชัดเจนแต่มีความเห็นว่า การทำสหกรณ์ ถ้ามีผู้จัดการดีจะมีผลกำไรและน่าจะเกิดสหกรณ์ออมทรัพย์

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบข้อมูลกลุ่มอาชีพคนพิการ

กลุ่ม	ประเภท ความพิการ	ลักษณะการรวมกลุ่ม ประกอบอาชีพ	จำนวน สมาชิก	อาชีพ	การจัดสรรรายได้	การจัดสวัสดิการ	ข้อเสนอแนะ
ศูนย์รวมอาชีพ คนพิการ จังหวัด นครปฐม	ทางการ เคลื่อนไหว	รวมกลุ่มแบบหลวมๆ ไม่ได้จดทะเบียนเป็น องค์กร และมีกลุ่มย่อยๆ เป็นเครือข่ายตาม ลักษณะอาชีพ	15 คน	เทียนเจล, ศิลปะบนแผ่น ยาง, ดินหอม, โคเซ	10% หักเข้ากองกลาง 90% เป็นรายได้ของผู้ทำ	ยัง ไม่มีการจัดสวัสดิการ เพราะเงินกองกลางมี น้อย	จัดหาสถานที่ตั้งที่อยู่ และ ที่พัก ตลาด อำนวยความสะดวก เรื่องการเดินทางให้บ้าง
กลุ่มเกษตรกรคน พิการผู้เลี้ยงแพะ ตำบลพังราด จังหวัดระยอง	ทุกประเภท	รวมกลุ่มกันเหนียวแน่น แบ่งออกเป็น 9 กลุ่มย่อย และจดทะเบียนเป็น สมาคม	60 คน	เลี้ยงแพะ, แกะ, วัว, ไก่, นกกระจอกเทศ , ฯลฯ	15% เก็บไว้เป็นกองทุน 35% ใช้สำหรับการ บริหาร และ 50% แบ่ง ให้เท่ากัน	สมาคมฯ มีเงินค่าทำศพ รายละ 2,000 บาท	ควรยืดหยุ่นเรื่องระเบียบ เปิดกว้าง การคืนเงินควร สอดคล้องกับรายได้ เช่น วัวต้องใช้เวลา 3 ปี แพะ/ แกะ ใช้เวลา 1 ปี
กลุ่มแพะเห็ดผู้พิการ บ้านร่องปอ จังหวัดพะเยา	ทางการ เคลื่อนไหว	รวมกลุ่มแบบหลวมๆ ไม่ได้จดทะเบียนเป็น องค์กร และมีกลุ่มย่อยๆ เป็นเครือข่ายกระจายใน ตำบล	60 คน	แพะเห็ด	หักจากกำไร 20% เข้า กลุ่มเพื่อเป็นเงินทุนและ บริหารจัดการ 80% ของ กำไร ปันผลให้สมาชิก ถ้าสมาชิกขาดงาน จะถูก ปรับวันละ 100 บาท	เจ็บป่วยไปนอนรักษา ตัวที่โรงพยาบาลมีค่า พาหนะให้ 300 บาท แต่ ไม่เกินคนละ 1 ครั้งต่อ ปี เสียชีวิต ให้ค่าทำบุญ ศพ 500 บาท	- ลดเงื่อนไขและขั้นตอน การกู้ยืม เพื่อให้ผู้พิการ เข้าถึงและไม่ยุ่งยาก - ควรเปิดช่องทางการส่ง เงินคืนให้มากขึ้น

กลุ่ม	ประเภท ความพิการ	ลักษณะการรวมกลุ่ม ประกอบอาชีพ	จำนวน สมาชิก	อาชีพ	การจัดสรรรายได้	การจัดสวัสดิการ	ข้อเสนอแนะ
กลุ่มสตรีพิการเย็บ ปักประดิษฐ์ ตำบลดอนห่ม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	ทางการ เคลื่อนไหว	รวมกลุ่มแบบหลวมๆ ไม่ได้จดทะเบียนเป็น องค์กร	7 คน	เย็บกระเป๋า ของชำร่วย ตามงาน เทศกาล ดอกไม้ ประดิษฐ์ ซ่อม เสื้อผ้า กางเกง เปลี่ยนซิป ฯลฯ	หัก 10% ของกำไรเข้า เป็นทุนเงินออม เพื่อไว้ ใช้ซื้อวัสดุ-อุปกรณ์ต่างๆ ที่เหลือหารปันผลไปตาม ชิ้นงานของแต่ละคน	ยังไม่ได้จัดสวัสดิการ อย่างเป็นระบบ เพียงแต่ ช่วยเหลือเล็กๆ น้อยๆ เช่น เมื่อมีงานศพ ก็ซื้อ พวงหรีดไปให้ ซื้อของ ไปเยี่ยมเมื่อป่วย ใจรขาด เหลืออะไรก็มาหยิบยืม เงินของกลุ่มได้ แต่เมื่อมี แล้วก็ต้องคืน	-อยากให้สนับสนุนอุปกรณ์ เช่น เครื่องจักรที่ทันสมัย - อยากให้ขยายเวลาคืนเงิน ไปประมาณ 3 เดือน และ น่าจะยกเว้นค่าธรรมเนียม ในการจ่ายแต่ละครั้ง - ควรเปิดช่องทางการส่ง เงินหลายธนาคารเพื่อเอื้อ ประโยชน์ให้กับคนที่อยู่ใน พื้นที่ห่างไกล
กลุ่มอาชีพนวด/ สมาคมคนตาบอด จังหวัดมุกดาหาร	ตาบอด	รวมกลุ่มกันเหนียวแน่น โดยเป็นสาขาของ สมาคมคนตาบอดแห่ง ประเทศไทย	60 คน	นวดฝ่าเท้า นวดตัว และ ขายเลือดเตอรี	หัก 65% จากกำไร ปัน ผลให้ผู้ที้นวด 35% เข้า สมาคมฯ เพื่อจัด สวัสดิการและเป็น ค่าใช้จ่ายส่วนกลาง 5% เก็บไว้เป็นเงินทุนสำรอง และผู้ไม่มีคิวนัดจะ จัดสรรให้ 30 บาท/วัน	ทุนการศึกษา 2,500 บาท/ คน, ค่ารักษาพยาบาล/ เจ็บป่วย ปีละ 2,000 บาท/คน, เสียชีวิต 2,500 บาท/คน และมีพวงหรีด, คลอดบุตร คนละ 1,000 บาท (ไม่เกิน 2 คน), แต่งงาน 500 บาท	ควรสนับสนุนให้มี บุคลากรที่มีความรู้เข้ามา ช่วยเหลือสมาคมฯ เพื่อ ช่วยให้งานมีประสิทธิภาพ มากขึ้น

กลุ่ม	ประเภท ความพิการ	ลักษณะการรวมกลุ่ม ประกอบอาชีพ	จำนวน สมาชิก	อาชีพ	การจัดสรรรายได้	การจัดสวัสดิการ	ข้อเสนอแนะ
ชมรมคนพิการ/ สมาคมคนพิการ จังหวัดนครพนม	หูหนวก/เป็น ใบ้/ ทุก ประเภท ความพิการ	รวมกลุ่มกันเหนียวแน่น เป็นชมรมกระจายอยู่ใน อำเภอต่างๆ และอยู่ ภายใต้สมาคมคนพิการ จังหวัดนครพนม	500 คน	เย็บผ้า, ทำ น้ำยาล้างจาน, เลี้ยงหมูขุน, เพาะชำกล้าไม้ , เลี้ยงปลาใน บ่อดิน, เลี้ยง ไก่พื้นบ้าน ฯลฯ	แต่ละชมรมมี คณะกรรมการบริหาร จัดการกันเอง โดย สมาคมฯ จะเป็นผู้ช่วย สรุปให้ในตอนท้าย	สมาคมฯ มีสวัสดิการ ฌาปนกิจศพ ฯ ละ 5,000 บาท ส่วนสวัสดิการด้าน อื่นๆ จะให้แต่ละชมรม จัดการกันเอง ในอนาคต จะพยายามเพิ่มสวัสดิการ คลอดบุตร เจ็บป่วย	- การให้เงินทุนควรให้กู้ เพื่อประกอบอาชีพ และให้ กลุ่มพิการบริหารจัดการ เอง
ศูนย์อาชีพออทิสติก ไทย กรุงเทพมหานคร	ออทิสติก	รวมกลุ่มกันหลวมๆ อยู่ ภายใต้มูลนิธิออทิสติก ไทย	N.A.	ผ้าบาติก, น้ำยาปรับผ้า นุ่ม, น้ำยาล้าง จาน, ดอกไม้ จิ๋ว, ดอกไม้ ประดิษฐ์, คุกกี้, น้ำดื่ม, ไข่เค็ม, ภาพ ระบายสี,	นำเงินของทุกกลุ่มอาชีพ มารวมกันแล้วหักต้นทุน หลังจากนั้นก็ปันผลให้ เด็กเท่ากัน ผู้ที่ทำเป็น อาชีพหลักจะมีรายได้ แน่นอน แต่ผู้ที่ทำเป็น อาชีพอิสระสิ้นปีจะมีการ ปันผล	มูลนิธิมีการจัดสวัสดิการ และกำลังคิดเรื่องการ ประกันอุบัติเหตุอยู่	ควรเลือกนำร่องทดลองให้ ทุนก้อนใหญ่กับองค์กรที่ เชื่อถือได้ก่อน เพื่อหา Model ในระดับองค์กร จากนั้นไปสร้างมาตรฐาน กับองค์กรในจังหวัดแล้ว กำกับติดตาม ตรวจสอบ และสร้างศูนย์ในจังหวัด เพื่อให้คนพิการมีอาชีพ และมีรายได้

กลุ่ม	ประเภท ความพิการ	ลักษณะการรวมกลุ่ม ประกอบอาชีพ	จำนวน สมาชิก	อาชีพ	การจัดสรรรายได้	การจัดสวัสดิการ	ข้อเสนอแนะ
กลุ่มผลิตภัณฑ์จาก กะลามะพร้าว จังหวัด นครศรีธรรมราช	ทางการ เคลื่อนไหว	รวมกลุ่มกันหลวมๆ โดย มีผู้สูงอายุในชุมชนร่วม อยู่ในกลุ่มด้วย	15 คน	ผลิตภัณฑ์จาก กะลามะพร้าว ผลไม้แปรรูป เช่น ทุเรียน กวน มะม่วง กวน และการ จักสานต่างๆ เช่น ตะกร้า ฯลฯ	ต้นทุนลงทุนให้ ค่าตอบแทนจ่ายตาม ผลงาน สมาชิกได้เป็นค่า ฝีมือ โดยหัก 60 % ของ กำไร เป็นเงินทุน หมุนเวียน 20 % คืน ให้กับสมาชิก และ 20 % เป็นค่าใช้จ่ายในการ ประสานงาน และทำ เอกสาร	- มีทุนการศึกษาให้ ลูกหลานของสมาชิกที่ ตั้งใจเรียน มีพฤติกรรมดี อยู่ในประเพณี มี คุณธรรม - ผู้สูงอายุซึ่งเจ็บป่วย นับพันถูกทิ้ง ไม่มี ลูกหลานรับผิดชอบจะ ซื้อของให้ไม่เกิน 300 – 500 บาท	- คณะกรรมการกองทุน ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนพิการ ต้องเข้าถึง ชุมชน รู้ถึงปัญหาความ ต้องการของผู้พิการ - การเลือกอนุกรรมการ จังหวัดต้องถ่วง พิจารณาอนุกรรมการว่าเขา มีความพร้อม มีศักยภาพแค่ไหน
กลุ่มอาชีพนวด/ สมาคมคนตาบอด จังหวัดพัทลุง	ตาบอด	รวมกลุ่มกันเหนียวแน่น โดยเป็นสาขาของ สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย	146 คน	นวดฝ่าเท้า นวดตัว	รายได้จากการนวด 60 % เป็นของหมอนวด 40 % เป็นของสมาคมฯ เพื่อ นำมาใช้ในการบริหาร จัดการ	สินไหมสมรส 1,000 บาท/ คน คลอดบุตร 1,000 บาท/ ครั้ง (ไม่เกิน 2 คน) ทุนการศึกษา 2,000 บาท/ปี รักษาพยาบาล ไม่เกิน 1,000 บาท/ครั้ง ฌาปนกิจ ศพ รายละ 3,000 บาท/คน	ให้คืนอำนาจกลับมาให้ จังหวัดพิจารณาอนุมัติตาม จำนวนประชากรคนพิการ และให้สถานพิการทุก ประเทศ เป็นผู้จัดการเรื่อง ธนาคารคนพิการจังหวัด

กลุ่ม	ประเภท ความพิการ	ลักษณะการรวมกลุ่ม ประกอบอาชีพ	จำนวน สมาชิก	อาชีพ	การจัดสรรรายได้	การจัดสวัสดิการ	ข้อเสนอแนะ
สหกรณ์บริการคน ตาบอดแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร	ตาบอด	รวมกลุ่มเหนียวแน่น จด ทะเบียนเป็นสมาคม	1,181 คน	นาฬิกาเสียง, พวงกุญแจ, ไม้เท้าพับได้, เครื่องคิดเลข, ลูกคิดราง ฯลฯ	ปันหุ้น 6% และเมื่อถือ หุ้นสหกรณ์ไปนานๆ จะ ได้ปันผลในอัตราที่สูง ดอกเบี้ยยแพง	ให้ทุนการศึกษา 20,000 บาท แก่สถานศึกษาเพื่อ บริหารจัดการให้เด็กตา บอด และรับ-ฝาก-ถอน- กู้เงิน อัตราดอกเบี้ย 2 %	ไม่มีข้อเสนอแนะที่ชัดเจน แต่มีความเห็นว่า การทำ สหกรณ์ ถ้ามีผู้บริหาร จัดการดี จะมีผลกำไร และ น่าจะเกิดสหกรณ์ออม ทรัพย์

4.2 การถอดบทเรียนการรวมกลุ่มอาชีพคนพิการ

คณะผู้วิจัยได้จัดให้มีการถอดบทเรียนการรวมกลุ่มประกอบอาชีพของคนพิการ เมื่อวันที่ 22 – 24 มกราคม 2553 ณ โรงแรมเฟิร์สท กรุงเทพมหานคร โดยเชิญแกนนำกลุ่มอาชีพคนพิการทั้ง 10 กลุ่มเข้าร่วมการถอดบทเรียนเชิงลึก โดยแบ่งกลุ่มย่อยเป็น 3 กลุ่ม เพื่อให้แต่ละกลุ่มที่มีรูปแบบอาชีพคล้ายคลึงกัน ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย 1. กลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ตำบลพังราด จังหวัดระยอง
2. กลุ่มเพาะเห็ดผู้พิการบ้านร่องป่อ จังหวัดพะเยา
3. ชมรมคนพิการ / สมาคมคนพิการ จังหวัดนครพนม
- กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย 1. กลุ่มอาชีพนวด / สมาคมคนตาบอด จังหวัดมุกดาหาร
2. กลุ่มอาชีพนวด / สมาคมคนตาบอด จังหวัดพัทลุง
- กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย 1. กลุ่มศูนย์รวมอาชีพคนพิการ จังหวัดนครปฐม
2. กลุ่มสตรีพิการเย็บปักประดิษฐ์ ตำบลหนองหล่ม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
3. กลุ่มผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว จังหวัดนครศรีธรรมราช
- จากการถอดบทเรียนทั้ง 3 กลุ่ม ตามประเด็นคำถาม พบว่า

4.2.1 เหตุผลในการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับความพิการ

อาชีพสำหรับคนพิการแล้ว โดยส่วนใหญ่จะมีความเห็นตรงกันว่า ปัญหาเรื่องความพิการ ไม่ได้มีผลกระทบโดยตรงต่อการประกอบอาชีพเลย แต่การที่จะประกอบอาชีพใดก็ตามแต่ของคนพิการจะขึ้นอยู่กับ “ใจ” เป็นหลัก หากมีใจรักในงานที่จะทำแล้ว ก็ย่อมสามารถทำงานนั้นๆ ออกมาดีได้เทียบเท่าคนปกติทั่วไป หรือบางครั้งอาจจะดีกว่าด้วยซ้ำ เพราะคนพิการมีจิตวิญญาณอย่างแท้จริงในการผลิตงานแต่ละชิ้น ไม่ได้ทำเพื่อหวังผลกำไรมากมาย แต่ทำเพื่อต้องการการยอมรับในศักยภาพของตนจากสังคมรอบข้างเท่านั้น และยิ่งหากเป็นอาชีพที่คนพิการเองมีความถนัดอยู่แล้วก็จะได้อีกอาชีพหนึ่งที่ตัดสินใจเลือกทำมากที่สุด เพราะในความถนัดก็จะมีใจรักในงานนั้นสอดแทรกอยู่ อีกทั้งไม่ต้องไปตั้งต้นเริ่มฝึกรูปแบบใหม่ ซึ่งอาจทำให้ต้องเสียเวลาในการเรียนรู้

ในขณะที่บางอาชีพคนพิการอาจไม่สามารถทำได้ เพราะความพิการอาจทำให้ไม่มีความเหมาะสมกับอาชีพที่ต้องการทำอย่างแท้จริง คนพิการจึงขาดศักยภาพที่จะทำอาชีพนั้นๆ ไป เช่น คนตาบอดทำอาชีพเพาะเห็ด คนพิการทางการเคลื่อนไหวทำอาชีพนวด ฯลฯ แต่หากครอบครัว ญาติ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกให้ในงานบางขั้นตอนที่เขาไม่สามารถทำได้ สิ่งเหล่านี้ก็จะช่วยให้คนพิการมีความมั่นใจมากขึ้นในการประกอบอาชีพ ในที่สุดก็สามารถประกอบอาชีพตามที่ใจรัก สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง และครอบครัวได้ ซึ่งการดึงศักยภาพ

ของคนพิการออกมาให้ได้จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากกว่าเรื่องอื่นใด เพราะคนพิการจะประกอบอาชีพได้ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องมาจากศักยภาพที่มีอยู่ในตัวตนของเขาอย่างแท้จริง

โดยส่วนใหญ่แล้วข้อจำกัดจะเป็นเรื่องของปัจจัยภายนอกมากกว่าที่เป็นเหตุผลหลักในการเลือกอาชีพของคนพิการ แต่ไม่ใช่ตัวตนของคนพิการเอง อาทิ เป็นอาชีพที่ลงทุนไม่สูง ไม่จำเป็นต้องใช้วุฒิการศึกษาสูง สามารถทำได้ในทุกเขตพื้นที่ มีตลาด/ผู้ใช้บริการรองรับ มีอำนาจในการต่อรองราคา มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ฯลฯ ดังนั้น การเปิดโอกาสให้กับคนพิการได้ทำงานตามที่ใจรัก ตามความถนัดที่มี แม้จะผิดพลาดในช่วงแรกๆ แต่ครั้งต่อๆ ไปสิ่งที่เขาทำผิดพลาดนั้นก็จะเป็นบทเรียนอันมีค่าที่สอนให้เขาประสบความสำเร็จได้ในที่สุด ดังเช่นคนพิการหลายๆ คนที่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งความช่วยเหลือจากใคร หรือหน่วยงานใดเลย ซึ่งจากการถอดบทเรียนแก่นากลุ่มอาชีพคนพิการได้ให้ความเห็นไว้ดังนี้

นายประสพ ยี่คำ กล่าวว่า “ความพิการทางด้านการเคลื่อนไหว ขาขาด แขนขาด ก่อนข้างจะลำบากในการประกอบอาชีพ ต้อง มีการค้นหาให้เหมาะสมกับความพิการ คือ มีการสำรวจว่าใครอยากทำอะไร ทางกลุ่มก็คุยกัน แล้วก็แบ่งกลุ่ม ใครสนใจเรื่องอะไรให้เข้าไปในกลุ่มนั้น ไม่ต้องไปขัดเหยียดให้เขา เพราะ ศักยภาพความพิการไม่เหมือนกัน ต้องหาเหตุผลให้ได้ว่าทำไมถึงเลือกอาชีพนี้ และนำมาแลกเปลี่ยนกัน สรุปก็คือ ต้องมีทั้งประสบการณ์ใจ รัก และความขยัน อดทน”

นายสาคร เอมสมบูรณ์ กล่าวว่า “อาชีพของคนพิการนี้มันไม่ได้มีขีดจำกัด ทุกคนสามารถทำได้ แต่จะอย่างไร ที่จะดึงเอาศักยภาพในตัวของผู้พิการแต่ละประเภท ออกมาให้ได้ ต้องหาวิธีหรือกลยุทธ์ ต้องมีเทคนิคในการพูด เชิญชวนหรือว่าคุยกัน โน้มน้าวเขาให้เข้ามารวมกลุ่มกัน ต่อมาก็วางหลักการ ระดมความคิดเห็น เอาอาชีพต่างๆ ที่แต่ละคนเคยมีประสบการณ์ โดยหาหลักการของเหตุผลว่าอาชีพนั้นๆ ทำแล้วมันสามารถเป็นไปได้ในแนวใดได้ ทำแล้วจะได้กำไร ต้นทุน ขาดทุนเท่าไร หักค่ารายจ่ายทั้งหมดแล้วคงเหลือเท่าไร

กลุ่มของผมจะมีครบทุกความพิการเลย แบ่งเป็น 9 กลุ่ม แต่ละกลุ่มก็อยากเลี้ยงที่ทำแล้วรวย ศักยภาพของคนพิการคนเดียวทำไม่ได้ ต้องเอาครอบครัวเข้ามาช่วย เช่น โคนเนื้อ เป็ดไล่ทุ่ง ไก่ พอช่วงโรคระบาดใช้หัวदनกเข้า มากี่มีปัญหานครับ งานศิลปะ งาน ประดิษฐ์ หัตถกรรม เราทำหมดทุกอย่าง แต่ไม่เคยประสบความสำเร็จเลย แม้กระทั่งพวงหรีดที่ทาง กศน. มาสอนเรา แต่พอเราทำไปเราสู้เขาไม่ได้ แม้ค้าคนกลางบอกว่าฝีมือเราดีไม่พอ ผลสุดท้าย ผมก็บอกคนในกลุ่มของผมว่าอย่าไปมองพวก งานศิลปะ งานประดิษฐ์เลย แล้วก็หันมามองว่าจะเลี้ยงปลา พอดี ช่วงนั้นปลาเป็นโรคอีก ก็เลิกแล้วต้องเจอประสบการณ์เดิมอีก จนสุดท้ายก็คุยกันว่าจะเลี้ยง แกะ แพะ มีการระดมความคิด กัน และผลออกมาว่าเป็นแพะ แกะ มาจากหลักการประสบการณ์ เอาข้อมูลทั้งหมดมารวมกัน ดูแต่ละเรื่องว่าจะไรควร อะไรไม่ควร และจะต้องมี การบริหารจัดการ ที่ดีให้โอกาสซึ่งกันและกันด้วย”

ร.ต. เคน อินตะ กล่าวว่ “อาชีพเพาะเห็ด เป็นอาชีพที่ทำอยู่ในร่ม อาหารก็ซื้อให้ทีเดียวไม่เหมือนอาชีพอื่น เช่น เลี้ยงเป็ด ไก่ หมู ที่ต้องไปซื้ออาหารให้ทุกวัน เพาะเห็ดเหมาะสมกับคนพิการจริง เพราะไม่ต้องเดินไปไหน เอาอุปกรณ์วางไว้ ผู้ที่อยู่กับที่ไม่ต้องเดิน ไม่ต้องซื้อให้กิน มันดีที่จุดนี้ การใช้จ่ายไม่มาก ตลาดก็ไม่พอส่ง เรียกว่าอาชีพนี้เหมาะสมกับคนพิการมาก หลักการที่เอาคนมารวมกัน คือ จะเปิดรับสมัคร ไม่ใช่เฉพาะคนพิการ คนที่สนใจ และค่อยโอกาสด้วย ตอนแรกประชุมและก็นำเสนอ มีด้วยกันทั้งสิ้น 30 คน และก้ก่ล่นกรองเหลือ 15 คน วางแผนว่าแต่ละคนจะมีหน้าที่อะไร เหตุจูงใจที่สุด คือ คณะกรรมการกลุ่มมีความเชื่อตรง โปร่งใส ทำให้ได้รับความไว้วางใจ และตอนนี้ขยายกลุ่มไปแล้ว 6 พื้นที่ แต่หากเรามองเองว่าคนนี้เหมาะสมกับอาชีพนี้ แล้วไปข้ดให้เขา แต่ใจเขาไม่สู้พอ เขาก็ไม่สามารถทำได้ เพราะใจเขาไม่สู้ มันต้องอยู่ที่ใจ และใจรักด้วย นอกจากนี้การรวมกลุ่มได้จะต้องมีกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ตกลงกันด้วย คือ ก่อนที่จะมาเป็นกลุ่ม ต้องมาคุย ตกลงกันก่อนว่าจะเอาอย่างไร”

นายเพิ่มศักดิ์ อินทสโร กล่าวว่ “ถ้าไม่ถนัด ไม่มีประสบการณ์ ไม่รู้อะไรเลย เช่น เลี้ยงแพะก็ตาย เอาลูกผสมมา ทั่วทิศพาโรคมาก็ตาย หรือได้ วัตถุประสงค์ไม่รู้ว่วัตถุประสงค์นั้นมันเป็น อย่่างไร คือ อย่่างน้อยบ้จจยจูงใจต้องมีความถนัดในกลุ่ม สมมุติกลุ่มมี 20 คน ก้ต้องมีคนรู้เรื่องพวกนี้สัก 2 คน”

นายช่วง เรืองจันทร์ กล่าวว่ “จริงๆ แล้วคนตาบอดทำอย่่างอื่นได้ไม่ค้อยไปกว่คนปกติ แต่มันต้องใช้เวลา แต่คนตาบอดในต่างจังหวัดเรื่องการศึกษาจะน้อย อาชีพที่ใช้เวลาเรียน 2-3 เดือน หรือ 300 ชั่วโมง คือ อาชีพนวด ซึ่งเหมาะสมกับคนตาบอดมากที่สุด และก้มันคงถาวรด้วย สามารถถ่ายทอดกันได้ เป็นอาชีพที่มีรายได้ต่อวัน นวดเสร็จได้รับเงินเลย สามารถนำมาแก้ปัญหานาชีวิตประจำวันได้ แต่อาชีพอื่นก้สามารถทำได้ถ้าฝึกระยะเวลานานแต่ปัญหาอยู่ที่ว่ไม่รู้จะจำหน่ายได้เมื่อไร”

นางสาวศิริรณา อ่อนโพธา กล่าวว่ “อาชีพนวดสามารถฝึกได้ง่ายกว่อาชีพอื่น ระยะเวลาในการฝึกก้ไม่นานจนเกินไป สามารถทำในต่างจังหวัดหรือในเมืองก้ได้ การลงทุนก้ไม่สูง การศึกษาน้อยก้สามารถเรียนได้ แต่ถ้าไปทำอาชีพอื่นอาจต้องใช้การศึกษาสูง อีกอย่่างหนึ่งก้ได้ความสุขทางใจ เพราะได้รักษาคคนอื่นให้หาย”

นายบุญเที่ยง คำมุงคุณ กล่าวว่ “อาชีพนวดมันก้เป็นอาชีพที่ทำหาย เพราะเป็นเรื่องของ การดูแลสุขภาพ เมื่อผมก่อนเคยประกอบอาชีพมาเยอะ เพราะเคยตาดีมาก่อน เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงวัวควาย ขายหอย พอมาช่วงหลังด้วยปัญหาเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพปวดเมื่อยตัว และมองว่คนเราจะหาเงินมากมายปานใด ก้ไม่สำคัญเท่ากับสุขภาพที่ดี ก้เลยคิดทำอาชีพนวด คนตาบอดประสาทสัมผัสจะดีกว่าคนปกติ เพราะมีสมาธิมากกว่า ผมว่เป็นอาชีพที่เหมาะสมแล้ว การพัฒนาจากคนที่ไม่มีรายได้ หรือไม่มีศ้กยภาพ ทำให้เขาช่วยเหลือตัวเองได้ มันจะกลายเป็นความภูมิใจอย่่างหนึ่ง เมื่อก่อนผมเป็นคนอารมณ์ร้อน มักจะทะเลาะกับผู้คน แต่หลังจากมานวดแล้วปีหนึ่งไม่

เคยมีเรื่องทะเลาะเลย แม้แต่ภรรยาที่บ้าน เพราะว่าไปนวดให้ภรรยาๆ ใจดีขึ้น ก็เลยเป็นอาชีพที่เหมาะสม

หมอนวดต้องเป็นคนที่ฝีมือดี เป็นคนดี สะอาดทั้งกิริยา ท่าทาง ทุกอย่างมันต้องไปด้วยกัน การสอนผู้อื่นถ้าสอน 10 คน เป็นหมอนวดที่ดีได้ไม่เกิน 2 คน เพราะฉะนั้นต้องใช้ความพยายามทั้งผู้สอนและผู้รับอย่างมาก และที่สำคัญที่สุดทำไมต้องเลือกอาชีพนวดก็เพราะว่าคนตาบอดไม่เหมาะกับการเดินทาง”

นางสาวศิริวิไล เอกณรงค์พันธ์ กล่าวว่า “อาชีพทำดอกไม้ด้วยดินหอมจะต้องทำด้วยใจรัก ฝีมือดีก็เลยสามารถทำได้ เป็นความเคยชิน บางคนใจรัก แต่ถ้ามือไม่อำนวยก็ไม่สามารถทำได้”

นายวีระ เชนย กล่าวว่า “คนพิการมีศักยภาพ มีความสามารถที่จะพัฒนาได้ การทำงานศิลปะหัตถกรรม ต้องเกิดจากเพราะใจรัก และมีความถนัด”

4.2.2 จุดแข็งของอาชีพ

จุดแข็งของแต่ละกลุ่มอาชีพมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป แต่ก็มีบางส่วนที่มีความคล้ายคลึงกันบ้าง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจุดแข็งจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้กลุ่มอาชีพนั้นยังคงสภาพอยู่ได้ แม้ว่าจะมีปัจจัยเข้ามารุมเร้าก็ตาม แต่หากจุดแข็งมีมากกว่า ปัจจัยเหล่านั้นก็ย่อมไม่ก่อให้เกิดผลกระทบอะไรเลย ซึ่งจากการถอดบทเรียนในครั้งนี้ พบว่า จุดแข็งของอาชีพของคนพิการที่สำคัญมี 5 ประการ คือ

- 1) สินค้า/บริการมีตลาดรองรับ
- 2) เป็นอาชีพที่มีความสำคัญ ตลาดมีความต้องการสูง
- 3) กลุ่ม/องค์กรมีความเข้มแข็ง
- 4) มีอำนาจในการต่อรองราคาสินค้าในฐานะเป็นผู้ผลิต
- 5) ความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าหรือการบริการ

นายช่วง เรืองจันทร์ กล่าวถึงจุดแข็งของอาชีพหมอนวดว่า “จุดแข็งของอาชีพหมอนวดคือนวดเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่มาเพื่อแก้อาการเจ็บข้อเท้า เจ็บเข่า เจ็บต้นเอว หรือหลังหยอก นวดครั้งแรกให้เขากลับไปดีขึ้นสัก 60-70% ก็ยังดี ซึ่งคนส่วนใหญ่รู้จักการนวดน้อยไป เพราะถ้ามีอาการเจ็บป่วยเป็นไขก็ต้องไปโรงพยาบาล แต่ถ้านวดอยู่เป็นประจำเพื่อสุขภาพเลือดลมก็จะไหลเวียนดี ผิวพรรณดี จุดแข็งของหมอนวดตาบอด คือ สามารถแก้อาการของผู้มานวดได้ และตัวหมอนวดเองก็ต้องเน้นเรื่องความสะอาด มารยาท ฝีมือต้องมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา จุดแข็งของอาชีพหมอนวดคือได้เงินเร็ว และได้ทุกวัน”

นายบุญเที่ยง คำมุงคุณ กล่าวเสริมว่า “การนวดมีข้อดีมากมาย คือ ฝึกให้เรา มีความอดทน มีสมาธิ ส่งเสริมให้คนดูแลสุขภาพด้วยทั้งผู้นวด และผู้มาให้นวด ถ้าทำการค้าสลาทไม่ว่าจะเป็นพิการตาบอด หรือแขนขา มันจะเห็นเงินเยอะ เพราะฉะนั้นมีลูก มีหลานมาพวกนี้จะไม่ค่อยมีระเบียบเรื่อง

การใช้เงิน ใช้เงินไม่ค่อยมีประโยชน์ และจะทำให้ระเบียบการเงินล้มเหลว ระบบครอบครัว คนพิการประมาณ 70-80 % ลูกเสียคน เพราะสิ่งนี้ อาชีพนวดมันได้มาทีละนิดก็ทำให้เห็นค่าของเงิน มีความสุขในครอบครัว”

4.2.3 จุดอ่อนหรือข้อจำกัดของอาชีพ

เป็นที่ทราบกันดีว่าคนพิการ หรือกลุ่มอาชีพคนพิการมีจุดอ่อน หรือข้อจำกัดของอาชีพที่ กลุ่มอาชีพคนพิการประสบอยู่ ทำให้บั่นทอนสภาพจิตใจ การขับเคลื่อนการดำเนินงานของกลุ่ม อาชีพคนพิการ ถึงแม้คนพิการจะมีความพยายามมากก็ตาม

โดยส่วนใหญ่จุดอ่อน หรือข้อจำกัด ของคนพิการนั้นมีหลากหลายทั้งที่เกิดกับตัวคนพิการ เอง สังคมรอบข้าง และองค์ประกอบต่างๆ เช่น งบประมาณ หากเป็นอาชีพเลี้ยงสัตว์พื้นที่จะไม่ เพียงพอ ความลำบากในการเดินทางมารวมกลุ่มอาชีพค่อนข้างลำบาก ความไม่พร้อมทางร่างกาย ของสมาชิก ทำให้งานล่าช้า การประกอบอาชีพที่ต้องอยู่กับที่ ไม่สามารถจะออกไปบริการนอก พื้นที่ได้ ทำให้มีผู้รับบริการน้อย รูปแบบบรรจุภัณฑ์สินค้าไม่มีความหลากหลาย รายได้ไม่แน่นอน คนพิการไม่กล้าแสดงออก ส่วนใหญ่จะเก็บตัวอยู่กับบ้านไม่กล้าเปิดตัวเอง การแข่งขันในตลาด ค่อนข้างรุนแรง ขาดสื่อเพื่อโฆษณา สภาพแวดล้อมในท้องถิ่น หน่วยงานต่างๆ ไม่ให้ความร่วมมือ เท่าที่ควร ขาดความรู้เรื่องแหล่งทุน และที่สำคัญสังคมรอบข้างไม่ให้ความสำคัญ และไม่ยอมรับ เช่น ครอบครัว คนรอบข้าง ถูกปิดกั้นโอกาสจากทางสังคม เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่ในสังคมคนพิการ หรือ กลุ่มอาชีพของคนพิการ

จุดอ่อน หรือข้อจำกัดในการประกอบอาชีพของคนพิการเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการต่อสู้ เพื่อการอยู่รอดในสังคมซึ่งจะเห็นได้จากการสะท้อนออกมาจากคำพูดของผู้เข้าร่วมการถอด บทเรียนดังนี้

นายสาคร เอมสมบูรณ์ กล่าวว่า “จุดอ่อนของคนพิการ คือ ไม่มีงบประมาณ ไม่มีสถานที่ ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งคนที่มีประสิทธิภาพก็ต้องไปช่วย ตอนที่ไม่มีที่ดินเราก็คุยกันในกลุ่ม ระดม ความคิด หาวิธีการแก้ปัญหา การทำอาชีพมันไม่หนี เรื่องงบประมาณ ที่ดิน ทรัพยากรมนุษย์ มัน จะ เวียนเป็นวัฏจักรของมัน”

นายเพิ่มศักดิ์ อินทสโร กล่าวว่า “เราต้องดูปัจจัยภายในก่อนว่า มีจุดอ่อนอะไรบ้าง เช่น คนมารวมกันยาก มาช้า เดินทางไกล มาไม่ได้ ไม่มีญาติมาส่ง ไม่มีคาร์ด ไม่เข้าใจวิธีการ ฯลฯ แล้ว ค่อยมาดู ปัจจัยภายนอก เช่น หน่วยงานภาครัฐ หรือ อบต. ช่วยเหลือบ้างหรือไม่ ตลาดหรือเปล่า ต้องมีตลาดรองรับ และถ้ายิ่งเป็นของกิน โอกาสขายได้ค่อนข้างสูง

บางทีคุณภาพสินค้าสำคัญ ถ้าเอาแพะที่มีราคาแพง หรือหอมมาขายคนก็ไม่ซื้อ หรือเห็น โทรมๆ ไปขายคนก็ไม่ซื้อ เราคนพิการต้องทำสินค้าที่มีคุณภาพ จะได้ไม่ต้องไปขอยาย ไม่ต้องขอ

ความเห็นใจ ไม่ต้องอ้อนวอน เพราะมันหมดสมัยแล้ว คนพิการไม่จำเป็นต้องอ้อนวอนใคร เราต้องยืนเองได้ การสร้างคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญ”

นายประสพ อินทสโร กล่าวว่า “จุดอ่อนของเราคือ การตลาด เทคนิคการจำหน่าย สินค้า รูปแบบสินค้า การบรรจุภัณฑ์ที่ไม่สวยงามและไม่มีความหลากหลาย”

ร.ต.เดิน อินตะ กล่าวว่า “ช่วงแรกๆ การเดินทางของสมาชิกลำบาก ไม่สะดวก เพราะจะต้องมีค่าใช้จ่ายค่าพาหนะด้วย บางครั้งทำให้ทำไม่ทัน เพราะความล่าช้าของร่างกาย ที่พิการ แต่จิตใจเขาเข้มแข็ง ญาติพี่น้องเขา ก็ต้องทำอาชีพอื่น แต่เดี๋ยวนี้เปลี่ยนแปลงแล้ว ให้สมาชิกแต่ละหมู่บ้านไปจัดตั้งกลุ่ม กันเอง ทำที่บ้าน ส่วนทางกลุ่มใหญ่ จะให้การสนับสนุน คือ เพาะเชื้อ ดูแลรักษาบ้าง และให้คำแนะนำ”

นายบุญเที่ยง คำมุงคุณ กล่าวว่า “คนพิการที่ประกอบอาชีพอยู่ทุกวันนี้ขาดการส่งเสริมจากทางรัฐอย่างเป็นทางการที่ชัดเจน เรื่องงบประมาณภาครัฐ ได้จัดสรรงบประมาณหมู่บ้านให้คนปกติลงมาปีหนึ่งหลาย 10 ครั้ง แต่ 100 คน เามาประกอบอาชีพได้ไม่เกิน 10 คน แต่ถ้าเป็นพวกเรากคนพิการ 10 คน ทำได้แล้ว 9 คน จุดอ่อนอีกอย่างหนึ่ง คือ การศึกษาของคนพิการความรู้พื้นฐานยังน้อย”

นางสาวบานชื่น ใจประเทือง กล่าวว่า “จุดอ่อนด้านอาชีพของคนพิการอยู่ที่เรื่อง การตลาด สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก การคมนาคม คนพิการเวลาจะเอาของออกไปขายค่อนข้างลำบาก”

นางสาวสมจิตร เผ่ากันทะ กล่าวว่า “จุดอ่อนของเราคือ ทำงานช้ากว่าคนปกติ บางครั้งทำงานไม่ทันตาม Order ที่ตลาดต้องการ”

นายวิระ เชนย กล่าวว่า “คนพิการไม่ค่อยกล้าแสดงออก จะถูกปิดกั้น โอกาสจากคนรอบข้าง เพราะไม่ให้กำลังใจ ไม่รับฟัง ถูกจำกัดด้วยความพิการ ความสามารถ และ โอกาส สังคมยังเลือกปฏิบัติอยู่ มองภาพว่าคนพิการขอความช่วยเหลือก็เป็นภาระแล้ว”

4.2.4 ปัจจัยหนุนเสริมให้ประสบความสำเร็จ

โดยทั่วไปแล้วการประกอบอาชีพใด ๆ ก็ตาม ส่วนใหญ่ล้วนจะต้องประสบกับความเลี้ยตั้งแต่แค่เริ่มคิดแล้วทั้งนั้น เพราะการที่จะทำให้ธุรกิจมีความมั่นคงดำรงอยู่ต่อไปนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากต้องพบเจอกับข้อจำกัดต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแข่งขันระหว่างธุรกิจสินค้าประเภทเดียวกัน หรือธุรกิจสินค้าทดแทน อำนาจการต่อรองของผู้บริโภค กฎระเบียบ/ข้อบังคับต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งตัวแปรหลักที่สำคัญของการทำธุรกิจ คือ ตลาด ดังนั้น การที่สามารถครองส่วนแบ่งทางการตลาดไว้ได้มากที่สุดจึงนับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ แต่จะมุ่งเน้นทำเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งส่วนแบ่งทางการตลาดย่อมเป็นเรื่องที่ยากมาก ปัจจัยหนุนเสริมอื่นๆ จึงมีความจำเป็นที่ต้องเข้ามามีส่วนช่วย เพื่อให้การประกอบอาชีพนั้นประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากการถอดบทเรียนของกลุ่มอาชีพคนพิการ พบว่า ปัจจัยหนุนเสริมความสำเร็จมี 10 ประการ คือ

- 1) ความสามัคคี เพราะความสามัคคีเป็นจุดเริ่มต้นของการทำให้กลุ่ม/องค์กรมีความเข้มแข็ง เหนียวแน่น และดำรงอยู่ต่อไปไม่มีวันสิ้นสลาย เกิดกลายเป็นพลังที่สามารถต่อกรในเรื่องต่างๆ ที่ปรารถนาได้
- 2) รักในงานอาชีพ เพราะความรักจะเป็นพลังสำคัญในการผลักดันให้คนพิการมีกำลังที่จะทำในสิ่งที่ตนรัก ก่อเกิดกลายเป็นผลงานที่มาจากจิตวิญญาณอันน่าทึ่งของคนพิการที่สามารถทำได้เทียบเท่าคนปกติทั่วไป
- 3) การทำบัญชีครัวเรือน เพราะเป็นการสร้างความชัดเจน ความเชื่อมั่น ความโปร่งใสระหว่างสมาชิกในกลุ่มด้วยกัน ทำให้เกิดเป็นความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ส่งผลให้กลุ่ม/องค์กรมีความเข้มแข็ง
- 4) ผู้นำมีความเข้มแข็ง เพราะการทำงานเป็นกลุ่ม ย่อมต้องอาศัยผู้นำที่ดี มีความเข้าใจ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อที่จะช่วยให้กลุ่มบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) คุณภาพสินค้า เพราะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค อันจะส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดการยอมรับ บริโภคสินค้าที่มาจากคนพิการทำ และใช้บริการจากคนพิการ
- 6) ความกล้าเปิดตัวของคนพิการ เพราะความกล้าในการเปิดตัวจะทำให้เกิดการยอมรับจากสังคมรอบข้าง ได้รับความมั่นใจจากผู้บริโภคต่อการประกอบอาชีพของคนพิการ
- 7) การจัดตั้งกองทุนสนับสนุนอาชีพของคนพิการ เพราะเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับคนพิการเอง ไม่ต้องไปขอกู้ หรือยืมเงินใคร สามารถพึ่งตนเองได้
- 8) การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ เพราะเป็นการเปิดตัวให้รู้จักอย่างแพร่หลาย อันจะส่งผลให้ธุรกิจที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้โดยตรง
- 9) การแสดงผลงาน และขยายผลิตภัณฑ์ตามงานเทศกาลต่างๆ เพราะเป็นการประชาสัมพันธ์ให้คนทั่วไปได้รู้จักผลิตภัณฑ์ หรือบริการที่ทำขึ้นโดยคนพิการ
- 10) การรับรองมาตรฐานสินค้าโดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เพราะจะเป็นเสมือนหลักประกันคุณภาพสินค้าที่มาจากคนพิการได้

ปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้น ล้วนแล้วแต่มีส่วนหนุนเสริมให้การประกอบอาชีพของคนพิการประสบความสำเร็จ และหากยังสามารถทำให้ทุก ๆ ปัจจัยที่กล่าวไวนั้นเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง ก็จะยิ่งประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น เพราะแต่ละปัจจัยจะเอื้อประโยชน์ให้แก่กัน จนนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ดังคำกล่าวของคนพิการที่ร่วมเวทีถอดบทเรียนดังนี้

นายช่วง เรื่องจันทร์ กล่าวว่า “หมอนวดไม่ว่าจะเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่มจะต้องเปิดตัว
เองให้เป็นที่รู้จัก และเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการในสังคมโดยทั่วไป โดยการประชาสัมพันธ์
เปิดตัวออกไปให้กว้างไม่ควรอยู่แต่ในร้าน ในสถานประกอบการ ในชมรม เช่น วันสำคัญต่างๆ
ต้องพยายามประสานกับหน่วยงานภายนอก อาทิ อบต. เทศบาล พมจ. ฯลฯ เพื่อไปนวดให้กับ
ประชาชนในทุกจังหวัด และที่สำคัญต้องให้กรมพัฒนาฝีมือแรงงานมาสอบมาตรฐานแล้วออก
วุฒิบัตรให้ อย่างน้อยผู้มาใช้บริการจะวางใจ”

นายบุญเที่ยง คำมุงคุณ กล่าวว่า “ความสำเร็จอยู่ที่การพัฒนาไม่หยุด ถ้าเป็นเรื่องที่ทำเอง
ไม่ได้ก็เขียนโครงการไปยังสวัสดิการจังหวัด หรือแหล่งเงินทุนมาทำเป็นโครงการเอาหมอนวดที่อยู่
ตามร้านมารวมกันแล้วเขียนโครงการ นำวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาเพิ่มศักยภาพเป็นช่วงเป็น
ระยะ อันนี้คือปัจจัยที่หนุนเสริม ส่วนเรื่องใบประกอบโรคศิลป์เราต้องประชาสัมพันธ์ ขวนขวาย
เอง และการแข่งขันของตลาด ยิ่งโฆษณาได้มากเท่าไรก็เหมือนประชาสัมพันธ์ตัวเรา”

นางสาวสมจิตร เผ่ากันทะ กล่าวว่า “ปัจจัยที่ทำให้อาชีพคนพิการสำเร็จ มี 3 ข้อ คือ 1) การ
ทำบัญชีรายรับรายจ่าย 2) สินค้ามีคุณภาพตามตลาดต้องการ และ 3) ผู้นำเข้มแข็ง มีความเข้าใจ
ตรงกันกับสมาชิก”

นายวิระ เชนย กล่าวว่า “ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จมี 4 ข้อ คือ 1) คนพิการต้องกล้า
ออกมาสู่สังคม และก็ต้องบอกตัวเองว่าอยู่ที่ไหน ทำอะไร กับใคร ต้องเริ่มจากรู้จักตัวเองก่อน 2)
การนำเสนอแลกเปลี่ยนกับเครือข่าย การสร้างเครือข่าย การประชาสัมพันธ์ ผ่านทาง Website 3)
คุณภาพ มาตรฐาน และการ สร้างความเชื่อมั่น (ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยถูกยอมรับเรื่องความสะอาด
มาตรฐาน) 4) กองทุน แหล่งทุน ข้อมูล (บางที่รู้ แต่ไม่สามารถ ขอได้) ซึ่งกองทุนที่ได้มีอยู่สอง
ประเด็น คือ จากองค์กรภายนอก และทางภายใน เช่นสมาชิกในกลุ่ม การลงหุ้นกัน หรือสัจจะ
ครอบครัว ทุกอย่างต้องเริ่มที่ครอบครัว มีกองทุน เป็นของตัวเอง ไม่ต้องไปกู้ทุนนอกระบบ ต้องใช้
หลักเศรษฐกิจพอเพียง ทุกชุมชนที่นำไปใช้ก็ได้ผล เพราะมีการจัดการในครอบครัว”

4.2.5 ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และวิธีการแก้ปัญหา

ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยส่วนใหญ่มีทั้งปัจจัยภายในและภายนอกของคนพิการเอง ทำ
ให้ต้องถูกจำกัดในเรื่องของโอกาสในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะในเรื่องของอาชีพ เพราะจะทำให้
ผลิตภัณฑ์ หรือบริการที่มาจากคนพิการนั้น ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม ส่งผลให้ธุรกิจของคน
พิการต้องประสบกับภาวะขาดทุน และอาจจะต้องยุติลงได้ในที่สุด ซึ่งปัญหาหลักๆ ที่สำคัญมี 10
ประการ คือ

- 1) วัสดุ อุปกรณ์ขาดความทันสมัย
- 2) ทักษะคติของครอบครัว ญาติ และสังคมที่มีต่อคนพิการ
- 3) การไม่กล้าเปิดตัวของคนพิการ

- 4) ขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องแผนการตลาด
- 5) ไม่มีการทำสัญญาซื้อ-ขาย ทำให้ถูกโกง
- 6) หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ไม่เข้ามาช่วยเหลือรับรองกลุ่มอาชีพ
- 7) ไม่สามารถเจาะตลาดของสินค้าได้
- 8) สมาชิกในกลุ่มไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ต่างคนต่างใช้ความคิดของตนเอง
- 9) ขาดความร่วมมือของสมาชิก
- 10) ขาดโครงสร้างที่เป็นรูปธรรม

จากการถอดบทเรียนแกนนำส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า โดยปกติแล้วปัญหาของแต่ละกลุ่มย่อมมีความแตกต่างกันออกไป ดังนั้น แนวทางการแก้ปัญหาก็ต้องขึ้นอยู่กับปัญหาที่แต่ละกลุ่มพบ เมื่อมีปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้นเริ่มแรกจะต้องค้นหาต้นเหตุของปัญหาเสียก่อนว่า เกิดจากอะไร เพื่อที่จะได้หาแนวทางแก้ไขได้อย่างตรงจุด และต่อมาก็ต้องใช้วิธีการพูดคุย ระดมความคิดเห็น เพื่อรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม หาทางออกร่วมกันในเบื้องต้นก่อน แต่หากไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ก็ต้องหาคำปรึกษาจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ หรือชำนาญการเฉพาะด้าน เพื่อหาทางออกของปัญหาที่ดีต่อไป

นายสาคร เอมสมบูรณ์ กล่าวว่า “กลุ่มเลี้ยงแพะ แกะ ตอนแรก มีปัญหาเรื่อง ที่ดินงบประมาณ เครื่องจักรกล คือ เวชภัณฑ์ วัสดุคิบ แต่บุคลากรพร้อม เราก็ใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยเอาคณะกรรมการบริหารมาพูดคุยปรึกษากันถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่ม ช่วยกันระดมความคิดเห็น แล้วก็ช่วยกันแก้ไข ในเบื้องต้น แล้วก็ขอคำปรึกษาจากหน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งทางด้านเกษตรและปศุสัตว์”

ร.ต.เดิน อินตะ กล่าวว่า “ถ้าปัญหาเล็กๆ ผู้นำหรือกลุ่มจะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าก่อน ถ้าหากปัญหามากเกินกว่าจะแก้ได้ ต้องเรียกคณะกรรมการและสมาชิกมาหาเหตุผลแล้วร่วมกันหาวิธีแก้ไขให้ถูกประเด็น เริ่มจาก หาข้อมูลของปัญหาที่เกิดก่อนว่ามันอยู่จุดไหน เรื่องอะไร เพราะถ้าไม่รู้ว่าปัญหามันเกิดจากอะไรก็จะทำ ให้แก้ปัญหามันไม่ถูก ทุกอย่างทางกลุ่มจะไม่ทำโดยพลการ จะแก้ข้อบังคับหรือแก้ไขข้อขัดข้องต่างๆ กรรมการจะประชุมกันก่อนแล้วถึงจะแก้ไข หากไม่มีความรู้จริงๆ ก็ต้องไปหาที่ผู้มีประสบการณ์เข้ามาช่วย”

นายประสพ ยี่คำ กล่าวว่า “หลังจากที่เราทราบปัญหาในแต่ละกลุ่ม สำคัญ คือ ผู้รู้ เพราะเขาจะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ในเรื่องการเกษตรก็ต้องเชิญเกษตรกร กร เรื่องปศุสัตว์ก็ต้องเชิญปศุสัตว์ อย่างลืมนักคนพิการไม่ได้เรียนในเรื่องต่างๆ มา การแก้ปัญหาที่ต้องเชิญภาคี เครือข่ายที่มีความรู้ มีประสบการณ์ ประสบความสำเร็จในกลุ่มมาเป็นวิทยากร”

นายบุญเที่ยงคำมุงคุณ กล่าวว่า “การค้นหาค้นดาบอดที่จะมาฝึก ทำได้ยาก เพราะขาดความเข้าใจจากตัวผู้ฝึกเอง และญาติ และทัศนคติของเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นจะชอบให้สิ่งของมากกว่าให้อาชีพ”

นายช่วง เรื่องจันทร์ กล่าวว่า “ปัญหาอุปสรรคคือ 1) ผู้ดูแลคนตาบอดไม่อนุญาตให้คนตาบอดออกมาสู่สังคมภายนอก สาเหตุเพราะคิดว่าการที่ไปขอลูกเขามาเรียน มาฝึกอาชีพ จะเป็นการเพิ่มภาระให้กับเขา ต้องรับต้องส่ง ต้องตามมาดูแล ถ้าให้อยู่กับบ้านก็สะดวกสบาย ดักข้าวให้จานหนึ่ง แยกถ้วยหนึ่งเอาไปตั้งไว้ ตื่นขึ้นมาก็ได้กิน 2) กลัวสังคมข้างบ้านเขาจะคิดว่าทำไมเลี้ยงลูกเลี้ยงน้องไม่ได้ 3) กลัวจะเอาไปใช้แรงงาน เอาไปทำอะไรในทางที่ไม่ดี ประเด็นต่างๆ นี้ทำให้เขาไม่อนุญาตให้มา เพราะความไม่เข้าใจ

สำหรับคนตาบอดเองก็ไม่อยากจะออกนอกบ้าน เพราะคนตาบอดเวลาเปลี่ยนที่หลับที่นอน เขาไม่รู้ว่าจะไปอยู่อย่างไร นอนอย่างไร วิธีการแก้เราต้องทำองค์กรให้เข้มแข็งขึ้น เปิดเผยให้ผู้อื่นรับรู้ และจัดสวัสดิการออกไปเยี่ยมบ่อยๆ แม้ไม่ใช่สมาชิกที่มาเรียนนวด ให้เขารู้จักเรา และทำความเข้าใจว่าเราสามารถอยู่ได้”

นายกฤษดิพร หนูพันธุ์ กล่าวว่า “ญาติ หรือคนที่ดูแลคนตาบอดเขาชอบคิดว่าเขาสามารถดูแล คนตาบอดได้ตลอดชีวิต เขาชอบคิดว่าคนพิการหรือคนตาบอดไม่สามารถที่จะมีอาชีพได้”

นางสาวศิริไล เอกณรงค์พันธ์ กล่าวว่า “เคยรับ Order 200 ชิ้น และแบ่งงานกันทำ แต่ทำไม่ได้มาตรฐานเขาก็ไม่รับอีกเลย ดังนั้นการทำงานที่ไม่มีมาตรฐานจึงเป็นอุปสรรคที่สำคัญมากในด้านอาชีพ”

นางสาวสมจิตร เผ่ากันทะ กล่าวว่า “เคยเจอแบบรับของเราไปก่อนแล้วไม่จ่าย หายทั้งของทั้งเงิน วิธีแก้ไข คือ ต้องจ่ายมาก่อนครั้งหนึ่ง”

นายวิระ เชนย กล่าวว่า “เมื่อปี 2548 – 2549 ส่งของตัวอย่างไปเกือบเป็นแสน ไม่ได้กลับทั้งที่สถานที่นั้นยังจัดงานอยู่ ถือโอกาสเอาเราเป็นเครื่องมือ คนพิการจะถูกเอาเปรียบตรงนี้ด้วย ไม่มีหน่วยงาน ไม่มีคนช่วย ไม่มีทนาย ซึ่งน่าจะมืองค์กรมารับผิดชอบ หรืออาจเป็นหน่วยงานส่วนกลาง”

4.2.6 บทเรียนที่คิดว่าสำคัญ และสามารถนำไปใช้สร้างกลุ่มให้เข้มแข็งได้

จากประสบการณ์ที่แกนนำกลุ่มอาชีพคนพิการต้องพบเจอสิ่งสมมาเป็นระยะเวลายาวนาน ทำให้ได้เรียนรู้ถึงบทเรียนหลายอย่างที่มีความสำคัญ จากการลองผิดลองถูก แม้จะต้องประสบกับความผิดพลาดมาหลายครั้งก็ตาม แต่ในที่สุดบางกลุ่มก็สามารถยืดหยัด และเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ บทเรียนที่สำคัญในการสร้างกลุ่มให้เข้มแข็งมี 8 ประการ คือ

- 1) การได้รับความรู้ทางวิชาการจากหน่วยงานภาครัฐ
- 2) การมีภาวะความเป็นผู้นำของผู้นำกลุ่ม

- 3) สมาชิกทุกคนปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี
- 4) องค์กรมีความโปร่งใส
- 5) หน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนงบประมาณ
- 6) การรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 7) การมีส่วนร่วมของสมาชิก
- 8) สมาชิกเห็นความสำคัญของการจัดตั้งองค์กร

ดั่งที่นายสาคร เอมสมบูรณ์ กล่าวถึงความเข้มแข็งของกลุ่มตนว่า “เกิดจากประสบการณ์วิชาการทุกอย่างที่ได้จากหน่วยงานของรัฐที่ถ่ายทอดให้ และผู้นำต้องมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ต้องมีความชำนาญ และอดทนด้วย”

นายประสพ ยี่คำ กล่าวว่า “ความเข้มแข็งเกิดจากการที่เรามีประสบการณ์ มีผู้นำที่ดี มีจิตสาธารณะ มีใจเป็นกลาง ใช้หลักประชาธิปไตยในการตัดสินใจ เมื่อเกิดปัญหาอะไรขึ้นมา ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน”

นายสมศักดิ์ จันพราหมณ์ กล่าวว่า “ผู้นำต้องมีจิตสาธารณะ ยอมรับความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ของสมาชิก เพราะอยู่ตรงนี้เหมือนเป็นคนของสาธารณะ ต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น”

นายช่วง เรืองจันทร์ กล่าวว่า “สมาชิกในกลุ่มต้องให้ความร่วมมือ ให้ความสนับสนุน ไม่ใช่มีแต่รับอย่างเดียว สมาชิกต้องมีผลประโยชน์ อย่างเช่นว่า วันแรกเขาได้รับประโยชน์ไปก่อน จากกลุ่มแล้วเมื่อเขาออกไปประกอบอาชีพของเขาเองแล้ว เขาก็ส่งรายได้มาให้กลุ่ม ผู้นำเองก็ต้องหมั่นออกไปเยี่ยมสมาชิกหมุนเวียนกันไป เมื่อเรารวมตัวกันได้ก็เกิดพลัง พลังก็คืออำนาจทำให้เราสามารถต่อรองอะไรได้เมื่อผลประโยชน์มันเกิดกับสมาชิกให้สวัสดิการกับสมาชิกก็จะทำให้เราเข้มแข็งได้”

นายบุญเที่ยง คำมุงคุณ กล่าวว่า “เรื่องของกรมมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าการบริหารโปร่งใส หรือตรวจสอบได้ก็จะเป็นหัวใจขององค์กรเลย แต่ถ้าองค์กรใดไม่มีความโปร่งใส ไม่มีเอกภาพที่ยั่งยืนถ้าจะทำองค์กรต่อไป วัตถุประสงค์แม้จะไปเข้าแต่ขอให้ไปพร้อมกันองค์กรก็จะเป็นองค์กรที่มีมาตรฐานผู้นำขององค์กรต้องสร้างความเข้าใจกับกรรมการ และสมาชิกเพื่อให้เห็นความสำคัญขององค์กร”

นายวีระ เชนย กล่าวว่า “ความเข้มแข็งของกลุ่มมาจากการสร้างความเข้าใจร่วมกัน สามัคคี จัดเวที ประชุม ไม่ใช่อำนาจ รู้จักภาวะการณ์เป็นผู้นำ แบ่งปันจัดสรรผลประโยชน์ เน้นเรื่องของการจัดกองทุน สวัสดิการให้กับสมาชิก สวัสดิการจัดหาด้วยการบริจาคจากกองทุนภายนอก เพื่อเพิ่มศักยภาพของกลุ่มให้มีความเข้มแข็งเกิดขึ้น และก็ไม่ปิดกั้นคนปกติให้เข้าร่วมกลุ่ม”

ร.ต.เดิน อินตะ ประธานกลุ่ม เพาะเห็ดผู้พิการบ้านร่อง ปอ จังหวัดพะเยา กล่าวถึงการบริหารกลุ่ม และแผนทางการตลาดของคนพิการว่า “ตอนแรกต้องตั้งคณะกรรมการจัดการบริหาร

ของกลุ่มก่อน ต่อมาก็ฝ่าย การตลาด และฝ่ายขาย จากนั้นก็เรียกสมาชิกมาพูดคุยกันเรื่อง ข้อตกลง ทำเป็นแบบการตลาด เพราะถ้าไม่มีการตลาด ทางกลุ่มหรือทางอาชีพจะอยู่ไม่ได้ สำคัญที่สุด คือ ต้องวางแผนการตลาดก่อน ศึกษาตลาดจะลงที่ไหนบ้าง หาตลาดก่อน ถ้าไม่มีตลาดรองรับก็ไม่สามารถผลิตได้ ต้องดูจำนวน Order ที่เขาสั่งมา จะต้องวางแผนเป็นระบบ ถ้าไม่วางแผนแล้ว เราผลิตก็ขายไม่ได้ ต้นทุนก็จะไม่กลับมาหาที่กลุ่ม”

นายเพิ่มศักดิ์ อินทสโร กล่าวเสริมในเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพว่า “กติกาในการรวมกลุ่ม มันต้องมีกฎ มีเกณฑ์ ที่ทุกคนในกลุ่มยอมรับได้ เพราะจะทำให้คนอยู่รวมกันได้ ทำใจให้เป็นหนึ่ง มีผู้นำ ผู้ตาม มีการแบ่งอำนาจหน้าที่ มันก็เกิดรายได้ ต้องแบ่งกันอย่างเป็นธรรม เพราะมันคือจุดแข็ง และก็ต้องมีความยุติธรรม ความโปร่งใส และมีการ จัดการบริหารที่ดี เช่น เพาะเห็ด ลงทุนน้อย กำไรมาก มีตลาดรองรับ เลี้ยงแพะ แพะกินหญ้าก็ไม่ต้องซื้อให้มันกิน แค่ว่ามันไปกินให้ถูกที่ถูกทาง”

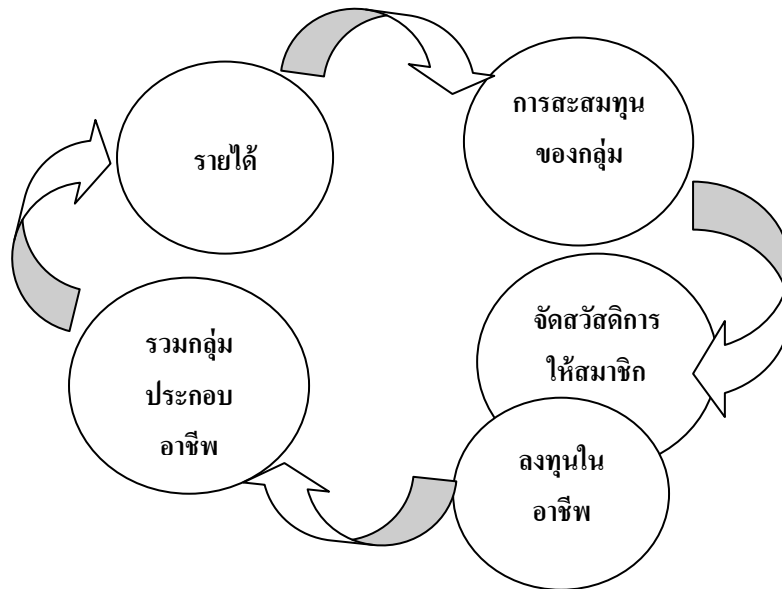
นายสาคร เอมสมบุญณ์ กล่าวว่า “สร้างผู้นำ สร้างการบริหารจัดการในกลุ่มที่เป็นรูปธรรม วางระบบที่ใช้จัดการ วางระเบียบ มีการแบ่งอำนาจหน้าที่ จัดทำแผนการตลาด การผลิตที่มีคุณภาพ ไม่ใช่ผลิตมาสะเปะสะปะ เพราะเป็นผู้ผลิตต้องมีความซื่อสัตย์ในตัวเอง จะผลิตสินค้า หรือของออกมาขาย ผู้ซื้อต้องได้สินค้าจากเราที่มีคุณภาพ”

4.2.7 การจัดสวัสดิการ

เรื่องการจัดสวัสดิการของกลุ่มอาชีพคนพิการทั้ง 10 กลุ่ม จากการถอดบทเรียนพบว่า สวัสดิการของคนพิการมาจากหลายช่องทาง กล่าวคือ ช่องทางที่ 1 สวัสดิการที่มาจากสิทธิของคนพิการ เช่น เบี้ยยังชีพรายเดือน การรักษาพยาบาลโดยใช้บัตร ท. 74 ช่องทางที่ 2 สวัสดิการที่ได้มาจากการสนับสนุนจากบุคคลหรือหน่วยงานที่ต้องการบริจาคให้กับกลุ่มคนพิการ ช่องทางที่ 3 สวัสดิการที่ได้ มาจากการจัดกิจกรรมหารายได้เข้ากองทุนสวัสดิการขอลกลุ่ม เช่น การทอดผ้าป่า การขอโควตาลือตเตอร์รี่ จากสำนักงานสลากกินแบ่ง และช่องทางที่ 4 ได้มาจากการประกอบอาชีพ และนำรายได้ส่วนหนึ่งมาจัดสรรเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิก ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ 4.11 การจัดสวัสดิการของกลุ่มอาชีพคนพิการ

กล่าวเฉพาะช่องทางที่ 4 จากแผนภาพ อธิบายได้ว่า การรวมกลุ่มประกอบอาชีพ หากประสบความสำเร็จดียิ่งก็จะทำให้การจัดสวัสดิการที่มาจากน้ำพักน้ำแรงของคนพิการเองมีความเป็นไปได้ เพราะยังทำให้ วัฏจักรของการประกอบอาชีพหมุนได้มากเท่าใด ยิ่งก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งนำไปจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกได้อย่างเข้มข้น และครอบคลุมมากขึ้น

นายบุญเที่ยง คำมุงคุณ กล่าวถึงความสำคัญของการรวมกลุ่มอาชีพคนพิการ และการจัดสวัสดิการว่า “การรวมกลุ่มทำให้มีความเชื่อมั่นต่อองค์กร มีรายได้ อย่างรวมกลุ่มกันไม่ติด รายได้ก็จะไม่เข้า และความเชื่อมั่นในการของบประมาณต่างๆ มันจะไม่มี เรามีธุรกิจ มีรายได้ มีเครดิตมันก็มีความมั่นคงต่อองค์กร ต่อไปก็จะมีสวัสดิการต่างๆ ของสมาชิก เราจึงต้องรักษาเสถียรภาพขององค์กรให้มีความต่อเนื่อง แล้วต้องพยายามทำความเข้าใจกับสมาชิก หรือกรรมการ สร้างภาพให้เป็นที่ยอมรับต่อองค์กรเครือข่าย พยายามทำให้ต่อเนื่อง เพราะรายได้ไม่นานก็หาย ถ้าไม่รักษาความต่อเนื่องไว้ได้ก็จะเป็นจุดอ่อนอย่างมากต่อองค์กร”

“สำหรับการสะสมทุนของ กลุ่มอาชีพหมอนวดจังหวัดมุกดาหาร จะหักจากสมาชิกที่มีรายได้ และก็แสวงหาจากแหล่งทุนอื่น เช่น ตอนนี้มีการค้าฉลาก กลุ่มก็ได้มา 180,000 บาท ก็จะเอามาจัดสวัสดิการให้สมาชิก 100,000 บาท แล้วประสานงาน 20 ,000 บาท เหลืออยู่ 60 ,000 บาท ก็สะสมทุนตัวนี้ไปจัดเป็นสวัสดิการเป็นรายปีได้คนละ 2,000 บาทโดยประมาณ”

นายช่วง เรืองจันทร์ กล่าวถึงการรวมกลุ่ม และการจัดสวัสดิการของกลุ่มตนว่า “การรวมกลุ่มอาชีพทำให้เกิดรายได้ มีอำนาจในการต่อรอง สำหรับการสร้างรายได้ ก็ถ้าเรามีสิ่งของ

รายได้ก็เกิดขึ้น พอรวมกลุ่มกันองค์กรสามารถของประมาณต่างๆ ได้ สำหรับเรื่องการสะสมทุน สมาชิกของเราที่สะสมได้ทั้งสวัสดิการ และเงินในบัญชีหลายวิธี เช่น เราหาเงินจากผู้ที่มีรายได้ให้สมาชิกหักไว้ 5% แล้วสมทบไว้ก็เปอร์เซ็นต์ก็ตามฝากบัญชีธนาคารนี่ก็เป็นสวัสดิการขั้นสุดท้ายเกี่ยวกับการทำงาน และการจัดสวัสดิการ โดยทั่วไปแล้วขึ้นอยู่กับ การค้นหาว่าคนตาบอดเป็นใคร อยู่ที่ไหน แล้วลองส่งจดหมายไป ไม่ใช่ไปทีเดียวแล้วจะได้ ต้องไปถึง 4-5 ครั้ง เป็นกระบวนการค้นหาก่อนที่จะให้อาชีพ ต้องชำระเรื่องจิตใจก่อน แล้วก็นำมาฟื้นฟูฝึกอาชีพ”

4.2.8 การนำงบประมาณจากกองทุน ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพคนพิการ ให้ไปใช้ในการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ และจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก

จากบทเรียนการประกอบอาชีพและการจัดสวัสดิการดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้ทดลองตั้งคำถามว่า หากกลุ่มอาชีพคนพิการได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จำนวน 100,000 บาท จะมีวิธีการบริหารจัดการเพื่อนำเงินจำนวนนี้ไปส่งเสริมให้คนพิการมีอาชีพ โดยไม่หมดไปอย่างไร

ผู้นำกลุ่มอาชีพคนพิการมีแนวทางในการบริหารจัดการคล้ายกัน คือ เริ่มจากการประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกของกลุ่มร่วมกันทำโครงการ เพื่อเสนอให้แก่คณะกรรมการในกลุ่มพิจารณาเห็นว่าเห็นสมควรที่จะอนุมัติงบประมาณให้ไปลงทุนหรือไม่ และเป็นจำนวนเงินเท่าไร หากได้รับการอนุมัติก็จะให้คณะกรรมการทำสัญญาระหว่างกลุ่มเครือข่ายและกลุ่มต้นแบบ พร้อมทั้งผู้ที่ได้รับการยอมรับนับถือในหมู่บ้าน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ฯลฯ ได้รับทราบในสัญญานั้นด้วย และประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกในกลุ่มทราบว่าทางกลุ่มได้รับเงินสนับสนุนมาประกอบอาชีพ โดยจะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมา เพื่อติดตามประเมินผลการประกอบอาชีพของแต่ละกลุ่มที่ทำว่าทำจริงหรือไม่ ประสพผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ดังความคิดเห็นของผู้นำกลุ่มอาชีพคนพิการที่เข้าร่วมเวทีถอดบทเรียนดังต่อไปนี้

ร.ต.เดิน อินตะ กล่าวว่า “ถ้าได้รับการสนับสนุนเงินทุน 100,000 บาท ก็ต้องดูว่ากลุ่มไหนยังไม่มีทุนก็ให้มายืมที่ทุนกองกลางไป แต่ทางกลุ่มต้องมีสัญญาต่อกัน และใน สัญญาต้องมีผู้หลักผู้ใหญ่ในหมู่บ้านรับทราบด้วย เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ฯลฯ จะ ไม่พุดด้วยวาจา กลุ่มลูกจะต้องทำโครงการเสนอขึ้นมาที่กลุ่มใหญ่ และตั้งคณะกรรมการพิจารณาว่าเหมาะสมไหม ก่อนที่จะอนุมัติลงไป และมีคณะกรรมการติดตาม”

นายบุญเที่ยง คำมุงคุณ กล่าวว่า “จะแบ่งทุนเป็น 20 ทุนก็จะได้ทุนละ 5,000 บาท ซึ่งใน 1 ปีจะเอาไปขยายร้านให้หมอนวดตามตำบล ตามชุมชนที่เป็นลูกศิษย์ของสมาคม จะมีเตียง มีที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอนให้ผ่อนเป็นรายเดือน หรือรายปีก็ได้ แต่ภายใน 1 ปีต้องเอามาส่งคืนให้ได้ หมุนไปเรื่อย ๆ มันก็จะได้เงิน 100,000 บาท ก็จะอยู่ครบโดยไม่มีดอกเบี้ย

บางกรณีก็ให้กรรมการของสมาคมออกติดตามทุก 3 เดือน อย่างน้อยมี 20 ราย คนต้องมา
ได้ไม่ต่ำกว่า 15 รายถือว่าเป็นสวัสดิการส่วนหนึ่ง ไม่มีดอกเบี้ย วิธีค้ำประกัน คือ ใช้สมุดเงินเบียยัง
ชีพคนพิการมาค้ำ”

นายสาคร เอมสมบูรณ์ กล่าวว่า “ใช้การจ่ายเงินให้แต่ละคนไป มีการติดตามประเมินผล
และก็นำเสนอด้วย ว่าเอาไปทำตามทีขอหรือ ไม่ และสิ่งที่ทำ ตลาดต้องการ ใหม่ คือ จะต้อง มีการ
รายงานว่าขายขาดทุน หรือได้กำไร สำหรับการจัดสวัสดิการกองทุนลงไปให้กลุ่ม ขอให้จัดตรงเข้า
ไปในกลุ่มเลย เพราะกลุ่มมีหลักการบริหารเงิน อย่างที่เคยทดลอง 10 คน ให้ไปจัดกลุ่มมาเลี้ยง แพะ
ตาย 2 เหลือ 8 ก็ให้ 10 คนนั่งคุยกัน ครั้งนี้เราพลาด ก็ช่วยเราก่อน ครั้งหน้าต่อไปก็เลี้ยงอีก เขาก็จะ
ซดใช้คืนให้ 8 คนนั้น เป็นการหมุนเวียนเพื่อเพิ่มมูลค่า”

นายวิระ เชนย กล่าวว่า “สมมติตอนนี้กลุ่มมีเงินประมาณ 50,000 บาท แต่เขาจะสมทบให้
อีก 100,000 บาท จะเอาไปให้สมาชิกกู้มันเป็นความคิดของกลุ่ม และอยู่ที่ดุลพินิจของ
คณะกรรมการ แต่ถ้าต้องการให้เงินอยู่แบบยั่งยืนเป็นอนาคตให้กับกลุ่มไม่สิ้นสลายต้องเอา
กรรมการมาเรียนรู้ระบบการใช้เงิน ยกตัวอย่าง ครั้งแรกผมกู้เงินกองทุนมา 50,000 บาท วิธีการใช้
เงินตรงนี้ผมจะมีวิธีการ มีเป้าหมายชัดเจน คือ ผมบอกกับสมาชิกว่า “เมื่อคุณจะยืมเงินตัวนี้ไป คุณ
ต้องทำโครงการขึ้นมา คุณต้องบอกรายรับรายจ่ายของคุณวันหนึ่งได้ จะได้ก็บาทก็แล้วแต่ ทำ
รายรับรายจ่ายมา ผมอนุมัติให้คุณ”

นางสาวสมจิตร เผ่ากันทะ กล่าวว่า “ถ้าได้เงินสนับสนุน 100,000 บาท จะนำไปใช้ในการ
ขยายกลุ่ม และซื้ออุปกรณ์เพิ่ม คือ ให้เหมือนลักษณะยืม ไม่คิดดอกเบี้ย คนที่สนใจก็เอาให้คนนั้น
1,000 บาท เอาไปขายที่ไหนเราก็เอาของเขาไปขายด้วย เงินนี้อาจจะเอาคืนที่เดิมถ้าเขาได้กำไร เงิน
ยังคงอยู่ เพื่อขยายให้คนอื่นต่อไป แล้วก็เอาสมาชิกต่างหมู่บ้านเข้ามาเพิ่มด้วย เพื่อคนที่ห่างไกลจะ
ได้มีสวัสดิการ”

4.3 ข้อเสนอแนะรูปแบบและแนวทางส่งเสริมอาชีพคนพิการ

จากการศึกษารูปแบบการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพของคนพิการทั้ง 10 กลุ่ม รวมทั้งการ
สังเคราะห์บทเรียนจากประสบการณ์ของการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพของคนพิการ พบว่า ความ
พิการ ไม่ได้มีผลกระทบต่อประกอบอาชีพของคนพิการ การประกอบอาชีพของคนพิการจะ
ขึ้นอยู่กับ “ใจ” เป็นหลัก หากมีใจที่จะทำแล้ว ย่อมสามารถทำงานนั้นๆ ได้เทียบเท่าคนปกติ หรือ
บางครั้งอาจจะดีกว่า เพราะคนพิการ ไม่ได้ทำเพื่อหวังผลกำไรเพียงอย่างเดียว แต่ทำเพื่อมีให้ตนต้อง
เป็นภาระของครอบครัวและสังคม แม้ว่าบางอาชีพคนพิการอาจไม่สามารถทำได้ เพราะความพิการ
แต่หากครอบครัว ญาติ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกให้ในงานบาง
ขั้นตอนนี้ก็จะช่วยให้คนพิการสามารถประกอบอาชีพได้ ดังนั้น ในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ ต้องมี
แนวคิดที่ว่า คนพิการมีศักยภาพ การดึงศักยภาพของคนพิการที่ซ่อนอยู่ออกมาให้ได้จึงเป็นสิ่งที่มี

ความสำคัญเป็นอันดับแรก อันดับต่อมาคือการแปรเปลี่ยนข้อจำกัดที่เป็นปัจจัยภายนอกที่อยู่รอบๆ ตัวคนพิการให้เป็นปัจจัยที่หนุนเสริมการประกอบอาชีพของคนพิการ

ภายใต้แนวคิดดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในเรื่องรูปแบบและแนวทางการส่งเสริมอาชีพคนพิการเป็น 3 ทางเลือก คือ

4.3.1 รูปแบบที่ 1 การส่งเสริมให้คนพิการที่ยังไม่มีอาชีพรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพ แนวทางนี้แบ่งการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 สร้างแรงบันดาลใจ คือการกระตุ้นคนพิการให้เกิดแรงจูงใจในการประกอบอาชีพ โดยการให้ข้อมูลข่าวสารโดยตรงหรือผ่านสื่อ การชักชวนคนพิการให้ออกสู่สังคมและเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มคนพิการ ฯลฯ

ขั้นตอนที่ 2 ให้การฝึกฝน คือการแนะแนวเส้นทางสู่อาชีพ โดยการฝึกทักษะชีวิต ฝึกอาชีพ และการออกสู่สังคม ฝึกทักษะด้านการงานและการประกอบการ ฯลฯ

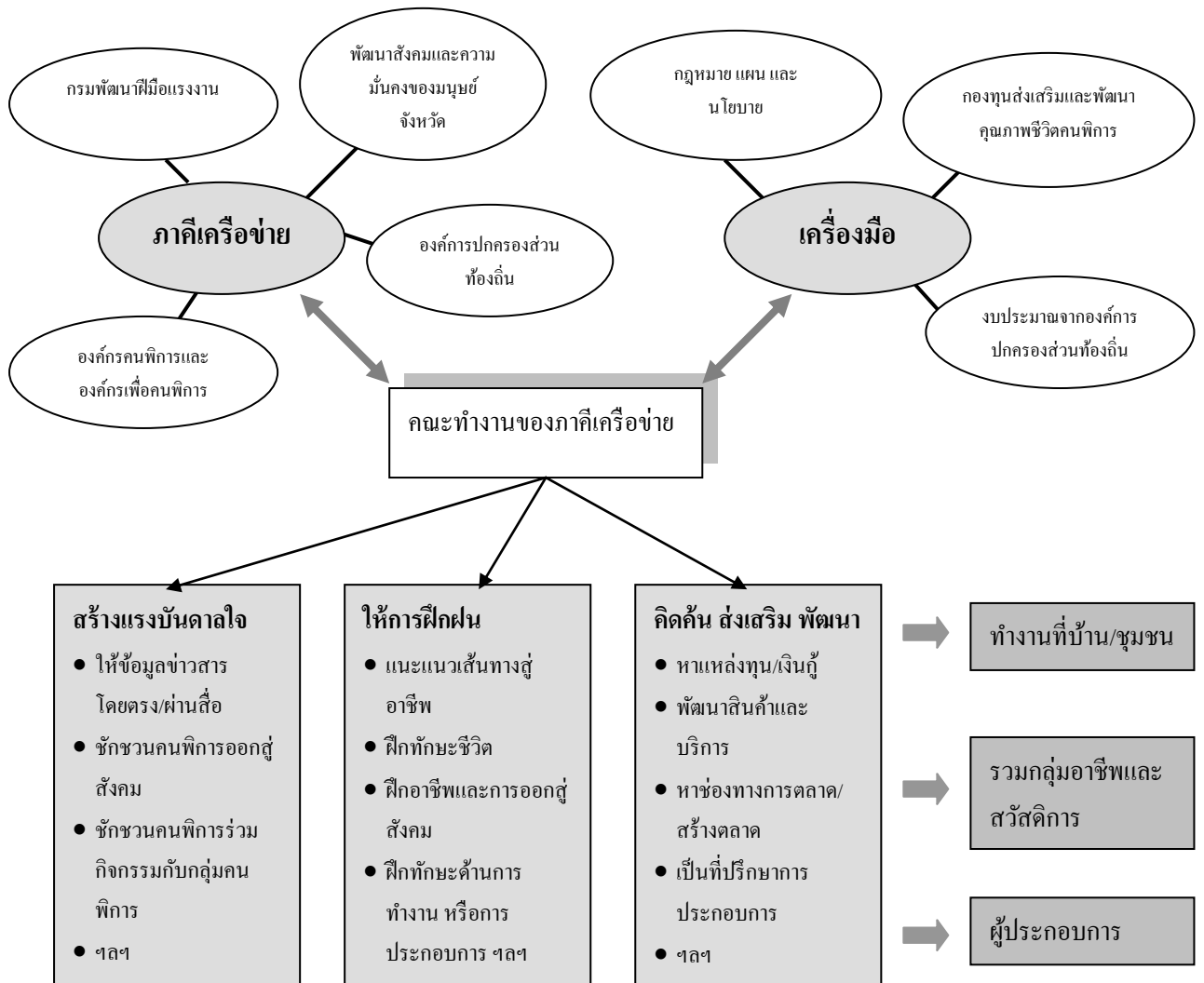
ขั้นตอนที่ 3 คิดค้น ส่งเสริม และพัฒนา คือการช่วยเหลือแหล่งทุน พัฒนาสินค้าและบริการ หาช่องทางการตลาด หรือสร้างตลาด เป็นที่ปรึกษาการประกอบการ ฯลฯ

กระบวนการดำเนินงานทั้ง 3 ขั้นตอน จะทำให้คนพิการที่ยังไม่มีอาชีพ อาจเริ่มอาชีพด้วยการทำงานที่บ้านหรือในชุมชน และอาจจะพัฒนาเป็นการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ รวมทั้งพัฒนาเป็นผู้ประกอบการมีอาชีพในอนาคต

กลไกในการส่งเสริมควรเป็นแบบภาคีเครือข่าย 4 ประสาน ประกอบด้วย (1) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) (3) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และ(4) องค์กรของคนพิการหรือองค์กรเพื่อคนพิการ

เครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมอาชีพคือ กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และงบประมาณสนับสนุนอาชีพของคนพิการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดสรรให้ได้ตามกรอบของการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนภาพที่ 4.12 การส่งเสริมอาชีพคนพิการในชุมชน

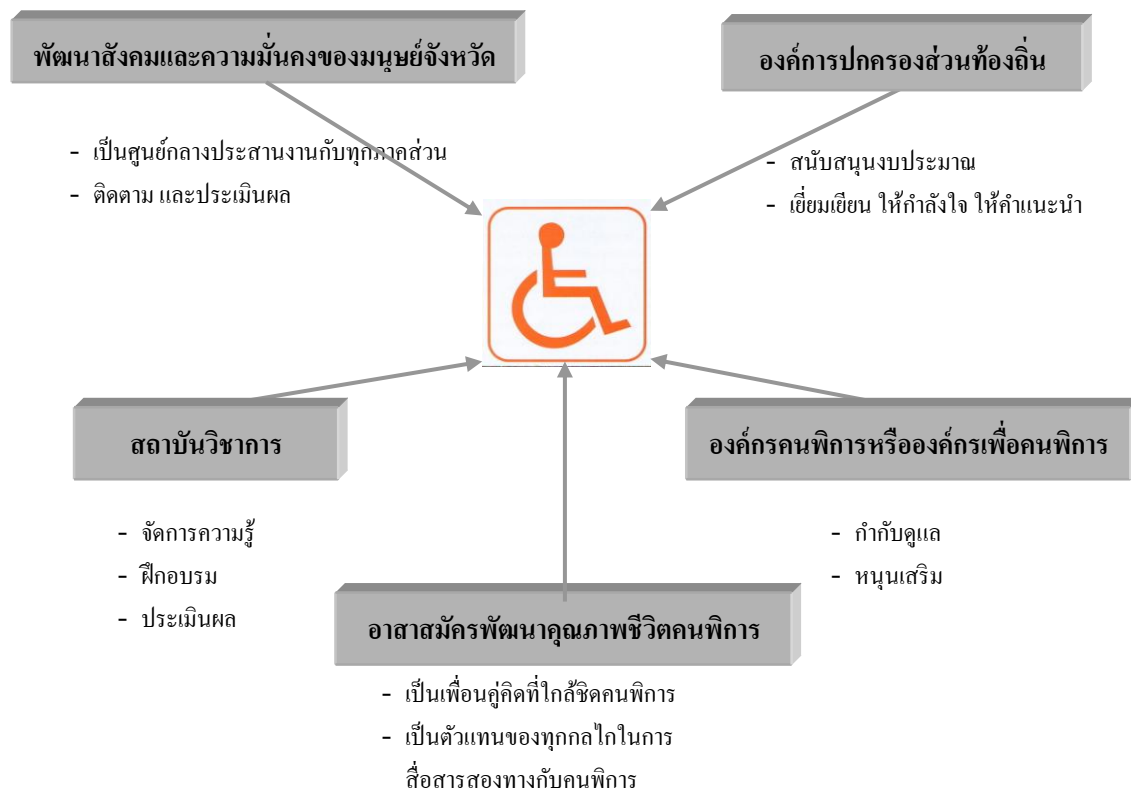
4.3.2 รูปแบบที่ 2 การฟื้นฟูและส่งเสริมให้คนพิการที่ประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น แนวทางนี้เน้นไปยังกลุ่มอาชีพคนพิการที่ยังล้มลุกคลุกคลาน หรือยังไม่สามารถขยายธุรกิจได้เนื่องจากขาดความรู้ ขาดความมั่นใจ และมีปัญหาด้านการบริหารจัดการ จึงต้องเข้าไปช่วยฟื้นฟูและพัฒนาให้ธุรกิจดำเนินต่อไปได้ กระบวนการในการฟื้นฟูและพัฒนาควรเน้นการเสริมความรู้ การเสริมพลัง เพื่อให้เกิดความมั่นใจ และการสนับสนุนทุนในการประกอบอาชีพ

กลไกที่จะเข้าไปฟื้นฟูและพัฒนาควรประกอบด้วย 5 กลไกหลัก คือ (1) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท.) (3) องค์กรของคนพิการหรือองค์กรเพื่อคนพิการ (4) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ช่วยเหลือคนพิการ (อพมก.) และ (5) สถาบันวิชาการที่มีนักวิชาการที่สนใจปัญหาของคนพิการ
ร่วมมือกันเป็นภาคีเครือข่ายในการฟื้นฟูและพัฒนา กลุ่มอาชีพคนพิการในพื้นที่

เครื่องมือที่ใช้ในการฟื้นฟูและพัฒนาควรเป็นเครื่องมือเดียวกับแนวทางแรก คือ กองทุน
ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และงบประมาณสนับสนุนอาชีพของคนพิการที่องค์การ
ปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนภาพที่ 4.13 กลไก 4 ประสานเพื่อฟื้นฟูและส่งเสริมกลุ่มอาชีพคนพิการ

4.3.3 รูปแบบที่ 3 การส่งเสริมให้กลุ่มคนพิการที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ
ในระดับค่อนข้างดีให้ดียิ่งขึ้น แนวทางนี้มุ่งเน้นไปยังกลุ่มอาชีพคนพิการที่ค่อนข้างเข้มแข็งให้มี
ความสามารถในการขยายธุรกิจของกลุ่มคนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น กระบวนการส่งเสริมควรแบ่งเป็น 4
ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เริ่มจากการ คัดเลือกกลุ่มอาชีพคนพิการที่ค่อนข้างเข้มแข็งเข้าร่วม
กระบวนการส่งเสริม

ขั้นตอนที่ 2 ปรับรูปแบบธุรกิจ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการให้มีคุณภาพสูง และการ
เริ่มผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ๆ

ขั้นตอนที่ 3 รวมกลุ่มอาชีพคนพิการที่ทำการผลิต/บริการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 4 สร้างองค์กรธุรกิจทางสังคม (Social Enterprise) จัดจำหน่าย ที่จะแสวงหา
ผลิตภัณฑ์คนพิการ ไปจัดจำหน่าย ช่วยพัฒนาตลาด และบริหารโดยคนพิการ โดยเน้นให้คนพิการมี
ส่วนร่วมในการลงทุน การบริหารจัดการ การควบคุมกำกับ และการนำผลกำไรมาจัดสวัสดิการให้
คนพิการ

กลไกในการส่งเสริมในรูปแบบและแนวทางที่ 3 ควรเป็นสถาบันที่เป็นมืออาชีพ มีทุน และ
มีเครือข่ายในการเชื่อมโยงธุรกิจ จึงควรประกอบด้วย (1) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง
และขนาดย่อม (สสว.) ซึ่งเป็นเป็นสถาบันที่มีความเชี่ยวชาญในการส่งเสริมศักยภาพทางธุรกิจ
โดยตรง (2) กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ที่สามารถนำสินค้าไปทำการตลาดใน
ต่างประเทศได้ (3) กรมหรือกองที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในอาชีพที่กลุ่มคนพิการดำเนินการ เช่น
กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ฯลฯ และ (4) องค์กรของคนพิการหรือองค์กรเพื่อคนพิการ
ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับดูแลกลุ่มอาชีพยังคงมีจุดยืนเพื่อคนพิการ

เครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมควรประกอบด้วย กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการ กองทุนส่งเสริมธุรกิจของธนาคาร ที่มีนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม (Cooperate
Social Responsibility Bank) ที่มีการให้สินเชื่อด้วยดอกเบี้ยพิเศษที่ต่ำกว่าดอกเบี้ยตามกลไกตลาด
ของธนาคารพาณิชย์ รวมทั้ง ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK)

การส่งเสริมในรูปแบบที่ 3 นี้ ควรมุ่งเน้นการหาแหล่งทุนควบคู่กับการเสริมสร้างศักยภาพ
ให้กับกลุ่มอาชีพคนพิการในการบริหารความเสี่ยงมิให้เกิดภาวะขาดทุน รวมทั้งการจัดการให้
สถาบันต่างๆ ที่จะเข้ามาหนุนเสริมให้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยควรให้มีหน่วยงาน
หลักที่มีความพร้อม เช่น สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) เป็น
หน่วยงานหลักในการประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ

จากเป้าหมายสุดท้ายของรูปแบบที่ 3 คือ การเป็นธุรกิจเชิงสังคมที่เน้นให้คนพิการมีส่วน
ร่วม จึงควรเปิดโอกาสให้คนพิการที่ประสบความสำเร็จในการทำธุรกิจด้วยตนเองเข้ามาเชื่อมโยง
กับเครือข่ายทางธุรกิจของกลุ่มอาชีพคนพิการ รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับ ดูแล และ
บริหารจัดการด้วย ดังแผนภูมิ

แผนภาพที่ 4.14 การส่งเสริมกลุ่มอาชีพคนพิการที่ประสบความสำเร็จให้ดียิ่งขึ้น

อุปทาน – ผู้ผลิต/นำเสนอสินค้าและบริการ —————> อุปสงค์ – ผู้ซื้อ ผู้บริ โภค

